

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 20 listopada 2019 r.**

w sprawie zmian budżetu i w budżecie gminy na rok 2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 212 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Zmniejsza się plan dochodów na 2019 rok o kwotę 1.583.368,- zł w zakresie dochodów majątkowych zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Zmniejsza się plan wydatków na 2019 rok o kwotę 1.583.368,- zł w zakresie wydatków majątkowych oraz dokonuje się zmian w budżecie w zakresie wydatków bieżących i majątkowych zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Plan budżetu po zmianach wynosi:

1. Po stronie dochodów:	67.655.297,11 zł, w tym:
- dochody bieżące	62.181.188,37 zł,
- dochody majątkowe	5.474.108,74 zł
2. Po stronie wydatków:	65.217.421,11 zł, w tym:
- wydatki bieżące	57.544.827,11 zł,
- wydatki majątkowe	7.672.594,00 zł

§ 4. „Plan inwestycji na 2019 rok.” – otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5. „Plan remontów na 2019 rok” – otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Mieczysław Kowalski

Skarbnik Miasta i Gminy

Sporządził:
[Podpis] Kłosowska

Sprawdził pod względem prawnym:

RADCA PRAWNY
[Podpis]
Beata Bralawska
nr upr. 1489

Zatwierdził:

[Podpis]
Burmistrz
Paweł Czuliński

UZASADNIENIE

Dokonyuje się zmian w planie finansowym w następujących pozycjach:

DOCHODY zmniejsza się o kwotę 1.583.368,- w rozdziale 75095 § 6257 w związku z realizowanym projektem ze środków europejskich. Projekt „e-Twardogóra” jest w trakcie realizacji jednak płatności zostały przesunięte na 2020 rok

WYDATKI zmniejsza się o kwotę 1.583.368,- zł w następujących pozycjach:

1. rozdział 01008 zmniejsza się § 4300 o kwotę 20.000,- na zadanie „*Bieżące utrzymanie urządzeń melioracji wodnych i szczegółowych*”;
2. rozdział 01010 zmniejsza się § 6050 o kwotę 132.500,- na zadanie „*Budowa przyłączy kanalizacyjnych w m. Grabowno Male*” w związku z rozliczeniem dwóch zakresów budowanych przyłączy i oszczędnościami wynikającymi z rozliczenia powykonawczego;
3. rozdział 60016 zmniejsza się § 4300 o kwotę 4.155,- przy czym zadanie „*Aktualizacja ewidencji dróg gminnych*” zmniejsza się o kwotę 35.000,- natomiast zadanie „*Zimowe utrzymanie dróg (ZGK)*” zwiększa się o kwotę 30.845,-;
4. rozdział 60016 zwiększa się o kwotę 28.484,- przy czym § 4270 zmniejsza się o kwotę 15.774,- zł w pozycji „*Remont dróg gruntowych*” natomiast § 6050 zwiększa się o kwotę 44.258,- w pozycji „*Dopłata do wydatków funduszu sołeckiego – Przebudowa drogi gminnej w Chelstowie*”
5. rozdział 71004 zmniejsza się § 4300 o kwotę 50.000,- w pozycji „*Opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy*”;
6. rozdział 75818 zwiększa się § 4810 o kwotę 8.170,- w pozycji rezerwy ogólnej budżetu gminy oraz zmniejsza się § 6800 o kwotę 28.484,- w pozycji „*Rezerwa celowa – dofinansowanie realizowanych zadań inwestycyjnych w ramach środków funduszu sołeckiego*”;
7. rozdział 90001 zmniejsza się § 6050 o kwotę 40.000,- w pozycji „*Rozbudowa sieci wodnej i kanalizacyjnej na terenie miasta*”;
8. rozdział 90002 zwiększa się § 4300 o kwotę 427.140,- przy czym zadanie „*System gospodarki odpadami*” zwiększa się o kwotę 387.090,- oraz zadanie „*Obsługa PSZOK (ZGK)*” zwiększa się o kwotę 40.050,-;
9. rozdział 90003 zwiększa się § 4300 o kwotę 28.045,- przy czym zadanie „*Utrzymanie i zarządzanie cmentarzami gminnymi*” zwiększa się o kwotę 3.295,-, zadanie „*Prowadzenie i utrzymanie targowiska gminnego*” zwiększa się o kwotę 2.050,- oraz zadanie „*Oczyszczanie ręczne i mechaniczne*” zwiększa się o kwotę 22.700,-;
10. rozdział 90004 zwiększa się o kwotę 41.900,- w tym § 4210 zmniejsza się o kwotę 10.000,- w pozycji „*Ekspozycje kwiatowe w centrum*”; § 4300 zwiększa się o kwotę 51.900,- przy czym zadanie „*Ekspozycje kwiatowe w centrum*” zmniejsza się o kwotę 6.000,- natomiast zadanie „*Pielęgnacja terenów zielonych*” zwiększa się o kwotę 57.900,-;
11. rozdział 90005 zmniejsza się § 4300 o kwotę 15.000,- w pozycji „*Badanie próbek popiołów*”;
12. rozdział 90006 zmniejsza się § 4150 o kwotę 50.000,- w pozycji dopłaty do spółki „*Dolnośląski Program Rekultywacji sp. z o.o.*” w związku z niższymi kosztami realizacji zadania;
13. rozdział 90095 zmniejsza się § 4300 o kwotę 20.000,- w pozycji „*Opracowanie studium wykonalności i innych załączników do wniosków aplikacyjnych*” zmniejsza się o kwotę 12.000,- oraz w pozycji „*Tablice informacyjne z numerami porządkowymi nieruchomości*” zmniejsza się o kwotę 8.000,-;

14. rozdział 92105 zmniejsza się o kwotę 24.600,- w tym, § 4170 zmniejsza się o kwotę 5.000,- w pozycji „Organizacja dożynek”; § 4300 zmniejsza się o kwotę 19.600,- przy czym pozycję „Organizacja koncertu marcowego” zmniejsza się o kwotę 20.000,- natomiast pozycję „Dekorowanie i flagowanie miasta” zwiększa się o kwotę 400,- ;
15. rozdział 92109 zmniejsza się § 6050 o kwotę 70.000,- w pozycji „Przebudowa budynku na świetlicę wiejską w Drogoszowicach”; (zadanie nie otrzymało dofinansowania);
16. rozdział 92120 zmniejsza się § 6050 o kwotę 38.000,- w pozycji „Restauracja zespołu pałacowego w Goszczu – remont dachów i elewacji”;
17. rozdział 92604 zmniejsza się § 6050 o kwotę 4.000,- w pozycji „Modernizacja oświetlenia w Sali gimnastycznej przy GOSIR w Twardogórze”;
18. rozdział 92605 zmniejsza się § 4210 o kwotę 12.000,- w pozycji „Zakup nagród we współzawodnictwie szkół” oraz zmniejsza się § 4300 o kwotę 25.000,- w pozycji „Współorganizacja Krajowych Mistrzostw IDO”;
19. w ramach środków na fundusze sołeckie zmienia się:
- a) sołectwo Chelstów – zmniejsza się rozdział 90004 § 4170 o kwotę 2.050,- rozdział 90095 § 6050 o kwotę 11.100,- oraz zmniejsza się rozdział 92195 § 4210 o kwotę 1.092,- natomiast zwiększa się rozdział 60016 § 6050 o kwotę 14.242,-;
 - b) sołectwo Drożdżęcín – zwiększa się rozdział 90004 § 4170 o kwotę 7,- zł natomiast zmniejsza się rozdział 92195 § 4210 o kwotę 7,-.

PODMISTRZ
Paulina
Paulina Czulińska

ZMIANY W PLANIE DOCHODÓW MIASTA I GMINY TWARDOGÓRA NA 2019 ROK

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr2019

Rady Miejskiej w Twardogórze

z dnia 20 listopada 2019r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
750			Administracja publiczna	1 770 626,00	- 1 583 368,00	187 258,00
	75095		Pozostała działalność	1 583 368,00	- 1 583 368,00	0,00
		6257	Dotacje celowe w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	1 583 368,00	- 1 583 368,00	0,00
Razem:				69 238 665,11	- 1 583 368,00	67 655 297,11

2

ZMIANY W PLANIE WYDATKÓW MIASTA I GMINY TWARDOGORA NA 2019 ROK

Załącznik Nr 2

do Uchwały Nr2019

Rady Miejskiej w Twardogórze

z dnia 20 listopada 2019r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
010	01008		Rolnictwo i łowiectwo	2 845 275,78	-152 500,00	2 692 775,78
			Melioracje wodne	20 000,00	-20 000,00	0,00
	01010	4300	Zakup usług pozostałych	20 000,00	-20 000,00	0,00
600	60016		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	2 569 270,00	-132 500,00	2 436 770,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	443 248,00	-132 500,00	310 748,00
			Transport i łączność	8 142 669,56	38 571,00	8 181 240,56
	60016		Drogi publiczne gminne	6 794 770,00	38 571,00	6 833 341,00
710	4270		Zakup usług remontowych	5 049 073,00	-15 774,00	5 033 299,00
			Zakup usług pozostałych	210 434,00	-4 155,00	206 279,00
	4300		Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 480 843,00	58 500,00	1 539 343,00
	6050		Działalność usługowa	351 082,00	-50 000,00	301 082,00
750	71004		Plany zagospodarowania przestrzennego	351 082,00	-50 000,00	301 082,00
			Zakup usług pozostałych	346 082,00	-50 000,00	296 082,00
	4300		Administracja publiczna	7 269 087,00	-1 583 368,00	5 685 719,00
758	75095		Pozostała działalność	1 789 868,00	-1 583 368,00	206 500,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 583 368,00	-1 583 368,00	0,00
	75818		Różne rozliczenia	713 084,46	-20 314,00	692 770,46
			Rezerwy ogólne i celowe	713 084,46	-20 314,00	692 770,46
900	4810		Rezerwy	547 726,46	8 170,00	555 896,46
			Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne	165 358,00	-28 484,00	136 874,00
	6800		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 611 242,00	358 942,00	7 970 184,00
	90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	230 000,00	-40 000,00	190 000,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	120 000,00	-40 000,00	80 000,00
	90002		Gospodarka odpadami komunalnymi	3 650 000,00	427 140,00	4 077 140,00
	4300		Zakup usług pozostałych	3 650 000,00	427 140,00	4 077 140,00
			Oczyszczanie miast i wsi	382 000,00	28 045,00	410 045,00
	4300		Zakup usług pozostałych	373 500,00	28 045,00	401 545,00
	90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	521 537,00	39 857,00	561 394,00
	4170		Wynagrodzenia bezosobowe	35 877,00	-2 043,00	33 834,00
			Zakup materiałów i wyposażenia	17 316,00	-10 000,00	7 316,00
	4210		Zakup usług pozostałych	454 000,00	51 900,00	505 900,00

90005		Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	776 360,00	-15 000,00	761 360,00
	4300	Zakup usług pozostałych	20 000,00	-15 000,00	5 000,00
90006		Ochrona gleby i wód podziemnych	72 164,00	-50 000,00	22 164,00
	4150	Dopłaty w spółkach prawa handlowego	72 164,00	-50 000,00	22 164,00
90095		Pozostała działalność	687 566,00	-31 100,00	656 466,00
	4300	Zakup usług pozostałych	292 400,00	-20 000,00	272 400,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	157 002,00	-11 100,00	145 902,00
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 918 072,00	-133 699,00	1 784 373,00
92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	511 800,00	-24 600,00	487 200,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	17 000,00	-5 000,00	12 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	488 000,00	-19 600,00	468 400,00
92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	116 687,00	-70 000,00	46 687,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	98 500,00	-70 000,00	28 500,00
92120		Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	442 500,00	-38 000,00	404 500,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	100 000,00	-38 000,00	62 000,00
92195		Pozostała działalność	68 585,00	-1 099,00	67 486,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	29 367,00	-1 099,00	28 268,00
926		Kultura fizyczna	4 668 747,00	-41 000,00	4 627 747,00
92604		Instytucje kultury fizycznej	4 015 902,00	-4 000,00	4 011 902,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	30 000,00	-4 000,00	26 000,00
92605		Zadania w zakresie kultury fizycznej	343 830,00	-37 000,00	306 830,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	32 000,00	-12 000,00	20 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	112 500,00	-25 000,00	87 500,00
Razem:			66 800 789,11	-1 583 368,00	65 217 421,11

Lp	Nazwa zadania	Dział	Rozdz.	rok rozpoczęcia/ rok zakończenia	Nakłady inwestycyjne	Planowane nakłady 2019r.		
						ogółem	budżet gminy	inne środki
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Grabowo Małe, Brodowce, Grabowo Kolonia.	010	01010	2017/2019	6 850 000	2 126 022	2 126 022	0
2.	Budowa przyłączy kanalizacyjnych w m. Grabowo Małe	010	01010	2019	310 748	310 748	122 500	188 248
	Razem dział 010				7 160 748	2 436 770	2 248 522	188 248
3.	Porozumienie z Województwem Dolnośląskim - Przebudowa pasa drogi wojewódzkiej 448 w m. Chęstów	600	60013	2017/2019	67 300	67 300	67 300	0
4.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 448 w m. Chęstów	600	60013	2015/2022	3 069 495	69 495	69 495	0
5.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Goszcz - Donasławice	600	60014	2017/2020	700 000	700 000	400 000	300 000
6.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 448 na odcinku Moszyce - Goszcz (dok. projekt.)	600	60013	20019/2020	600 000	10 000	2 100	7 900
7.	Wykonanie chodnika w drodze powiatowej nr 1480 D w miejscowości Grabowo Wielkie	600	60014	2019	290 000	290 000	145 000	145 000
8.	Wykonanie nakładki bitumicznej w drodze powiatowej nr 1470D	600	60014	2019	200 000	200 000	200 000	0
9.	Przebudowa drogi gminnej w m. Dąbrowa (dokumentacja projektowa)	600	60016	2018/2019	50 353	44 353	44 353	0
10.	Wykonanie chodnika i nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1479D Twardogóra ul. Łeśna) i nr 1451D (Twardogóra ul. Trzebnicka)	600	60016	2018/2019	930 000	740 000	740 000	0
11.	Przebudowa dróg gminnych (projekt budowy dróg)	600	60016	20019/2020	250 000	50 000	50 000	0
12.	Przebudowa drogi gminnej w ul. Parkowej w Goszczu jako drogi dojazdowej do gruntów rolnych	600	60016	2019	1 300 000	531 000	300 000	231 000
13.	Przebudowa nawierzchni bitumicznej wokół Placu Piastów w Twardogórze oraz zakup infokiosku	600	60016	2018/2019	499 164	17 600	8 533	9 067
14.	Modernizacja dróg gminnych w ramach funduszu sołeckiego	600	60016	2019	173 990	173 990	173 990	0
	Razem dział 600				8 130 302	2 893 738	2 200 771	692 967
15.	Wykup nieruchomości	700	70005	2019	230 000	230 000	230 000	0
	Razem dział 700				230 000	230 000	230 000	0
16.	Zakup sprzętu komputerowego, serwerów oraz oprogramowania	750	75023	2019	0	0	0	0
17.	Projekt "e-Twardogóra"	750	75095	2018/2020	3 340 500	60 500	60 500	0
	Razem dział 750				3 340 500	60 500	60 500	0
18.	Wpłata na Fundusz Wsparcia dla Komendy Powiatowej Policji w Oleśnicy	754	75404	2019	10 000	10 000	10 000	0
19.	Wpłata na Fundusz Wsparcia dla Państwowej Straży Pożarnej w Oleśnicy	754	75410	2019	10 000	10 000	10 000	0
	Razem dział 754				20 000	20 000	20 000	0
20.	Dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych w ramach funduszu sołeckiego (rezerwa)	758	75818	2019	136 874	136 874	136 874	0
	Razem dział 758				136 874	136 874	136 874	0
21.	Przebudowa sali przy Szkole Podstawowej przy ul. Jadwigi w Twardogórze	801	80101	2019	165 000	165 000	165 000	0
	Razem dział 801				165 000	165 000	165 000	0
22.	Klub SENIOR+	852	85295	2019	187 500	37 500	37 500	150 000
	Razem dział 852				187 500	187 500	37 500	150 000
23.	Rozbudowa sieci wodnej i kanalizacyjnej w gminie	900	90001	2019	80 000	80 000	80 000	0
	Razem rozdział 90001				80 000	80 000	80 000	0
24.	Wydatki na zakupy inwestycyjne ze środków funduszu sołeckiego	900	90004	2019	13 000	13 000	13 000	0
	Razem rozdział 90004				13 000	13 000	13 000	0
25.	Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej	900	90005	2017/2019	225 750	6 000	6 000	0
26.	Zakup drona wraz z aparaturą pomiarową oraz zakup czujników jakości powietrza	900	90005	2019	200 200	96 010	77 060	18 950
27.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła na terenie gminy	900	90005	2019	654 350	654 350	654 350	0
	Razem rozdział 90005				1 080 300	756 360	737 410	18 950
28.	Budowa nowych punktów oświetlenia drogowego	900	90015	2019	50 000	50 000	50 000	0
29.	Dobudowa nowych punktów oświetlenia ze środków funduszu sołeckiego	900	90015	2019	6 935	6 935	6 935	0
	Razem rozdział 90015 - Oświetlenie ulic placów i dróg				56 935	56 935	56 935	0

Lp	Nazwa zadania	Dział	Rozdz.	rok rozpoczęcia/ rok zakończenia	Nakłady inwestycyjne	Planowane nakłady 2019r.		
						ogółem	budżet gminy	inne źródła
1	2	3	4	5	6	7	8	9
30.	Urządzenie placu zabaw na terenie miasta i gminy	900	90095	2019	30 000	30 000	30 000	0
31.	Zapozasparowanie placu zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych w ramach funduszu sołeckiego	900	90095	2019	50 667	50 667	50 667	0
32.	Zapozasparowanie placu zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych w ramach funduszu sołeckiego - dopłata	900	90095	2019	65 235	65 235	65 235	0
	Razem rozdział 90095 - Pozostała działalność				145 902	145 902	145 902	0
	Razem dział 900				1 376 137	1 052 197	1 033 247	18 950
33.	Wypożyczenie sali wystawienniczej w zespole pałacowo - parkowym w Goszczu - dotacja dla Biblioteki Publicznej IMG Twardogóra	921	92116	2019	360 000	60 000	60 000	0
35.	Przebudowa budynku na świetlicę środowiskową w Olszowie (fundusz sołecki i dopłata)	921	92109	2019	28 500	28 500	28 500	0
36.	Restauracja zespołu pałacowego w Goszczu - remont dachów i elewacji	921	92120	2015/2023	6 567 650	62 000	62 000	0
	Razem dział 921				6 956 150	150 500	150 500	0
37.	Budowa boiska piłkarskiego w Grabownie Wielkiej wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym (dokumentacja projektowa)	926	92601	2019	33 800	33 800	33 800	0
38.	Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią w Twardogórze - opracowanie dokumentacji projektowej	926	92601	2019	35 000	35 000	35 000	0
39.	Zwrot dotacji dotyczący Budowy DELFINKA	926	92601	2019	212 715	212 715	212 715	0
40.	Zakup urządzeń do dezynfekcji i czyszczenia basenu DELFINEX	926	92604	2019	32 000	32 000	32 000	0
41.	Modernizacja oświetlenia w Sali gimnastycznej przy GOSiR	926	92604	2019	26 000	26 000	26 000	0
	Razem dział 926 - Kultura fizyczna				339 515	339 515	339 515	0
	Ogółem				28 042 726	7 672 594	6 622 429	1 050 165

Załącznik nr 4 do Uchwały Nr2019
Rady Miejskiej w Twardogórze
z dnia 20 listopada 2019r.

Plan remontów z budżetu gminy na 2019 r.

L.p.	Nazwa zadania	Dział	Rozdział	rok rozpoczęcia/rok zakończenia	Planowane nakłady	
					całkowite	na rok 2019
1	2	3	4	5	6	7
1.	Remont dróg asfaltowych	600	60016	2019	90 000	90 000
2.	Remont dróg gruntowych	600	60016	2019	195 226	195 226
3.	Remonty i naprawa rowów komunalnych i przepustów	600	60016	2019	15 000	15 000
4.	Remonty bieżące chodników	600	60016	2019	10 000	10 000
5.	Remont dróg gminnych w mieście w ulicach Grunwaldzka, Szkolna, Staszica i Kółtąja w Twardogórze	600	60016	2019	765 000	765 000
6.	Remont dróg gminnych ul. Lipowa (odcinek 1 i 2), Brzozowa i Młyńska w Twardogórze	600	60016	2019/2020	2 284 755	1 279 755
7.	Remont dróg gminnych ul. Waryńskiego i Spokojna w Twardogórze	600	60016	2019/2020	465 000	314 318
8.	Remont dróg gminnych ul. Paderewskiego w Twardogórze	600	60016	2019	553 000	553 000
9.	Remont dróg gminnych wu. Róż i Tulipanów w Twardogórze	600	60016	2019	620 000	620 000
10.	Remont dróg gminnych ul. Jagiełły w Twardogórze	600	60016	2019	831 000	831 000
11.	Remont dróg gminnych u. Św. Jadwigi w Twardogórze	600	60016	2019	360 000	360 000
	Razem dział 600				6 188 981	5 033 299
12.	Remonty bieżące w budynku UMIG Twardogóra (malowanie pomieszczeń)	750	75023	2019	17 000	17 000
13.	Remonty bieżące w Centrum Usług Wspólnych	750	75085	2019	1 000	1 000
	Razem dział 750				18 000	18 000
14.	Remonty w OSP	754	75412	2019	3 050	3 050
	Razem dział 754				3 050	3 050
15.	Remonty bieżące w szkołach podstawowych	801	80101	2019	84 692	84 692
16.	Remonty bieżące w przedszkolu	801	80104	2019	7 130	7 130
17.	Zadania remontowe na wniosek w jednostkach oświatowych	801	80195	2019	25 000	10 248
	Razem dział 801				102 070	102 070
18.	Remonty świetlic środowiskowych na terenie gminy	851	85154	2019	2 300	2 300
	Razem dział 851				2 300	2 300
19.	Remonty bieżące w ośrodku pomocy społecznej	852	85219	2019	500	500
	Razem dział 852				500	500
20.	Fundusz sołecki i dopłata do funduszu - Drożdżęc	921	92109	2019	8 487	8 487
	Razem dział 921				8 487	8 487
21.	Remonty bieżące w GOSIR	926	92604	2019	60 000	60 000
	Razem dział 926				60 000	60 000
	Razem				6 383 388	5 227 706

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 20 listopada 2019 r.**

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Twardogóra na lata 2019 – 2028.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 226, art. 227, art. 228, art. 230 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.)
uchwała się , co następuje:

§ 1. Zmienia się uchwałę Nr II.12.2018 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 6 grudnia 2018r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Twardogóra w ten sposób, że:

- 1) załącznik Nr 1 do Uchwały o nazwie „*Wieloletnia Prognoza Finansowa*” otrzymuje brzmienie w wersji stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały,
- 2) załącznik Nr 2 do Uchwały o nazwie „*Wykaz przedsięwzięć do WPF*” otrzymuje brzmienie w wersji stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Objaśnienia wartości przyjętych i zmian w wieloletniej prognozie stanowią załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Mieczysław Kowalski

Skarbnik Miasta i Gminy
Izabela Kłusowska
Sporządził:

Sprawdził pod względem prawnym:
RADCA PRAWNY
Błażej Boykowski
nr upr. 1189

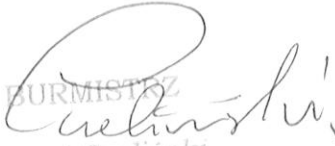
Zatwierdził:
BURMISTRZ
Paweł Czuliński

UZASADNIENIE

Uzasadnienie projektu Uchwały zmieniającej WPF na sesję
w dniu 20 listopada 2019 r.

Artykuł 229 ustawy o finansach publicznych nakazuje korelację określonych wartości przyjętych w WPF i w uchwale budżetowej. Jeżeli następuje zmiana uchwały budżetowej w ich zakresie, konieczne jest dokonanie analogicznych zmian także w WPF

Wobec wprowadzanych zmian budżetu i w budżecie niezbędne jest wprowadzenie zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w wykazie przedsięwzięć.

BURMISTRZ
Paweł Czuliński

Wieloletnia Prognoza Finansowa 1)

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr2019
Rady Miejskiej w Twardogórze
z dnia 20 listopada 2019 r.

Lp	1	z tego:									
		w tym:					w tym:				
		1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
Wyszczególnienie	Dochody ogółem x	Dochody bieżące x	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	Podatki i opłaty 3)	z podatku od nieruchomości	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	Dochody majątkowe x	ze sprzedaży majątku x	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
Wykonanie 2016	51 387 549,87	48 133 481,91	11 448 057,00	110 061,00	12 768 185,43	8 494 084,15	10 043 139,00	11 388 557,29	3 254 067,96	1 080 803,80	2 102 199,51
Wykonanie 2017	60 091 368,72	50 425 323,07	11 946 668,00	407 620,02	13 453 291,47	9 045 038,89	9 646 523,00	13 632 767,42	9 666 045,65	1 976 349,50	7 628 177,50
Plan 3 kw. 2018	61 747 889,82	53 887 634,47	13 559 076,00	960 000,00	13 269 198,00	8 625 000,00	9 577 106,00	13 660 443,47	7 860 255,35	1 535 000,00	6 225 255,35
Wykonanie 2018	58 310 595,14	55 169 799,43	14 420 736,00	621 444,96	14 004 247,13	9 445 302,49	9 579 611,00	14 659 772,69	3 140 795,71	745 096,04	2 325 804,02
2019	67 655 297,11	62 181 188,37	15 777 112,00	550 000,00	14 479 297,00	9 537 000,00	10 021 894,00	18 655 414,37	5 474 108,74	789 961,00	4 583 147,74
2020	57 974 298,00	53 974 298,00	13 500 000,00	300 000,00	12 650 000,00	8 737 848,00	9 675 000,00	12 400 000,00	4 000 000,00	900 000,00	3 100 000,00
2021	58 037 600,00	54 037 600,00	13 500 000,00	300 000,00	12 650 000,00	8 737 600,00	9 675 000,00	12 400 000,00	4 000 000,00	900 000,00	3 100 000,00
2022	58 035 298,00	54 035 298,00	13 500 000,00	300 000,00	12 650 000,00	8 737 600,00	9 675 000,00	12 400 000,00	4 000 000,00	900 000,00	3 100 000,00
2023	58 037 600,00	54 037 600,00	13 500 000,00	300 000,00	12 650 000,00	8 737 600,00	9 675 000,00	12 400 000,00	4 000 000,00	900 000,00	3 100 000,00
2024	58 537 600,00	54 537 600,00	14 000 000,00	400 000,00	14 000 000,00	9 537 600,00	9 400 000,00	14 000 000,00	4 000 000,00	700 000,00	3 300 000,00
2025	59 000 000,00	55 000 000,00	14 500 000,00	400 000,00	14 000 000,00	9 500 000,00	9 400 000,00	14 000 000,00	4 000 000,00	700 000,00	3 300 000,00
2026	59 500 000,00	55 500 000,00	15 000 000,00	400 000,00	14 000 000,00	9 700 000,00	9 400 000,00	14 000 000,00	4 000 000,00	700 000,00	3 300 000,00
2027	60 000 000,00	56 000 000,00	15 500 000,00	400 000,00	14 000 000,00	9 900 000,00	9 400 000,00	14 000 000,00	4 000 000,00	700 000,00	3 300 000,00
2028	61 000 000,00	57 000 000,00	16 000 000,00	400 000,00	14 000 000,00	10 000 000,00	9 400 000,00	14 000 000,00	4 000 000,00	700 000,00	3 300 000,00

- 1) Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.
- 2) Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z póź. zm.) zwanej dalej „ustawą”, wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się także dla lat wykraczających poza minimalny (4 letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.
- 3) W pozycji wykazuje się kwoty wszystkich podatków i opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, a nie tylko podatków i opłat lokalnych.

z tego:											
w tym:											
Wyszczególnienie	Wydatki ogółem x	Wydatki bieżące x	z tytułu poręczeń i gwarancji x	w tym:		na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa 4)	wydatki na obsługę długu x	w tym:			Wydatki majątkowe x
				gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy x	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu 243 ustawy, w którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych źródeł (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) x			odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy x	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu 243 ustawy, w którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zaciągniętych na zobowiązania i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) x		
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.1.1	2.1.3.1.2	2.2	
Wykonanie 2016	49 561 119,32	39 654 746,95	0,00	0,00	0,00	338 247,34	338 247,34	0,00	34 004,69	9 906 372,37	
Wykonanie 2017	60 995 467,06	43 891 250,01	0,00	0,00	0,00	339 355,02	339 355,02	0,00	0,00	17 104 217,05	
Plan 3 kw. 2018	71 646 816,82	47 324 184,82	113 796,00	0,00	0,00	513 113,00	513 113,00	0,00	0,00	24 322 632,00	
Wykonanie 2018	67 988 604,54	47 291 722,68	0,00	0,00	0,00	494 079,90	494 079,90	0,00	0,00	20 696 881,86	
2019	65 217 421,11	57 544 827,11	74 629,00	0,00	x	507 338,00	507 338,00	0,00	0,00	7 672 594,00	
2020	53 868 878,00	47 268 878,00	173 723,48	0,00	x	404 236,00	404 236,00	0,00	0,00	6 600 000,00	
2021	54 210 756,00	47 710 756,00	173 723,48	0,00	x	274 685,00	274 685,00	0,00	0,00	6 500 000,00	
2022	54 213 006,11	47 613 006,11	173 723,48	0,00	x	171 575,00	171 575,00	0,00	0,00	6 600 000,00	
2023	54 434 750,00	47 734 750,00	133 715,21	0,00	x	67 938,00	67 938,00	0,00	0,00	6 700 000,00	
2024	58 431 000,00	49 431 000,00	0,00	0,00	x	11 825,00	11 825,00	0,00	0,00	9 000 000,00	
2025	58 931 000,00	49 931 000,00	0,00	0,00	x	9 380,00	9 380,00	0,00	0,00	9 000 000,00	
2026	59 431 000,00	50 431 000,00	0,00	0,00	x	7 025,00	7 025,00	0,00	0,00	9 000 000,00	
2027	59 931 000,00	50 431 000,00	0,00	0,00	x	4 630,00	4 630,00	0,00	0,00	9 500 000,00	
2028	60 897 650,00	50 897 650,00	0,00	0,00	x	2 180,00	2 180,00	0,00	0,00	10 000 000,00	

4) W pozycji wykazuje się kwoty dla lat budżetowych 2013-2018.

Wyszczególnienie	Wynik budżetu x	Przychody budżetu ^x	z tego:										w tym:
			Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych x	w tym:		Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy x	w tym:		Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych x	w tym:		Inne przychody niezwiązane z zaciąganiem długu 5) x	
				na pokrycie deficytu budżetu x	na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x	na pokrycie deficytu budżetu x					
LP	3	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1			
Wykonanie 2016	1 826 430,55	4 593 095,00	0,00	0,00	3 831 095,00	0,00	762 000,00	762 000,00	0,00	0,00			
Wykonanie 2017	-904 098,34	13 659 076,00	0,00	0,00	3 659 076,00	904 098,34	10 000 000,00	0,00	0,00	0,00			
Plan 3 kw. 2018	-9 898 927,00	13 869 832,00	0,00	0,00	9 935 377,00	9 898 927,00	3 635 550,00	0,00	298 905,00	0,00			
Wykonanie 2018	-9 678 009,40	14 291 122,89	0,00	0,00	9 935 377,00	9 678 009,40	4 355 745,89	0,00	0,00	0,00			
2019	2 437 876,00	3 412 803,00	0,00	0,00	941 114,00	0,00	2 172 784,00	0,00	298 905,00	0,00			
2020	4 105 420,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60 000,00	0,00			
2021	3 826 844,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2022	3 822 291,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2023	3 602 850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2024	106 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2025	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2026	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2027	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
2028	102 350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			

5) W pozycji wykazuje się w szczególności kwoty przychodów z tytułu prywatyzacji majątku oraz spłaty pożyczek udzielonych ze środków jednostki.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu x	z tego:							Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy
		w tym:						Inne rozchody niezwiązane ze splatą długu				
		z tego:					Kwota długu x					
		5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3						
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2	6	7	8.1	8.2	
Wykonanie 2016	2 760 450,00	2 760 450,00	64 800,00	0,00	64 800,00	0,00	0,00	11 288 200,00	0,00	8 478 734,96	12 309 829,96	
Wykonanie 2017	2 819 600,00	2 819 600,00	259 200,00	0,00	259 200,00	0,00	0,00	18 468 600,00	0,00	6 534 073,06	10 193 149,06	
Plan 3 kw. 2018	3 970 905,00	3 672 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	298 905,00	18 432 150,00	0,00	6 563 449,65	16 498 826,65	
Wykonanie 2018	3 672 000,00	3 672 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19 152 345,89	0,00	7 878 076,75	17 813 453,75	
2019	5 850 679,00	5 491 774,00	1 999 374,00	1 999 374,00	0,00	0,00	358 905,00	15 833 355,89	0,00	4 636 361,26	5 577 475,26	
2020	4 165 420,00	4 165 420,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11 667 935,89	0,00	6 705 420,00	6 705 420,00	
2021	3 826 844,00	3 826 844,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 841 091,89	0,00	6 326 844,00	6 326 844,00	
2022	3 822 291,89	3 822 291,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 018 800,00	0,00	6 422 291,89	6 422 291,89	
2023	3 602 850,00	3 602 850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	415 950,00	0,00	6 302 850,00	6 302 850,00	
2024	106 600,00	106 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	309 350,00	0,00	5 106 600,00	5 106 600,00	
2025	69 000,00	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	240 350,00	0,00	5 069 000,00	5 069 000,00	
2026	69 000,00	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	171 350,00	0,00	5 069 000,00	5 069 000,00	
2027	69 000,00	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102 350,00	0,00	5 569 000,00	5 569 000,00	
2028	102 350,00	102 350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 102 350,00	6 102 350,00	

6) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1456 oraz z 2013 r. poz. 1199) oraz kwoty wykupu obligacji przychodowych.
7) Skorygowanie o środki określone w przepisach dotyczących w szczególności powiększenia o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych, zgodnie z art. 242 ustawy.
8) Pomniejszenie wydatków bieżących, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, dotyczy lat 2013-2015.

Wskaźnik spłaty zobowiązań									
Wyszczególnienie	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy ^x	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) ^x	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń 9), obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) ^x	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) ^x	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy ^x	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy ^x
	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6.1	9.7	9.7.1
	Wykonanie 2016	6,03%	0,00	5,84%	18,60%	X	X	X	X
	Wykonanie 2017	5,26%	0,00	4,83%	14,16%	X	X	X	X
	Plan 3 kw. 2018	6,96%	0,00	6,96%	13,12%	X	X	X	X
	Wykonanie 2018	7,14%	0,00	7,14%	14,79%	X	X	X	X
	2019	8,98%	0,00	6,02%	8,02%	X	15,85%	TAK	TAK
	2020	8,18%	0,00	8,18%	13,12%	11,77%	12,32%	TAK	TAK
	2021	7,37%	0,00	7,37%	12,45%	11,42%	11,98%	TAK	TAK
	2022	7,18%	0,00	7,18%	12,62%	11,20%	11,20%	TAK	TAK
	2023	6,56%	0,00	6,56%	12,41%	12,73%	12,73%	TAK	TAK
	2024	0,20%	0,00	0,20%	9,92%	12,49%	12,49%	TAK	TAK
	2025	0,13%	0,00	0,13%	9,78%	11,65%	11,65%	TAK	TAK
	2026	0,13%	0,00	0,13%	9,70%	10,70%	10,70%	TAK	TAK
	2027	0,12%	0,00	0,12%	10,45%	9,80%	9,80%	TAK	TAK
	2028	0,17%	0,00	0,17%	11,15%	9,98%	9,98%	TAK	TAK

9) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej oraz wyłączenia związane z emisją obligacji przychodowych. Identyfikacja wyłączenia dotyczy pozycji 9.6.1.

Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych													
	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej 10)	w tym na:	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego 11)	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	z tego:				Wydatki inwestycyjne kontynuowane 12)	Nowe wydatki inwestycyjne 13)	Wydatki majątkowe w formie dotacji		
					Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego 11)	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane				Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5	11.6			
Wykonanie 2016	0,00	2 760 450,00	15 720 317,96	3 549 254,97	0,00	0,00	0,00	2 227 888,44	7 558 131,75	120 352,18			
Wykonanie 2017	0,00	2 819 600,00	16 619 914,68	4 100 568,46	0,00	0,00	0,00	13 362 785,66	3 738 971,39	2 460,00			
Plan 3 kw. 2018	0,00	0,00	17 699 309,68	4 232 960,00	21 040 531,00	372 543,00	20 667 988,00	20 132 410,00	3 419 644,00	771 578,00			
Wykonanie 2018	0,00	0,00	17 460 380,42	4 100 308,15	18 569 117,27	325 586,89	18 243 530,38	17 885 804,22	2 174 249,64	636 828,00			
2019	2 437 876,00	2 437 876,00	19 703 702,91	4 055 581,00	8 842 657,00	4 975 487,00	3 867 170,00	4 755 373,00	2 720 426,00	196 795,00			
2020	4 105 420,00	4 105 420,00	16 500 000,00	4 200 000,00	6 806 497,00	1 255 682,00	5 550 815,00	0,00	0,00	0,00			
2021	3 826 844,00	3 826 844,00	16 500 000,00	4 200 000,00	2 520 000,00	0,00	2 520 000,00	0,00	0,00	0,00			
2022	3 822 291,89	3 822 291,89	16 500 000,00	4 200 000,00	2 400 000,00	0,00	2 400 000,00	0,00	0,00	0,00			
2023	3 602 850,00	3 602 850,00	16 500 000,00	4 200 000,00	1 200 000,00	0,00	1 200 000,00	0,00	0,00	0,00			
2024	106 600,00	106 600,00	17 000 000,00	4 200 000,00	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00			
2025	69 000,00	69 000,00	17 000 000,00	4 200 000,00	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00			
2026	69 000,00	69 000,00	17 500 000,00	4 200 000,00	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00			
2027	69 000,00	69 000,00	17 500 000,00	4 200 000,00	500 000,00	0,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00			
2028	102 350,00	102 350,00	18 000 000,00	4 200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			

10) Przeznaczenie nadwyżki budżetowej, inne niż spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych, wymaga określenia w wieloletniej prognozie finansowej.

11) W pozycji wykazuje się wydatki w ramach zadań własnych klasyfikowanych w dziale 750- Administracja publiczna w rozdziałach właściwych dla organów i urzędów jednostki samorządu terytorialnego (rozdział od 750.17 do 750.23).

12) W pozycji wykazuje się wartość inwestycji rozporządzonych co najmniej w poprzednim roku budżetowym, którego dotyczy kolumna.

13) W pozycji wykazuje się wartość nowych inwestycji, które planuje się rozpocząć w roku, którego dotyczy kolumna.

Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy									
Wyszczególnienie	w tym:			w tym:			w tym:		
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:	
		12.1.1	12.1.1.1		12.2.1	12.2.1.1		12.3.1	12.3.2
Lp	12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2
Wykonanie 2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2017	35 129,13	35 129,13	35 129,13	0,00	0,00	0,00	42 569,13	35 129,13	35 129,13
Plan 3 kw. 2018	122 673,00	122 673,00	122 673,00	4 229 394,00	4 184 393,00	4 184 393,00	167 208,87	143 088,87	143 088,87
Wykonanie 2018	143 088,37	143 088,37	143 088,37	665 541,71	665 541,71	665 541,71	154 343,87	143 088,87	143 088,87
2019	0,00	0,00	0,00	3 974 660,00	3 929 660,00	3 929 660,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	2 766 792,00	2 766 792,00	2 766 792,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2028	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

14) W pozycji: 12.1.1.1, 12.2.1.1, 12.3.2, 12.4.2., 12.5.1, 12.6.1, 12.7.1 oraz 12.8.1, wykazuje się wyłącznie kwoty wynikające z umów na realizację programu, projektu lub zadania zawartych na dzień uchwalenia prognozy, a nieplanowanych do zawarcia w okresie prognozy.

Wyszczególnienie	w tym:				w tym:				w tym:				w tym:			
	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	W związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wzrosty na wkład krajowy z tytułu zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania
Lp	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5	12.5.1	12.6	12.6.1	12.7	12.7.1							
Wykonanie 2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
Wykonanie 2017	638 082,54	352 791,00	352 761,00	285 321,54	285 321,54	0,00	0,00	0,00	0,00							
Plan 3 kw. 2018	8 559 163,00	4 184 393,00	4 184 393,00	4 374 770,00	4 370 770,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
Wykonanie 2018	6 560 795,04	3 084 109,40	3 084 109,40	3 487 940,64	3 487 940,64	0,00	0,00	0,00	0,00							
2019	2 904 122,00	1 074 293,00	1 074 293,00	1 829 829,00	1 829 829,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2020	3 330 815,00	2 766 792,00	2 766 762,00	489 223,00	489 223,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							
2028	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							

15) Przez program, projekt lub zadanie finansowane w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, należy rozumieć także taki program, projekt lub zadanie przynoszące dochód, dla których poziom finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, ustala się po odliczeniu uzyskanego dochodu obliczanego zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi takiego programu, projektu lub zadania.

Wyszczególnienie	Kwoty dotyczące przejęcia i spłaty zobowiązań po samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz pokrycia ujemnego wyniku										
	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samodzielnych zakładach opieki zdrowotnej	Dochody budżetowe z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217, z późn. zm.)	Wysokość zobowiązań podlegających umorzeniu, o którym mowa w art. 190 ustawy o działalności leczniczej	Wydaki na spłatę przejętych zobowiązań publicznego zakładu opieki zdrowotnej likwidowanego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydaki na spłatę przejętych zobowiązań publicznego zakładu opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej	Wydaki na spłatę zobowiązań publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o działalności leczniczej	Wydaki na spłatę zobowiązań publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o działalności leczniczej	Wydaki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej
Lp	12.8	12.8.1	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7		
Wykonanie 2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2028	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o długu i jego spłacie						Dane dotyczące emitowanych obligacji przychodowych (16)			
	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych x	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu x	Wydatki zmniejszające dług x	w tym:			Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe) x	Środki z przedsięwzięcia gromadzone na rachunku bankowym	w tym:	
				spłata zobowiązań wynikających z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3 x	związane z umowami zaliczonymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego x	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji x			środki na zaspokojenie roszczeń obligatariuszy x	Wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta należnego obligatariuszom, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy x
Lp	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4	15.1	15.1.1	15.2
Wykonanie 2016	2 760 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2017	2 819 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2018	3 672 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2018	3 672 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	5 491 774,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	4 165 420,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	3 826 844,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	3 822 291,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	3 602 850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	106 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	69 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2028	102 350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wykaz przedsięwzięć do WPF

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr2019
Rady Miejskiej w Twardogórze
z dnia 20 listopada 2019 r.

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2019	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				31 280 065,00	8 842 657,00	6 806 497,00	2 520 000,00	2 400 000,00	1 200 000,00
1.a	- wydatki bieżące				6 745 703,00	4 975 487,00	1 255 682,00	0,00	0,00	0,00
1.b	- wydatki majątkowe				24 534 362,00	3 867 170,00	5 550 815,00	2 520 000,00	2 400 000,00	1 200 000,00
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240, z późn.zm.), z tego:				11 464 464,00	2 903 672,00	3 330 815,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				11 464 464,00	2 903 672,00	3 330 815,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.1	Kanalizacja EFROW (Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) - Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Grabowo Małe	Gmina Twardogóra	2017	2019	6 850 000,00	2 126 022,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.2	Informatyzacja - Projekt "e-Twardogóra"	Gmina Twardogóra	2016	2023	3 415 300,00	60 050,00	3 330 815,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.3	Rewitalizacja obszarów wiejskich - Program Operacyjny Rybactwo i Morze - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Domasławice Goszcz	Gmina Twardogóra	2018	2020	700 000,00	700 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.4	Rewitalizacja - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Przebudowa nawierzchni bitumicznej wokół Placu Piastów w Twardogórze oraz zakup infokiosku	Gmina Twardogóra	2018	2019	499 164,00	17 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego				19 815 601,00	5 938 985,00	3 475 682,00	2 520 000,00	2 400 000,00	1 200 000,00
1.3.1	- wydatki bieżące				6 745 703,00	4 975 487,00	1 255 682,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.1	Rekultywacja obszarów wiejskich - Dolnośląski Projekt Rekultywacyjny	Gmina Twardogóra	2017	2019	225 164,00	22 184,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.2	System Informacji Prawnej - System Informacji Prawnej	Gmina Twardogóra	2018	2019	17 500,00	3 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.3	Zadania z zakresu ruchu drogowego (pomoc finansowa) - Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego	Gmina Twardogóra	2017	2019	155 784,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.4	Równanie i profilowanie dróg gminnych - Remonty drg gminnych	Gmina Twardogóra	2018	2019	133 500,00	66 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.5	Przejmowanie urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych od mieszkańców - Gospodarka wodno kanalizacyjna	Gmina Twardogóra	2018	2020	335 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.6	Infrastruktura drogowa - Remont dróg gminnych w mieście w ulicach Lipowa, Brzozowa, Młyńska, Waryńskiego, Spokojna, Grunwaldzka, Paderewskiego, Róż, Tulipanów, Jagiełły, Św. Jadwigi, Staszica, Szkolna, Kółkająca w Twardogórze.	Gmina Twardogóra	2019	2020	5 878 755,00	4 723 073,00	1 155 682,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				13 069 898,00	963 498,00	2 220 000,00	2 520 000,00	2 400 000,00	1 200 000,00

L.p.	Limit 2024	Limit 2025	Limit 2026	Limit 2027	Limit 2028	Limit zobowiązań
1	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	25 207 604,00
1.a	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 231 169,00
1.b	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	18 976 435,00
1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 234 937,00
1.1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 234 937,00
1.1.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 126 022,00
1.1.2.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 391 315,00
1.1.2.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	700 000,00
1.1.2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17 600,00
1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	18 972 667,00
1.3.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 231 169,00
1.3.1.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22 164,00
1.3.1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 500,00
1.3.1.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60 000,00
1.3.1.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66 750,00
1.3.1.5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00
1.3.1.6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 878 755,00
1.3.2	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	12 741 498,00

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2019	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023
			Od	Do						
1.3.2.1	Infrastruktura drogowa - Przebudowa drogi nr 448 w m. Chelstówek	Gmina Twardogóra	2014	2022	3 069 495,00	69 495,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
1.3.2.3	Rewitalizacja obszarów wiejskich - Restauracja zespołu pałacowego w Goszczu - remont dachów i elewacji	Gmina Twardogóra	2015	2027	6 567 650,00	62 000,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00
1.3.2.4	Rewitalizacja obszarów wiejskich - Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła na terenie gminy Twardogóra	Gmina Twardogóra	2017	2021	1 204 350,00	654 350,00	430 000,00	120 000,00	0,00	0,00
1.3.2.5	Rewitalizacja obszarów - Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej	Gmina Twardogóra	2017	2019	225 750,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.6	Infrastruktura mieszkaniowa - Budowa budynku przy ulicy H. Sienkiewicza w Twardogórze	Gmina Twardogóra	2017	2023	1 035 000,00	0,00	0,00	400 000,00	400 000,00	200 000,00
1.3.2.8	Infrastruktura drogowa - Przebudowa pasa drogi wojewódzkiej Nr 448 w m. Chelstówek - Porozumienie z WOJ. Dolnośląskim	Gmina Twardogóra	2017	2019	67 300,00	67 300,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.9	Infrastruktura drogowa - Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dąbrowa	Gmina Twardogóra	2018	2019	50 353,00	44 353,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.11	Infrastruktura drogowa - Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 448 na odcinku Moszyce - Goszcz	Gmina Twardogóra	2019	2020	600 000,00	10 000,00	590 000,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.12	Infrastruktura drogowa - Przebudowa dróg gminnych - projekty budowy dróg	Gmina Twardogóra	2019	2020	250 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00

L.p.	Limit 2024	Limit 2025	Limit 2026	Limit 2027	Limit 2028	Limit zobowiązań
1.3.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 069 495,00
1.3.2.3	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	6 500 000,00
1.3.2.4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 204 350,00
1.3.2.5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 000,00
1.3.2.6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00
1.3.2.8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	67 300,00
1.3.2.9	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	44 353,00
1.3.2.11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600 000,00
1.3.2.12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00

Załącznik nr 3 do Uchwały Nr2019
Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 20 listopada 2019r.

Objaśnienia wartości przyjętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej

I. Uwagi ogólne

Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Twardogóra obejmuje lata 2019 – 2028 ze względu na planowany okres spłaty zaciągniętych zobowiązań długoterminowych jak również realizacji przedsięwzięć. Sporządzając wieloletnią prognozę finansową uwzględniono przewidywane wykonanie budżetu na rok 2018, które w zakresie dochodów, jak i wydatków będzie zrealizowane. Z uwagi na wyższe niż planowano wpływy z dochodów szacujemy osiągnięcie nadwyżki dochodów nad wydatkami co upoważnia do wykazania wolnych środków w budżecie 2019 roku. Wyższe dochody zostaną uzyskane we wpływach z podatku PIT i CIT oraz w podatku od nieruchomości od osób prawnych. Szacowana nadwyżka wynika również w części z niewykonanych wydatków w pozycjach budżetu, na które gmina złożyła wnioski o dofinansowanie jednakże nie rozpoczęła realizacji zadań z uwagi na nierozstrzygnięte postępowania konkursowe. Zadanie te planowane są do realizacji w przypadku gdy gmina otrzyma dofinansowanie.

Ostatnie lata oznaczają dla Gminy Twardogóra ogromny rozwój szczególnie w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej, drogowej i sportowej. Na realizację tych celów pozyskano wysokie kwoty bezzwrotnych środków unijnych i krajowych, jak również takie środki finansowe, które podlegają zwrotowi w określonym czasie (emisja obligacji komunalnych, pożyczki z WFOŚiGW). Pozyskane środki zewnętrzne są źródłem finansowania tych inwestycji, z których mieszkańcy Gminy korzystają.

Sporządzając wieloletnią prognozę finansową uwzględniono czynnik realistyczności, o którym mowa w art. 226 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, choć z całą pewnością należy zauważyć, że planowanie na lata 2019 -2023 jest niezwykle trudne i ocena w zakresie realistyczności planowania – bardzo subiektywna. W roku bieżącym koniunktura na rynku finansowym jest bardzo korzystna, jednakże przy planowaniu wieloletnim kierujemy się zasadą ostrożności.

II. Prognozowane dochody

Dochody bieżące, dochody ogółem, dochody majątkowe ujęto zgodnie z art. 235 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2017r. poz. 2077 ze zm.). Planując dochody na lata 2019 - 2023 przyjęto, że dochody te będą się kształtowały na poziomie zbliżonym do roku 2018. Jednocześnie z uwagi na realizację programów społecznych planowane dotacje na zadania bieżące wzrosły i zostały zaplanowane w wielkościach wynikających z zawiadomień pozyskanych z budżetu państwa.

Na prognozowane dochody bieżące mają wpływ dochody z tytułu podatków i opłat, udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, dotacje celowe z budżetu państwa i budżetów innych j.s.t. na zadania bieżące, subwencje ogólne, dochody z użytkowania wieczystego, odsetki od nieterminowych wpłat podatków. Planując dochody bieżące uwzględnione zostały wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i środków transportu w wielkości wynikającej z algorytmu wymiaru podatkowego i stawek podatkowych.

Prognozowane dochody majątkowe to głównie wpływy z odpłatnego nabycia prawa własności i ze sprzedaży składników majątkowych, z przekształcenia prawa użytkowania

wieczystego w prawo własności oraz dotacje celowe na dofinansowanie zadań inwestycyjnych. Wpływy ze sprzedaży majątku zaplanowano zgodnie z możliwościami wynikającymi z posiadanego majątku, który w latach następnych planuje się sprzedać. Dochody ze sprzedaży planowane są w oparciu o posiadane zasoby i w dużej części dotyczą sprzedaży mieszkań komunalnych oraz działek w obrębie miasta.

Po wprowadzeniu programów unijnych na lata następne, gmina będzie ubiegać się o środki z budżetu Unii Europejskiej, lecz dziś trudno jest jeszcze powiedzieć jakie to będą sumy i na jakie zadania. W chwili obecnej jesteśmy po rozstrzygnięcia w zakresie kilku tematów, które gmina będzie realizować z udziałem środków europejskich i krajowych zewnętrznych. Na dzień dzisiejszy pozyskaliśmy środki na realizację projektu „c-Twardogóra”, budowę kanalizacji sanitarnej, budowę ścieżki pieszko-rowerowej Goszcz – Domasławice.

Prognozowane wielkości dochodów począwszy od 2019 roku są bardzo zbliżone w poszczególnych latach, co oznacza, że nie przewiduje się jakichś nowych źródeł dochodów, poza dotacjami na zadania w zakresie polityki społecznej. Wpływy z podstawowych podatków i opłat stanowią dużą część w strukturze dochodów i zakładamy w stosunku do roku 2018 wzrost dochodów z tego tytułu z uwagi na powstałe na terenie gminy nowe obiekty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ponadto w zakresie udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych prognozuje się wzrost wynikający z otrzymanego zawiadomienia z Ministerstwa Finansów, jak również wpływów wykonanych w roku bieżącym.

Dokonano zwiększenia dochodów oraz zmian w pozostałych pozycjach dochodowych w następującym układzie:

Wyszczególnienie	Plan na dzień 01.01.2019	Zmiany dokonane	Plan po zmianie na dzień 20.11.2019
Dochody ogółem	56.998.691,-	+ 10.655.297,11	67.655.297,11
Dochody bieżące	54.230.323,-	+ 7.950.865,37	62.181.188,37
Dochody majątkowe	2.768.368,-	+ 2.705.740,74	5.474.108,74

Zwiększenie dochodów bieżących wynikało m. in: z zwiększonych wpływów w podatku od nieruchomości o kwotę 363.000,-zł; zwiększonych wpływów z opłaty za odpady o kwotę 550.000,- zł; zwiększonych wpływów z dotacji zewnętrznych pozyskanych na realizację zadań bieżących o kwotę 2.814.135,80 zł; zmniejszonej subwencji oświatowej o kwotę 112.793,- zł; zwiększonych dotacji na zadania bieżące o kwotę 88.706,79 zł; zwiększonych pozostałych dochodów o kwotę 172.500,-zł ; zwiększenia wpływów ze zwrotu podatku VAT z US o kwotę 594.700,- zł; zwiększenia środków z Funduszu Dróg Samorządowych na realizację remontów dróg gminnych o kwotę 2.867.333,- zł, zwiększonych środków z rezerwy oświatowej o kwotę 75.000,-zł, zwiększonej subwencji oświatowej o kwotę 182.322,- zł; zwiększonych wpłat mieszkańców na budowę przyłączy kanalizacyjnych o kwotę 90.900,-.

Zwiększenie dochodów majątkowych wynikało m. in.: z zwiększonych wpływów ze sprzedaży majątku o kwotę 4.961,-zł; oraz zwiększenie dotacji i środków pozyskanych na inwestycje ze źródeł zewnętrznych o kwotę 2.700.779,74 zł.

III. Prognozowane wydatki i przedsięwzięcia

Prognozując wydatki budżetowe na lata 2019-2028 wzięto pod uwagę szczególnie konieczność realizacji zadań istotnych dla mieszkańców, ale niezbędnych i nie cierpiących zwłoki z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb mających bardzo duży wpływ na jakość ich życia na terenie Gminy Twardogóra. Wydatki ogółem, wydatki bieżące, wydatki majątkowe ujęto zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2019r. poz. 869). Planując wydatki na lata 2019 - 2028 przyjęto średni wskaźnik wzrostu wydatków bieżących na poziomie planowanego wzrostu cen towarów i usług uwzględniając równocześnie zmiany w strukturze planowanych wydatków związane z nowymi wydatkami, które pojawią się w latach 2019 -2028; jak również zmiany w zakresie wydatków bieżących spowodowane realizacją rządowych reform zarówno w zakresie pomocy społecznej jak również oświaty (wygaszanie gimnazjów i zmniejszenie jednego rocznika w szkołach podstawowych) . Wydatki majątkowe przyjęto zgodnie z założeniami wynikającymi z realizacji przedsięwzięć, które gmina będzie realizować oraz z planowanych zamierzeń.

Wynagrodzenia i składki od nich naliczane (bez wynagrodzeń zarządu j.s.t. i składek od nich) - wykazano wynagrodzenia ze wszystkich tytułów, a nie tylko ze stosunku pracy oraz wszystkie składki na ubezpieczenia. Wydatki na wynagrodzenia przyjęto bez uwzględniania wzrostu, przewidziano jedynie wzrost wynagrodzeń wynikający z planowanego awansu zawodowego pracowników pedagogicznych oraz zmiany w strukturze zatrudnienia. Wydatki związane z funkcjonowaniem organów j.s.t. - ujęto wydatki z rozdziałów 75020, 75022, 75023. Uwzględniono zmiany, które są efektem zmian ustrojowych w zakresie systemu edukacyjnego w roku bieżącym i w latach przyszłych w związku z likwidacją gimnazjów. Przyjęto zmiany w zakresie realizowanych przez gminę zadań oświatowych.

Przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 4 ufp jako wydatki majątkowe - ujęto wieloletnie umowy związane z realizacją zadań inwestycyjnych w ramach programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych jak również pozostałe wieloletnie programy, projekty i zadania inwestycyjne. Planując wydatki majątkowe na realizację przedsięwzięć przyjęto zasady grupowania ich wg zakresu przedmiotowego. Najważniejszą grupą jest kanalizacja (budowa sieci kanalizacji sanitarnej), a następnie infrastruktura drogowa, czyli budowa i modernizacja chodników i dróg na terenie miasta i gminy oraz zadania związane z Zespołem Pałacowym w Goszczu oraz na przestrzeni najbliższych dwóch lat realizacja projektu „e-Twardogóra”, poza tym utworzenie Klubu Senior + na terenie gminy. Przedsięwzięcia na lata 2019-2023 zaplanowano w załączniku nr 2 do uchwały. Załącznik ten szczegółowo przedstawia wszystkie planowane do realizacji zadania. W zakresie każdej z tych grup wyszczególnione zostały zadania planowane do realizacji wraz z kwotami w poszczególnych latach. Nie planowane są wydatki na wieloletnie programy związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego.

Z uwagi na zwiększenie zakresu prognozy finansowej do roku 2028, dokonano prognozy wydatków, jednakże nie planowane są nowe przedsięwzięcia . Wynika to faktu, że bardzo trudno dzisiaj zaplanować konkretne wydatki na drogi, infrastrukturę mieszkaniową czy ochronę środowiska, ponieważ w znacznym stopniu są one uzależnione od możliwości pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych .

Wydatki na wieloletnie gwarancje i poręczenia udzielane przez j.s.t. dotyczą poręczeń udzielonych przez Gminę dla Zakładu Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Twardogórze jako poręczenia zaciąganych przez spółkę pożyczek w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Pożyczki zaciągnięte przez spółkę dotyczą: renowacji sieci kanalizacyjnej w ul. Waryńskiego w Twardogórze, modernizacji ujęć wody podziemnej Sosnówka – Brzezinka oraz modernizacji studni głębinowej w ujęciu wody

podziemnej w Brzezince. Spółka dokonuje spłat pozyskanych pożyczek terminowo co sprawia, że Gmina mimo, że poręczyła pożyczki nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów.

Wyszczególnienie	Plan na dzień 01.01.2019	Zmiany dokonane	Plan po zmianie na dzień 20.11.2019
Wydatki ogółem	54.546.291,-	+ 10.671.130,11	65.217.421,11
Wydatki bieżące	47.993.734,-	+ 9.551.093,11	57.544.827,11
Wydatki majątkowe	6.552.557,-	+ 1.120.037,00	7.672.594,00

IV. Przychody i Rozchody

Przychody budżetu na rok 2019 zaplanowano pierwotnie w wysokości 1.398.905,- jako: wolne środki z lat ubiegłych w kwocie 1.100.000,- oraz spłata pożyczki przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Twardogóra przeznaczoną na zadanie inwestycyjne. W okresie od uchwalenia budżetu do dnia 23 października 2019r. dokonano następujących zmian w zakresie przychodów: zwiększono przychody o kwotę 2.013.898,- zł ; przy czym zmniejszono wolne środki z lat ubiegłych o kwotę 158.886,- zł oraz wprowadzono pożyczki z WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 2.172.784,- z przeznaczeniem na zadania inwestycyjne w zakresie:

- a) „Budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Grabowno Małe.” 1.273.326,-
- b) „Zakup drona z aparaturą pomiarową oraz zakup czujników jakości powietrza” 56.860,-
- c) „Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła” 654.350,-
- d) „Budowa przyłączy kanalizacyjnych w m. Grabowno Małe” 188.248,-

Rozchodami budżetu gminy są spłaty rat pożyczek i wykupy obligacji komunalnych wyemitowanych w latach poprzedzających rok budżetowy. Rozchody zaplanowano zgodnie z zawartymi umowami. Planowane są spłaty pożyczek zaciągniętych w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na realizację zadań inwestycyjnych realizowanych z udziałem środków z budżetu unii europejskiej, które przy obliczaniu wskaźników zadłużenia podlegają wyłączeniu. Zaplanowano spłaty pożyczek w WFOŚiGW we Wrocławiu oraz wykupy emisji obligacji komunalnych zaciągniętych z przeznaczeniem na realizację następujących zadań inwestycyjnych.

- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Goszcz i Grabowno Wielkie – kolektory tranzytowe 64.800,-
- Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Goszcz i Grabowno Wielkie –etap II 304.800,-
- Budowa przyłączy kanalizacyjnych na terenie gminy 27.000,-
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Grabowno Małe 42.800,-
- Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła 53.000,-
- wykup obligacji komunalnych serii G z 2012 roku 1.000.000,-
- wykup obligacji komunalnych serii C z 2015 roku 1.000.000,-
- wykup obligacji komunalnych serii B z 2017 roku 1.000.000,-

W roku 2019 planowane jest udzielenie dwóch pożyczek, a mianowicie:

1. pożyczka dla Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Twardogóra z przeznaczeniem na realizację zadania inwestycyjnego „Wypożyczenie sali wystawienniczej w zespole pałacowo-parkowym w Goszczu”. Pożyczka zostanie przez Bibliotekę spłacona ze

środków Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze.

2. pożyczka dla Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość na realizację partnerskiego programu „Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej”. Pożyczka pokryje wkład własny mieszkańców naszej gminy w projekcie fotowoltaicznym. Spłacona zostanie po uzyskaniu środków z budżetu europejskiego przez stowarzyszenie będące beneficjentem środków.

Zakłada się finansowanie rozchodów w 2019 z dochodów, i w latach kolejnych z dochodów własnych Gminy Twardogóra.

W okresie od uchwalenia budżetu do dnia 25 września 2019r. dokonano następujących zmian w zakresie rozchodów: zwiększono ich kwotę o 1.999.374,- zł jako spłatę pożyczki na prefinansowanie do WFOŚiGW we Wrocławiu .

W każdym okresie objętym prognozą zostały spełnione zapisy wynikające z przepisów art. 242 i 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych.

V. Kwota długu

Uchwalając budżet kwota długu na dzień 31 grudnia 2019 r. planowana była na poziomie 14.939.750,- zł. W związku z rozliczeniem roku 2018 dokonano zmniejszenia kwoty długu o kwotę 5.852,- w wyniku planowanej do pozyskania w 2018 r. pożyczki w WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 212.750,- zł; a faktycznie uzyskanej w wysokości 206.898,-.

W wyniku zaciągnięcia nowych pożyczek w WFOŚiGW we Wrocławiu dokonano zmian kwoty długu w latach od 2019 do 2023 oraz wprowadzono dług na lata kolejne od 2024 do 2028 r. W wyniku zaciągnięcia nowych pożyczek kwota długu w kolejnych latach będzie kształtowała się następująco:

na 31 grudnia 2019 r.	15.833.355,89
na 31 grudnia 2020 r.	11.667.935,89
na 31 grudnia 2021 r.	7.841.091,89
na 31 grudnia 2022 r.	4.018.800,00
na 31 grudnia 2023 r.	415.950,00
na 31 grudnia 2024 r.	309.350,00
na 31 grudnia 2025 r.	240.350,00
na 31 grudnia 2026 r.	171.350,00
na 31 grudnia 2027 r.	102.350,00
na 31 grudnia 2028 r.	0,00

VI. Wynik budżetu

Zwiększono nadwyżkę budżetu gminy o kwotę 78.140,- z kwoty 2.359.736,- do kwoty 2.437.876,- zł .

Zwiększenie spowodowane jest przesunięciem terminu realizacji pożyczki z WFOŚiGW we Wrocławiu na zadanie „Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowno Małe” na dwa lata oraz wprowadzeniem dwuletniej pożyczki na prefinansowanie na to samo zadanie co daje różnicę w wysokości 726.048,- zł.

Zmniejszenie wolnych środków o kwotę 158.886,- zł oraz realizacja dwóch nowych zadań finansowanych z pożyczek z WFOŚiGW powodujące zmniejszenie w wysokości 789.350,- zł. Zwiększenie o kwotę 188.248,- zł w wyniku zaciągnięcia pożyczki z WFOŚiGW we Wrocławiu na realizację zadania „Budowa przyłączy kanalizacyjnych w m. Grabowno Małe”.

VII. Przedsięwzięcia.

W zakresie załącznika Nr 2 dotyczącego przedsięwzięć realizowanych w latach 2019-2023: – dokonano następujących zmian:

1. wydatki na programy i projekty realizowane z udziałem środków europejskich:

WYDATKI MAJĄTKOWE

a) **Kanalizacja** – Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowno Małe zwiększono łączne nakłady finansowe do kwoty 6.850.000,- oraz limit zobowiązań do kwoty 2.126.022,- oraz limit w roku 2019 zwiększono do kwoty 2.126.022,-

b) **Informatyzacja** – Projekt „e-Twardogóra przeniesiono projekt z części III przedsięwzięć w następującym układzie: łączne nakłady finansowe w wysokości 3.415.300,-; limit w 2019 roku 60.500,- w 2020 roku w wysokości 3.330.815,- oraz limit zobowiązań w wysokości 3.391.315,-.

c) **Rewitalizacja** – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – Przebudowa nawierzchni bitumicznej wokół Placu Piastów w Twardogórze oraz zakup infokiosku zwiększono łączne nakłady finansowe do kwoty 499.164,- oraz limit zobowiązań do kwoty 17.600,- oraz limit w roku 2019 wprowadzono kwotę 17.600,-

2. wydatki na programy i projekty pozostałe:

WYDATKI BIEŻĄCE

a) **Infrastruktura drogowa** – „Remonty dróg gminnych w mieście w ulicach Lipowa, Brzozowa, Młyńska, Waryńskiego, Spokojna, Grunwaldzka, Paderewskiego, Róż, Tulipanów, Jagielly, Św. Jadwigi, Staszica, Szkolna, Kołłątaja w Twardogórze” – wprowadzono zadanie z uwagi na ubieganie się o dofinansowanie - łączne nakłady zmieniono do kwotę 5.878.755,- zł; limit na 2019 zwiększono do kwotę 4.723.073,- zł; zmniejszono limit w 2020 rok do kwoty 1.155.682,- zł oraz limit zobowiązań do kwotę 5.878.755,-zł;

WYDATKI MAJĄTKOWE

a) **Infrastruktura drogowa** – „Budowa drogi wojewódzkiej nr 448 w miejscowości Goszcz - korekta łuku” – porozumienie z Województwem Dolnośląskim – zadanie zostało wykreślone z realizacji z uwagi na fakt rezygnacji przez Województwo;

b) **Informatyzacja** – Projekt „e-Twardogóra przeniesiono projekt do części I przedsięwzięć w następującym układzie: łączne nakłady finansowe w wysokości 3.280.000,-; limit w 2019 roku 1 862.786,- w 2020 roku w wysokości 1.417.214,- oraz limit zobowiązań w wysokości 3.280.000,-.

c) **Rewitalizacja obszarów wiejskich** – „Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła na terenie gminy Twardogóra” – łączne nakłady finansowe zwiększono do kwoty 1.204.350,- zł; zmniejszono limit zobowiązań do kwoty 1.204.350,- zł oraz limit zobowiązań w 2019 zwiększono do kwoty 6564.350,- zł, limit w 2020 zmniejszono do kwoty 0,- oraz limit 2021 r. zmniejszono do kwoty 120.000,-zł;;

d) **Infrastruktura drogowa** – Projekt „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dąbrowa” zwiększono łączne nakłady finansowe do kwoty 50.353,-, zwiększono limit w 2019 roku do kwoty 44.353,- oraz limit zobowiązań do kwoty 44.353,-.

e) **Infrastruktura drogowa** – „Budowa i przebudowa dróg gminnych w ul. Poznańska, Ogrodowa i Kopernika w Twardogórze” – zadanie zostało wykreślone z realizacji.

f) **Infrastruktura mieszkaniowa** – „Budowa budynku przy ul. H. Sienkiewicza w Twardogórze – zmniejszono limit zobowiązań w 2019 roku do zera natomiast zwiększono limit zobowiązań na 2021 r. do kwoty 400.000,- w 2022 r. do kwoty 400.000,- i w 2023 r. do kwoty 200.000,-

g) **Infrastruktura drogowa** – projekt „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 448 na odcinku Moszyce – Goszcz (dokumentacja projektowa)” wprowadzono łączne nakłady finansowe w wysokości 600.000,- , wprowadzono limit w 2019 roku w kwocie 10.000,- i w 2020 w kwocie 590.000,- oraz limit zobowiązań do kwoty 600.000,-.

h) **Infrastruktura drogowa** – projekt „Przebudowa dróg gminnych – projekty budowy dróg” wprowadzono łączne nakłady finansowe w wysokości 250.000,- , wprowadzono limit w 2019 roku w kwocie 50.000,- i w 2020 w kwocie 200.000,- oraz limit zobowiązań do kwoty 250.000,-.

BURMISTRZ
Paulina S.
Przewodnicząca

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 20 listopada 2019 roku**

w sprawie ustalenia wysokości podatku od nieruchomości na rok 2020.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 poz. 506 ze zm.) oraz art. 5 i art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. 2019 poz. 1170 ze zm.) i obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020 (M.P. z 2019r. poz.738), **uchwała się, co następuje:**

§ 1. 1. Ustala się wysokość podatku od nieruchomości, który w stosunku rocznym wynosi:

- 1) od budynków mieszkalnych lub ich części **0,70 zł** od 1 m² powierzchni użytkowej
- 2) od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej **21,58 zł** od 1 m² powierzchni użytkowej,
- 3) od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym **10,90 zł** od 1 m² powierzchni użytkowej,
- 4) od budynków lub ich części związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń **4,72 zł** od 1 m² powierzchni użytkowej,
- 5) od pozostałych budynków lub ich części, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego **7,29 zł** od 1 m² powierzchni użytkowej,
- 6) od budowli **2 %** wartości określonej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust.3-7 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,
- 7) od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków **0,84 zł** od 1 m² powierzchni,
- 8) od gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych **4,72 zł** od 1 ha powierzchni,
- 9) od pozostałych gruntów, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej działalności statutowej pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego **0,34 zł** za 1 m² powierzchni,
- 10) od gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. 2018 poz. 1398 ze zm.), i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – **3,13 zł** od 1 m² powierzchni.

§ 2.

Zwalnia się od podatku od nieruchomości:

- 1) budynki, budowle i grunty związane z prowadzeniem działalności w zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta i gminy Twardogóra;
- 2) budowle wykorzystywane bezpośrednio do zaopatrywania w wodę, rurociągi i przewody sieci rozdzielczej wody, budowle służące do odprowadzania i oczyszczania ścieków, budynki lub ich części bezpośrednio związane z procesem poboru i uzdatniania wody;
- 3) budynki związane z działalnością w zakresie gromadzenia i przechowywania materiałów bibliotecznych oraz ich udostępniania użytkownikom;
- 4) budynki lub ich części, budowle lub ich części oraz grunty zajęte na działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) budynki lub ich części oraz grunty zajęte na potrzeby prowadzenia statutowej działalności wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, kultury, nauki i techniki, kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Mieczysław Kowalski

Skarbnik Miasta i Gminy

Sporządził:
[Podpis]

RADCA PRAWNY

[Podpis]
Beata Brąkowska

Sprawdził pod względem prawnym:
2489

Zatwierdził:
[Podpis]

BURMISTRZ

[Podpis]
Paweł Czuliński

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE

Rada gminy w drodze uchwały określa wysokość stawek podatku od nieruchomości, z tym że stawki te nie mogą przekroczyć rocznie kwot określonych w obwieszczeniu Ministra Finansów w sprawie górnych stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych. Poza zwolnieniami ustawowymi wynikającymi z art. 7 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. 2019 poz. 1170 ze zm.) Rada Gminy może w drodze uchwały wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe.

BURMISTRZ
Paweł Czuliński

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 20 listopada 2019 r.**

w sprawie ustalenia wysokości stawek podatku od środków transportowych na 2020 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 poz. 506 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. 2019 poz. 1170 ze zm.) i obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020 (M.P.z 2019 r. poz. 738), **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Ustala się wysokość podatku od środków transportowych, który wynosi rocznie:

1) samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej niższej niż 12 ton:

a) powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie	587 zł
b) powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie	835 zł
c) powyżej 9 ton do poniżej 12 ton	1 363 zł

2) samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu równej lub wyższej niż 12 ton:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (w tonach)			
nie mniej niż	mniej niż	oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	inny system zawieszenia osi jezdnych
Dwie osie			
a) 12	14	1 586 zł	1 891 zł
b) 14		1 738 zł	2 088 zł
Trzy osie			
c) 12	23	1 891 zł	2 309 zł
d) 23		2 196 zł	2 809 zł
Cztery osie i więcej			
e) 12	25	1 891 zł	2 349 zł
f) 25	29	2 196 zł	2 809 zł
g) 29		2 809 zł	3 238 zł

3) Ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z przyczepą lub naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów poniżej 12 ton:

od 3,5 ton do poniżej 12 ton

1 810 zł

4) ciągniki siodłowe lub balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)			
nie mniej niż	mniej niż	oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	inny system zawieszenia osi jezdnych
Dwie osie			
a) 12	18	2 042 zł	2 423 zł
b) 18	31	2 150 zł	2 502 zł
c) 31		2 281 zł	2 502 zł
Trzy osie i więcej			
d) 12	40	2 457 zł	2 516 zł
e) 40		2 790 zł	3 238 zł

5) Przyczepy i naczepy, które z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego:

od 7 ton i poniżej 12 ton

441 zł

6) Przyczepy i naczepy, które z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: przyczepa i naczepa + pojazd silnikowy (w tonach)			
nie mniej niż	mniej niż	oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	inny system zawieszenia osi jezdnych
Jedna oś			
a) 12	18	485 zł	725 zł
b) 18		799 zł	1 024 zł
Dwie osie			
c) 12	33	1 050 zł	1 401 zł
d) 33	38	1 422 zł	1 979 zł
e) 38		1 885 zł	2 502 zł

Trzy osie i więcej			
f)	12	38	1 401 zł
g)	38		1 768 zł
			1 679 zł
			2 516 zł

7) Od autobusu w zależności od liczby miejsc do siedzenia poza miejscem kierowcy:

- a) mniejszej niż 22 miejsca 1 579 zł
b) równej lub wyższej niż 22 miejsca 2 005 zł

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Mieczysław Kowalski

Skarbnik Miasta i Gminy

Izabela Kłosowska

Sporządził:

Sprawdził pod względem prawnym:

Zatwierdził:

RADCA PRAWNY

Beata Brakowicz
nr upr. 1489

UZASADNIENIE

Rada Gminy w drodze uchwały określa wysokość stawek podatku od środków transportowych, z tym, że stawki nie mogą przekroczyć kwot określonych w obwieszczeniu Ministra Finansów w sprawie górnych stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych. Rada Gminy różnicuje wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności wpływ środka transportowego na środowisko naturalne, rok produkcji albo liczbę miejsc do siedzenia.

Burmistrz
Pawel Sułkowski

**UCHWAŁA NR.....2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 2019 r.**

w sprawie zmiany uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 6j ust.1 pkt 1 i art. 6k ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010), **uchwała się, co następuje:**

§ 1. W uchwale nr VII.50.2019 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalenia stawki takiej opłaty za pojemnik o określonej pojemności (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 r. poz. 2010) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2. uchwały otrzymuje brzmienie:

„§ 2. 1. Ustala się stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w § 1 uchwały, w wysokości złotych od osoby zamieszkującej daną nieruchomość.

2. Jeżeli na terenie nieruchomości odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny, ustala się wyższą stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w wysokości złotych od osoby zamieszkującej daną nieruchomość.”

2) § 3. uchwały otrzymuje brzmienie:

„§ 3 1. Należna od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, miesięczna opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowić będzie iloczyn zadeklarowanej liczby odpowiednich pojemników z odpadami komunalnymi powstającymi na danej nieruchomości oraz ustalonej stawki opłaty za pojemnik:

- 1) o pojemności 110 litrów - złotych,
- 2) o pojemności 240 litrów -złote,
- 3) o pojemności 1100 litrów – złote,
- 4) o pojemności 7000 litrów – złotych,
- 5) za worek o pojemności do 110 litrów – złotych.

2. Jeżeli na terenie nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, odpady te nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny, miesięczna opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowić będzie iloczyn zadeklarowanej liczby odpowiednich pojemników z odpadami komunalnymi powstającymi na danej nieruchomości oraz ustalonej wyższej stawki opłaty za pojemnik:

- 1) o pojemności 110 litrów - złotych,
- 2) o pojemności 240 litrów - złotych,

- 3) o pojemności 1100 litrów – złotych,
- 4) o pojemności 7000 litrów – złotych,
- 5) za worek o pojemności do 110 litrów – złotych.”

§2. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

KIEROWNIK REFERATU
Gospodarki Nieruchomościami
i Ochrony Środowiska

Sporządził..... Piotr Lizak

RADCA PRAWNY

Sprawdził pod względem prawnym.....

Beata Brakowska
nr upr. 1489

Zatwierdził.....

Burmistrz
Paweł Czuliński

UZASADNIENIE

Zgodnie z założeniami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, system gospodarki odpadami komunalnymi ma być systemem samofinansującym się. W związku z powyższym, w celu zapewnienia środków na jego prawidłowe funkcjonowanie konieczne jest pobieranie takiej opłaty od mieszkańców, aby wystarczała ona na realizację całości zadania, którym została obciążona Gmina. Wpływy z opłat dotychczas ponoszonych przez właścicieli nieruchomości nie pokrywają kosztów usług odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Na rosnące koszty systemu gospodarki odpadami wpływ mają m.in. podwyżka opłat za umieszczenie odpadów na składowisku (opłata marszałkowska), wzrost minimalnego wynagrodzenia, wzrastająca ilość odpadów komunalnych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i zasadne.

Burmistrz

Paweł Czuliński

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 2019 r.**

w sprawie zmiany uchwały w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz sposobu jej składania

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 6 n ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwałę Nr VIII.65.2019 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz sposobu jej składania (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 poz. 3619) zmienia się w ten sposób, że załącznik do zmienianej uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

KIEROWNIK REFERATU
Gospodarki Nieruchomościami
i Ochrony Środowiska

Sporządził.....
Piotr Lisak

Sprawdził pod względem prawnym.....
Beata Brakowska
nr upr. 1489

Zatwierdził.....
Paweł Czumiński

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6n ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Rada Miejska w Twardogórze uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ułatwienia składania deklaracji, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego: wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości. W związku ze zmianą stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi należy zmienić wzór deklaracji o aktualne stawki opłaty.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Burmistrz
Pawel Chmielewski

POLA JASNE WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM

DEKLARACJA O WYSOKOŚCI OPŁATY ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

Podstawa prawna:	Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010).
Składający:	Formularz przeznaczony jest dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych, właścicieli nieruchomości niezamieszkałych oraz właścicieli nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe na których powstają odpady komunalne, położonych na terenie gminy Twardogóra.
Miejsce składania:	Urząd Miasta i Gminy w Twardogórze, ul. Ratuszowa 14, 56-416 Twardogóra.
Termin składania:	w terminie 14 dni: 1. od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych, 2. od dnia nastąpienia zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości lub przystąpienia bądź odstąpienia od zbierania odpadów w sposób selektywny.

A. OBOWIĄZEK ZŁOŻENIA DEKLARACJI

Okoliczności powodujące obowiązek złożenia deklaracji: (zaznaczyć właściwy kwadrat poprzez postawienie znaku X)

- ☐ pierwsza deklaracja, składana według stanu na dzień:
- ☐ zmiana danych zawartych w deklaracji, data zaistnienia zmian:
dzień - miesiąc - rok

Przyczyna korekty deklaracji:

B. DANE SKŁADAJĄCEGO DEKLARACJĘ

*dotyczy właścicieli nieruchomości będących osobami fizycznymi **dotyczy właścicieli nieruchomości nie będących osobami fizycznymi

Składający: (zaznaczyć właściwy kwadrat poprzez postawienie znaku X)
☐ właściciel, ☐ współwłaściciel, ☐ użytkownik wieczysty, ☐ zarząd wspólnoty/spółdzielni,
☐ inny podmiot władający nieruchomością.

Imię i nazwisko* / pełna nazwa**

..... TEL:.....
..... E-MAIL:.....

Numer PESEL*:	Identyfikator REGON**:	Numer NIP**:
---------------	------------------------	--------------

ADRES ZAMIESZKANIA* / ADRES SIEDZIBY**

Kraj:	Województwo:	Powiat:
Gmina:	Ulica:	Nr domu: Nr lokalu:
Miejscowość:	Kod pocztowy:	Poczta:

C. ADRES NIERUCHOMOŚCI, NA KTÓREJ POWSTAJĄ ODPADY KOMUNALNE

Gmina:	Ulica:	Nr domu: Nr lokalu:
Miejscowość:	Kod pocztowy:	Poczta:

Położenie wg ewidencji gruntów: działka/i nr:, arkusz mapy:, obręb geodezyjny:
(dotyczy sytuacji, kiedy nieruchomość nie posiada nadanego numeru porządkowego/adresu)

D. RODZAJ NIERUCHOMOŚCI, KTÓREJ DOTYCZY DEKLARACJA:

☐ ZAMIESZKAŁA¹⁾ ☐ NIEZAMIESZKAŁA²⁾ ☐ MIESZANA³⁾ ☐ WYKORZYSTYWANA NA CELE REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE⁴⁾

1. Oświadczam, że na terenie nieruchomości wskazanej w części C deklaracji odpady będą gromadzone i odbierane w sposób selektywny⁵⁾.

☐ TAK

☐ NIE

2. Dotyczy właścicieli nieruchomości zamieszkałych¹⁾ (mieszanych³⁾) na których powstają odpady komunalne.

Wyliczenie miesięcznej opłaty:

a) SELEKTYWNY⁵⁾: x zł =
(liczba mieszkańców) (stawka opłaty) (wysokość opłaty)

b) NIESELEKTYWNY x zł =
(liczba mieszkańców) (stawka opłaty) (wysokość opłaty)

(słownie: zł)

3. Dotyczy właścicieli nieruchomości niezamieszkałych²⁾ (mieszanych³⁾) w tym przedsiębiorców, na których powstają odpady komunalne (sposób wyliczenia określa załącznik do deklaracji).

1. Wyliczenie ilości odpadów powstających miesięcznie na nieruchomości:

Rodzaj działalności/instytucji : 1.

2.

3.

1. x =

2. x =

3. x =

(ilość jednostek stanowiąca podstawę wyliczenia opłaty wg załącznika do deklaracji)

(norma (w litrach) dla danej jednostki, wg załącznika do deklaracji)

(ilość odpadów, wyliczona dla danej nieruchomości w skali miesiąca)

2. Wyliczenie miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

(Na podstawie ilości odpadów, wyliczonej w oparciu o załącznik do deklaracji, należy określić ilość i rodzaj pojemników, a następnie przy pomocy poniższej tabeli wyliczyć miesięczną stawkę opłaty.)

SELEKTYWNE ⁵⁾

Pojemnik (w litrach) 1	Sztuki 2	Stawka opłaty 3	Razem (2 x 3)
110 L			
240 L			
1100 L			
7000 L			
Worek o poj. 110 L			

NIESELEKTYWNE

Pojemniki (w litrach) 1	Sztuki 2	Stawka opłaty 3	Razem (2 x 3)
110 L			
240 L			
1100 L			
7000 L			
Worek o poj. 110 L			

SUMA MIESIĘCZNEJ OPŁATY w złotych

(słownie: zł)

4. Dotyczy właścicieli nieruchomości mieszanych³⁾, których część nieruchomości stanowi nieruchomość o której mowa w pkt 2, a w części nieruchomość, o której mowa w pkt 3.

ŁĄCZNA SUMA MIESIĘCZNEJ OPŁATY (PKT 2 i 3)

(słownie: zł)

E. Oświadczam, że nieruchomość wskazana w części C niniejszej deklaracji, wyposażona jest w kompostownik (w przypadku zaznaczenia pozycji „TAK”, należy podać pojemność kompostowania)

(TAK/NIE – zaznaczyć właściwy kwadrat poprzez postawienie znaku X)

☐ TAK, pojemność..... m³

☐ NIE

F. Dotyczy właścicieli nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe⁴⁾ tj. takich na których znajdują się domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku oraz właścicieli działek zlokalizowanych na terenach rodzinnych ogrodów działkowych

Wyliczenie rocznej ryczałtowej stawki opłaty:

- a) Domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku:

SELEKTYWNY⁵⁾: x **100,00 zł** =
(liczba nieruchomości) (roczna ryczałtowa stawka opłaty) (wysokość opłaty)

NIESELEKTYWNY x **170,00 zł** =
(liczba nieruchomości) (roczna ryczałtowa stawka opłaty) (wysokość opłaty)

- b) Działki wykorzystywane na rodzinne ogródki działkowe:

SELEKTYWNY⁵⁾: x **28,80 zł** =
(liczba działek) (roczna ryczałtowa stawka opłaty) (wysokość opłaty)

NIESELEKTYWNY x **48,00 zł** =
(liczba działek) (roczna ryczałtowa stawka opłaty) (wysokość opłaty)

(słownie: zł)

G. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO DEKLARACJĘ

Oświadczam, że powyższe dane są zgodne z prawdą.

.....
(miejscowość i data)

.....
(czytelny podpis osoby składającej deklarację)

POUCZENIE:

- Na podstawie art. 3a ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438 ze zm.) niniejsza deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego.
- Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ogólnego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.) informuję, że:
 1. Administratorem Pana/i danych osobowych jest Burmistrz Miasta i Gminy Twardogóra, ul. Ratuszowa 14, 56-416 Twardogóra, tel. 713992200, e-mail: ratusz@twardogora.pl
 2. W Urzędzie Miasta i Gminy Twardogóra został powołany Inspektor Ochrony Danych Osobowych (IODO). Dane kontaktowe IODO: iodo@twardogora.pl
 3. Pana/i dane będą przetwarzane w celu prowadzenia systemu gospodarki odpadami komunalnymi polegającego na odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Twardogóra, w zakresie wynikającym ze złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c i e RODO, w związku z art. 6m ust. 1a i 1b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
 4. Pana/i dane osobowe będą ujawniane podmiotom i osobom upoważnionym na podstawie przepisów prawa, operatorowi pocztowemu lub kurierowi, w celu przekazywania korespondencji papierowej oraz podmiotom przetwarzającym:
 - Zakładowi Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Wrocławskiej 15, 56-416 Twardogóra, która odbiera odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie miasta i gminy Twardogóra
 - Sputnik Software Sp. z o.o. ul. Klinkierowa 7, 60-104 Poznań, której powierzono dane z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w ramach serwisowania oprogramowania Wydra
 - WASKO Spółka Akcyjna, ul. Berbeckiego 6, 44-100 Gliwice, której powierzono dane w związku z elektronicznym systemem obiegu dokumentów, w ramach serwisowania oprogramowanie Intradok
 - Ministerstwu Cyfryzacji, któremu powierzono dane zawarte w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi złożonych za pomocą elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej „Epuap”
 5. Pana/i dane osobowe – po zrealizowaniu celu, dla którego zostały zebrane – będą przechowywane przez okres niezbędny do zrealizowania przepisów prawa zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (tzn. w zależności od kategorii archiwalnej, która tej dokumentacji zostanie nadana).
 6. Przysługuje Panu/i prawo żądania od administratora danych osobowych dostępu do Pana/i danych osobowych (art. 15 RODO), prawo ich sprostowania (art. 16 RODO), prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych (art. 18 RODO).
 7. Posiada Pan/i prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w przypadku gdyby przetwarzanie Pana/i danych osobowych naruszało przepisy rozporządzenia z dnia 27 kwietnia 2016 r. o ochronie danych osobowych.
 8. Podanie przez Pana/ią danych osobowych jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6m ust. 1a i 1b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
 9. Pana/i adres poczty elektronicznej lub nr telefonu może zostać wykorzystany do kontaktu w służbowych celach informacyjnych lub wyjaśniających.
- Zgodnie z art. 6o ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w razie nie złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo uzasadnionych wątpliwościach co do danych zawartych w deklaracji, Burmistrz Miasta i Gminy określa, w drodze decyzji, wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę dostępne dane właściwe dla wybranej przez radę gminy metody, a w przypadku ich braku uzasadnione szacunki, w tym w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy średnią ilość odpadów powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze.

- Dane zawarte w deklaracji, dotyczące liczby mieszkańców w przypadku nieruchomości zamieszkałej oraz ilości pojemników, w przypadku nieruchomości niezamieszkałej/mieszanej, będą weryfikowane na podstawie danych dostępnych w UMiG w Twardogórze.
- Sposób zbierania odpadów będzie podlegał bieżącej kontroli. W przypadku nie wywiązywania się z zadeklarowanego selektywnego sposobu zbierania odpadów komunalnych, właściwy organ w drodze decyzji naliczy podwyższoną opłatę z tytułu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.
- Pełnomocnik składający deklarację za zobowiązanego, zobowiązany jest dołączyć pełnomocnictwo lub/ oraz dokument potwierdzający sposób reprezentowania zobowiązanego.
- Deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą być przekazywane z wykorzystaniem elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej „ePUAP”.

OBJAŚNIENIA:

Właściciele nieruchomości na których powstają odpady komunalne - określonej w części C deklaracji, podzielono na cztery grupy:

- 1) dotyczy właścicieli **nieruchomości zamieszkałych**, na których istnieją budynki mieszkalne jednorodzinne lub wielorodzinne oraz zamieszkują mieszkańcy. Właściciele tych nieruchomości wypełniają deklarację w częściach: **A, B, C, D pkt 1, 2, E i G**. Wyliczenie miesięcznej opłaty dla tego typu nieruchomości, stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przypadającej na jednego mieszkańca.
- 2) dotyczy właścicieli **nieruchomości niezamieszkałych**, na których w całości lub części prowadzona jest wszelkiego rodzaju działalność: handlowa, usługowa, rzemieślnicza, a także każda nieruchomość, na której powstają odpady komunalne np. cmentarze itp. Właściciele tych nieruchomości wypełniają deklarację w częściach: **A, B, C, D pkt 1 i 3, E i G**. Wyliczenie miesięcznej opłaty dla tego typu nieruchomości, stanowi iloczyn zadeklarowanej liczby określonej wielkości pojemników z odpadami komunalnymi - powstającymi w ciągu miesiąca na danej nieruchomości oraz stawki opłaty za pojemnik.

Obliczenia ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości, a w konsekwencji ilości pojemników należy dokonać w oparciu o przyjęte normy wskazane w obowiązującym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Twardogóra.

Na terenie gminy Twardogóra dopuszcza się stosowanie następujących pojemników na odpady komunalne: **110l, 240l, 1100l, KP-7 (7000l)** oraz **worek** o pojemności **do 110 l**.

- 3) dotyczy właścicieli **nieruchomości mieszanych**, na których istnieją budynki mieszkalne jednorodzinne lub wielorodzinne, w których zamieszkują mieszkańcy i równocześnie prowadzona jest wszelkiego rodzaju działalność: handlowa, usługowa lub rzemieślnicza. Właściciele tych nieruchomości wypełniają deklarację w częściach **A, B, C, D pkt 1, 2, 3 i 4, E i G**. Wyliczenia miesięcznej opłaty należy dokonać poprzez wypełnienie pkt 1, 2 i 3 w części D, a następnie zsumowanie naliczonych opłat w pkt 4.
- 4) dotyczy właścicieli **nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe**, tj. takich na których znajdują się domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku oraz właścicieli działek zlokalizowanych na terenach rodzinnych ogrodów działkowych. Właściciele tych nieruchomości wypełniają deklarację w częściach **A, B, C, D pkt 1, E, F i G**. Wyliczenie rocznej, ryczałtowej stawki opłaty dla tego typu nieruchomości, stanowi iloczyn zadeklarowanej liczby nieruchomości/działek oraz rocznej ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 5) **Selektywne gromadzenie odpadów** – gromadzenie w oddzielnych pojemnikach lub workach poszczególnych rodzajów odpadów z podziałem na szkło, papier, metale i tworzywa sztuczne oraz *bioodpady*.

WYJAŚNIENIA:

.....

.....
 (podpis osoby składającej wyjaśnienia)

ADNOTACJE ORGANU:

.....

.....
 (podpis osoby sporządzającej adnotację)

Załącznik do deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
Sporządzony na podstawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Twardogóra,
(wypełnić tabelkę zgodnie z rodzajem działalności/instytucji)

L.p.	Rodzaj działalności/instytucji	Jednostka stanowiąca podstawę wyliczenia opłaty	Norma dla danej jednostki [w litrach]	Ilość pojemników				Wysokość miesięcznej stawki
				rodzaj	il. sztuk	cena/poj. odpady selektywne ¹⁾	cena/poj. odpady nieselektywne	
1.	Szkoły (wszelkiego typu): 12 l/mc na każdego ucznia oraz pracownika	(ilość uczniów i pracowników)	12	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
2.	Żłobki i przedszkola: 12 l/mc na każde dziecko oraz pracownika	(ilość dzieci i pracowników)	12	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
3.	Instytucje i urzędy oraz zakłady: rzemieślnicze, produkcyjne, usługowe: 40 l/mc na każdą osobę pracującą, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(ilość osób pracujących)	40	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
4.	Punkty handlowe poza lokalem ²⁾ : 40 l/mc na każdą osobę pracującą, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(ilość osób pracujących)	40	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
5.	Lokale gastronomiczne ³⁾ : 20 l/mc na jedno miejsce konsumpcyjne, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(ilość miejsc konsumpcyjnych)	20	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
6.	Lokale handlowe (sklepy spożywcze ⁴⁾ : 9 l/mc na każdy m ² powierzchni użytkowej lokalu, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(powierzchnia użytkowa lokalu ⁶⁾ w m ²)	9	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
7.	Lokale handlowe (sklepy pozostałe): 3 l/mc na każdy m ² powierzchni użytkowej lokalu, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(powierzchnia użytkowa lokalu ⁶⁾ w m ²)	3	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
8.	Hurtownie ⁵⁾ : 1 l/mc na każdy m ² powierzchni użytkowej lokalu, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(powierzchnia użytkowa lokalu ⁶⁾ w m ²)	1	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
9.	Targowiska: 6 l/mc na każdy m ² powierzchni	(powierzchnia w m ²)	6	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				
10.	Hotele pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, domy opieki: 80 l/mc na jedno łóżko	(ilość łóżek)	80	110 l				
				240 l				
				1100 l				
				7000 l				

11.	Cmentarze: 10 l/mc na jeden grób, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(ilość grobów)		10	110 l				
					240 l				
					1100 l				
					7000 l				
12.	Obozowiska ⁷⁾ : 4l/dzień na każdą osobę, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(ilość osób)	(ilość dni)	4	110 l				
					240 l				
					1100 l				
					7000 l				
13.	Imprezy masowe ⁸⁾ : 0,5 l/imprezę na każde z miejsc udostępnionych przez organizatora, ale nie mniej niż 1 pojemnik 110 l	(liczba miejsc dla osób na imprezie masowej ⁹⁾		0,5	110 l				
					240 l				
					1100 l				
					7000 l				
14.	Nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku: stawka za 1 domek letniskowy lub inną nieruchomość wykorzystywaną na cele rekreacyjno - wypoczynkowe jedynie przez część roku	(ilość domków oraz innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku ⁹⁾		roczna ryczałtowa stawka opłaty ¹⁰⁾		100,00 zł	170,00 zł		
15.	Działki zlokalizowane na terenach rodzinnych ogrodów działkowych: stawka za 1 działkę	(ilość działek wykorzystywanych na rodzinne ogródki działkowe)		roczna ryczałtowa stawka opłaty ¹⁰⁾		28,80 zł	48,00 zł		

¹⁾Selektywne gromadzenie odpadów – gromadzenie w oddzielnych pojemnikach lub workach poszczególnych rodzajów odpadów podziałem na szkło, papier, metale i tworzywa sztuczne oraz bioodpady. z

²⁾Punkty handlowe poza lokalem - obsługa klientów w ramach sprzedaży towarów poza lokalem (np. sprzedaż internetowa, handel obwoźny, akwizycja).

³⁾Lokale gastronomiczne - zakłady lub punkty gastronomiczne, w których prowadzona jest działalność związana z przygotowaniem lub/ oraz sortowaniem posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos.

⁴⁾Sklepy spożywcze - lokale handlowe, zawierające dział sprzedaży z artykułami spożywczymi.

⁵⁾Hurtownie - lokale handlowe, nastawione na sprzedaż hurtową towarów podmiotom, prowadzącym sprzedaż detaliczną.

⁶⁾Powierzchnia użytkowa lokalu - zgodnie z Ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.) powierzchnia mierzona po wewnętrznej długości ścian na wszystkich kondygnacjach z wyjątkiem powierzchni klatek schodowych oraz szybów dźwigowych.

⁷⁾Obozowisko - specjalnie wydzielone miejsce w terenie, niezagospodarowane, tj. niewyposażone w urządzenia sanitarne, gospodarcze itp., przeznaczone do czasowego zamieszkiwania (np. w namiotach), wykorzystywane głównie przez turystów, wczasowiczów, harcerzy itp.

⁸⁾Impreza masowa - definicja na podstawie art. 3 Ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1160 z późn. zm.).

⁹⁾liczba miejsc dla osób na imprezie masowej - definicja na podstawie art. 3, pkt. 7 Ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1160 z późn. zm.).

¹⁰⁾zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII.307.2017 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, wykorzystywane jedynie przez część roku - **obowiązuje od 01.01.2018 r.**

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 2019 r.**

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.), w związku z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§1. Przyjmuje się „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
Mieczysław Kowalski**

KIEROWNIK REFERATU
Gospodarki Nieruchomościami
i Ochrony Środowiska
Piotr Lizak
Piotr Lizak

Sporządził:.....

RADCA PRAWNY
Beata Bracholinska
Beata Bracholinska
nr upr. 1189

Sprawdził pod względem prawnym.....

BURMISTRZ
Paweł Czuliński
Paweł Czuliński

Zatwierdził:.....

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.) nakłada na organ gminy obowiązek sporządzania programów ochrony środowiska, jako realizację polityki ekologicznej państwa. Polityka ta określa, na podstawie aktualnego stanu środowiska, w szczególności cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Uchwałą nr XX.215.2016 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 29 września 2016 r. został przyjęty Program Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2020.

Zgodnie z zapisami art. 18 ust. 2 w/w ustawy Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy gminy, co 2 lata sporządza i przedkłada radzie gminy raport z wykonania programu ochrony środowiska.

Mając na uwadze powyższe, przedłożony zostaje Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018.

W świetle powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

BUKMISTRZ
[Podpis]
Dariusz Czarniński

eko-precyzja

www.eko-precyzja.eu

biuro@eko-precyzja.eu

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TWARDOGÓRA ZA LATA 2016-2018

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Twardogóra 2019

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

1. Wstęp.....	4
1.1. Podstawa prawna.....	4
1.2. Okres sprawozdawczy	4
1.3. Źródła danych	4
1.4. Autorzy sprawozdania	4
1.5. Zakres opracowania.....	4
2. Charakterystyka Gminy	5
2.1. Położenie	5
2.2. Demografia	7
2.3. Budowa geologiczna i zasoby geologiczne	10
2.4. Gleby	13
2.5. Klimat.....	14
2.6. Wody powierzchniowe i podziemne.....	14
2.7. Formy ochrony przyrody.....	17
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra.....	22
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	55
5. Ocena systemu monitoringu	55
5.1. Ochrona powietrza	61
5.2. Zasoby wodne.....	63
5.3. Gospodarka wodno-ściekowa	64
5.4. Hałas.....	65
5.5. Pola elektromagnetyczne	65
5.6. Gospodarka odpadami.....	66
6. Podsumowanie.....	69
Spis tabel.....	70
Spis rysunków.....	70

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Ostatni Program Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra został przyjęty Uchwałą Nr XX.215.2016 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 29 września 2016 r. Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie gminnym.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra na lata 2016-2020* sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w *Programie*, określonych dla Gminy Twardogóra. Raport obejmuje okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2018 r.

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Twardogóra, Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

1.4. Autorzy sprawozdania

Autorami sprawozdania są pracownicy Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-Precyzja, w składzie: mgr Paweł Czapryn oraz mgr Adam Gawron.

1.5. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Charakterystyka gminy Twardogóra,
- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena systemu monitoringu,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka Gminy

2.1. Położenie

Gmina Twardogóra jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oleśnickim. Gmina graniczy od strony północno-zachodniej z gminą Krośnice położoną w powiecie milickim, od strony północno-wschodniej z gminą Sośnie leżącą w granicach administracyjnych powiatu ostrowskiego w województwie wielkopolskim, od wschodu graniczy z gminami Międzybórz i Syców, od południa z gminą Oleśnica, natomiast od strony południowo-zachodniej z gminą Dobroszyce, położonymi w powiecie oleśnickim.

gmina miejska, gmina miejsko-wiejska, gmina wiejska

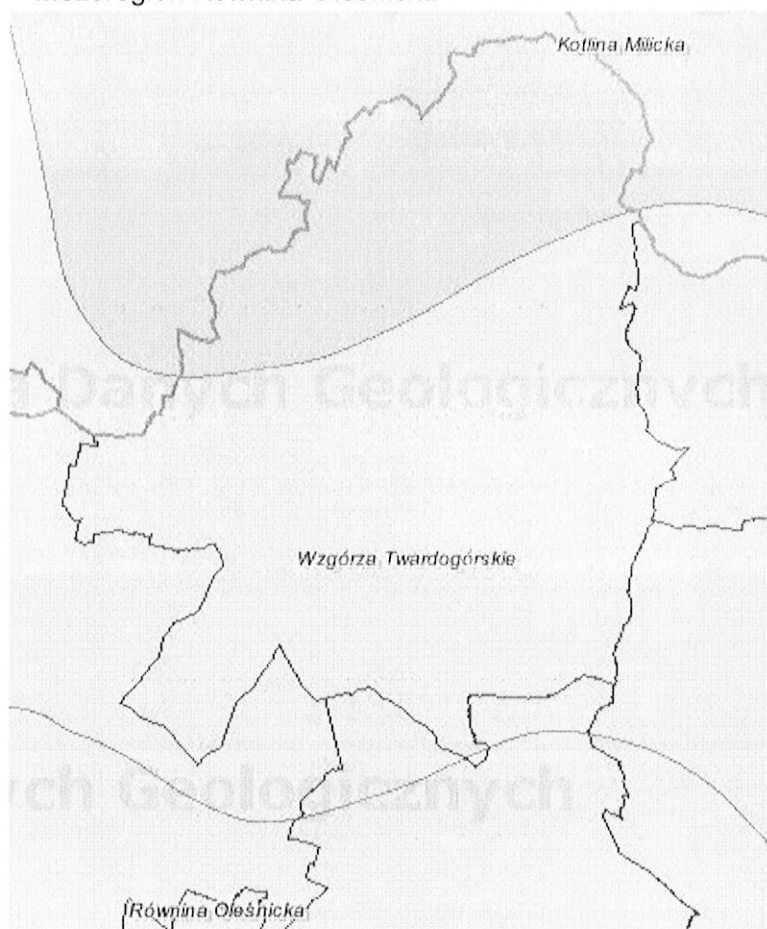
źródło: administracja.mswia.gov.pl

Rysunek 1. Gmina Twardogóra na tle powiatu oleśnickiego

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego gmina Twardogóra leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Nizina Środkowoeuropejska
 - Podprowincja Niziny Środkowopolskie
 - Makroregion Obniżenie Milicko-Głogowskie
 - Mezoregion Kotlina Milicka
 - Makroregion Wał Trzebnicki
 - Mezoregion Wzgórza Twardogórskie
 - Makroregion Nizina Śląska
 - Mezoregion Równina Oleśnicka

źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych

Rysunek 2. Podział fizyczno-geograficzny gminy Twardogóra

W skład gminy Twardogóra wchodzi miasto Twardogóra 18 sołectw: Bukowinka, Chełstów, Chełstówek, Dąbrowa, Domaśławice, Dragów, Drogoszowice, Drożdżęcín, Gola Wielka, Goszcz, Grabowno Małe, Grabowno Wielkie, Łazisko, Moszyce, Nowa Wieś Goszczańska, Olszówka, Sądorzyce, Sosnówka oraz 18 miejscowości nie posiadających statusu sołectwa: Będzin, Brodowce, Brzezina, Czwórka, Dragówek, Gola Mała, Grabek, Grabowno Wielkie Kolonia, Jezioro, Kuźnia Goszczańska, Pajęczak, Poręby, Szczodrak, Świniary, Troska, Trzy Chałupy, Wesołka, Zakrzów.

źródło: www.google.pl

Rysunek 3. Plan gminy Twardogóra

Gmina leży na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych kraju. Głównym traktem samochodowym przebiegającym przez jej teren jest droga wojewódzka nr 448 relacji Milicz – Syców. Sieć drogową uzupełnia 15 dróg powiatowych oraz drogi gminne. Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica – Chojnice.

2.2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2018 roku gminę Twardogóra zamieszkiwało 13 060 osób, z czego 6 460 stanowili mężczyźni, natomiast 6 600 kobiety. W mieście mieszkało 6 716 osób co stanowiło 51,42% ogółu ludności. Powierzchnia gminy Twardogóra wynosi 168 km² co wraz z liczbą zamieszkujących ją ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 78 os./km².

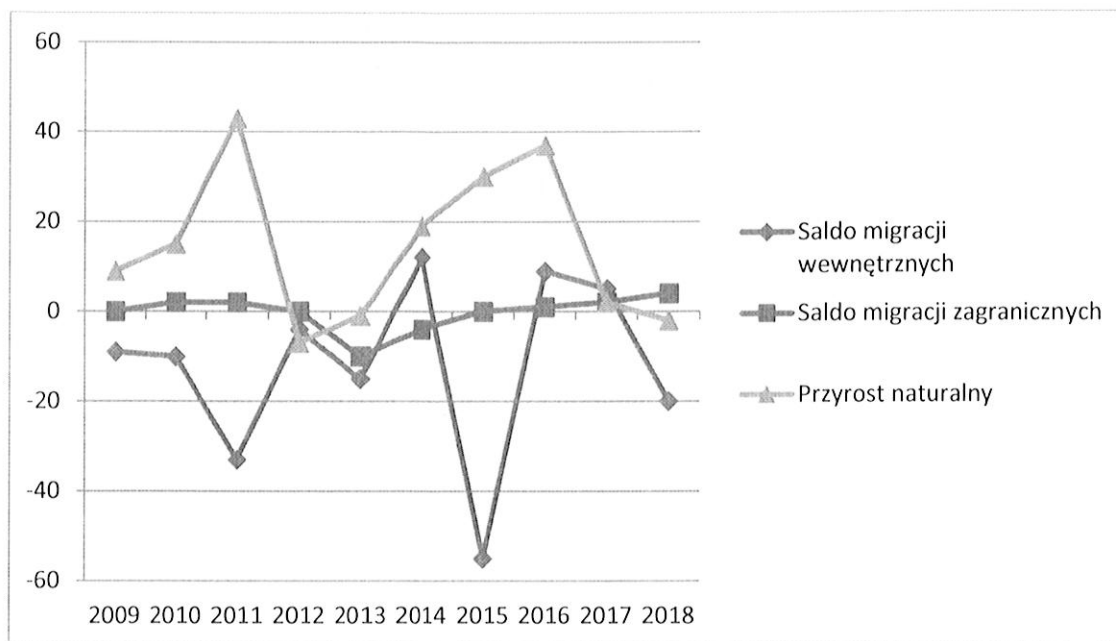
Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2018 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Liczba ludności (ogółem)	osoba	13 060
Liczba mężczyzn	osoba	6 460
Liczba kobiet	osoba	6 600
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	-20
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-	-1,52
Saldo migracji zagranicznych	osoba	4
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	-	0,30
Przyrost naturalny ogółem	osoba	-2
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-0,15
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	18,2
W wieku produkcyjnym	%	62,1
W wieku poprodukcyjnym	%	19,7

źródło: GUS

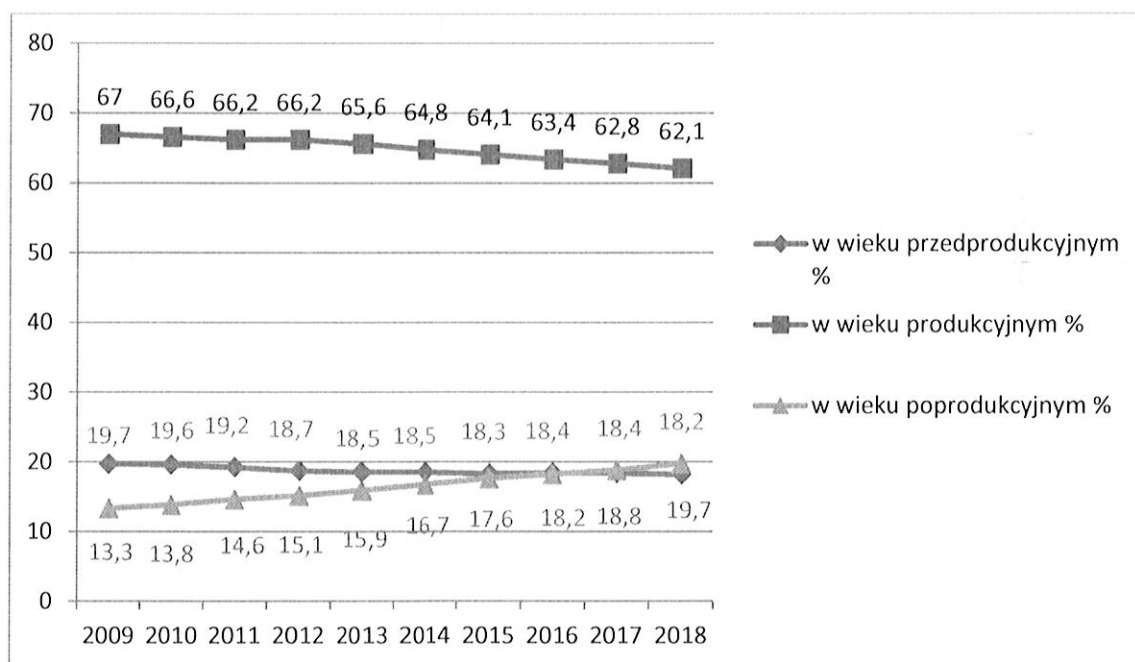
Tabela 2. Liczba ludności gminy Twardogóra w latach 2009-2018

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2009	6 412	6 470	12 882
2010	6 466	6 554	13 020
2011	6 470	6 562	13 032
2012	6 454	6 556	13 010
2013	6 423	6 545	12 968
2014	6 442	6 569	13 011
2015	6 430	6 579	13 009
2016	6 450	6 634	13 084
2017	6 466	6 615	13 081
2018	6 460	6 600	13 060

źródło: GUS opracowanie własne

Rysunek 4. Procesy demograficzne w gminie Twardogóra

źródło: GUS, opracowanie własne

Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Z powyższych zestawień wynika, że stan liczby ludności w ostatnich latach wykazuje stałe wahania. Przyrost naturalny utrzymuje się głównie na dodatnim poziomie, natomiast saldo migracji wykazuje tendencje ujemne. Zaobserwować można również wystąpienie procesu starzenia się społeczeństwa, przejawiającego się w zmniejszającej się populacji osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz dynamicznie wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Twardogóra zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.12.2018 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
Ogółem	osoba	232
Mężczyźni	osoba	95
Kobiety	osoba	137
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	2,9
Mężczyźni	%	2,2
Kobiety	%	3,6

źródło: GUS

2.3. Budowa geologiczna i zasoby geologiczne

Obszar gminy Twardogóra znajduje się w zasięgu Monokliny Przedsudeckiej powstałej pod koniec karbonu i wypełnionej osadami karbońskimi, perskimi (facji lądowej i morskiej) oraz triasowymi (retyk). Lite skały osadowe starszego podłoża, m.in. triasowe ropy, ropy i łupki i dolomity przykrywają utwory trzeciorzędowe reprezentowane przez ropy tzw. serii poznańskiej (miocen górny). W obrębie utworów ilastych występują przewarstwienia piaszczyste lub piaszczysto-mułkowe oraz pokłady i soczewki węgla brunatnego. Przewarstwienia te spotyka się głównie w części spągowej i środkowej. W strefie czołowomorenowej Wzgórz Twardogórskich utwory trzeciorzędowe, silnie zaburzone glaciektonicznie, przemieszane są z utworami czwartorzędowymi (tzw. melanż glaciektoniczny) i miejscami odsłaniają się na powierzchni, np. w rejonie Grabowna oraz na południe od Twardogóry.

Utwory czwartorzędowe różnej genezy występują w formie płatów o zmiennym zasięgu oraz o zróżnicowanej litologii i miąższości. Największe rozprzestrzenienie mają piaski i żwiry wodnolodowcowe występujące w środkowej części gminy i w części północnej. Rzeźba obszaru gminy ukształtowana została w wyniku działalności glacialnej, fluwioglacialnej, rzecznej i eolicznej, a ostatecznie uformowana została w okresie holoceniście pod wpływem procesów denudacyjnych i erozyjnych¹.

Złoża kopalin udokumentowane na obszarze gminy Twardogóra to surowce ilaste do produkcji ceramiki budowlanej, którymi są różnorodne skały ilaste, zarobione wodą tworzące poddającą się formowaniu plastyczną masę, oraz piaski schudzające. Drugą kopaliną są kruszywa naturalne piaszczysto-żwirowe dzielące się na dwie podstawowe grupy: kruszywa drobne – piaszczyste oraz grube, obejmujące żwiry i pospółki (kruszywa piaszczysto-żwirowe). Kruszywa te są wykorzystywane w budownictwie mieszkalnym oraz drogownictwie. Na Niżu Polskim złoża gazu ziemnego występują w regionie przedsudeckim

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra na lata 2016-2020, Twardogóra 2016.

w utworach permu. Gaz występuje w złożach typu masywowego i blokowego o wodno- lub gazowo-aporowych warunkach eksploatacji².

² Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r., PIG-PIB, Warszawa 2019.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Tabela 4. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Twardogóra (stan na 31.12.2018 r.)

Kod*	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
					geologiczne bilansowe	przemysłowe	
GZ	Brzostowo	złoże zagospodarowane	złoża gazu ziemnego	1 264,00	57,25 mln m ³	31,69 mln m ³	3,56 mln m ³
IB	Grabowno I	eksploatacja złoża zaniechana	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnej	4,40	369 tys. m ³	-	-
KN	Grabowno Wielkie	złoże zagospodarowane	złoża piasków budowlanych	8,01	549	549	21
KN	Olszówka	eksploatacja złoża zaniechana	-	0,74	60	-	-
IB	Twardogóra	eksploatacja złoża zaniechana	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnej	3,60	99 tys. m ³	-	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2018r.), geoportal MIDAS PiG

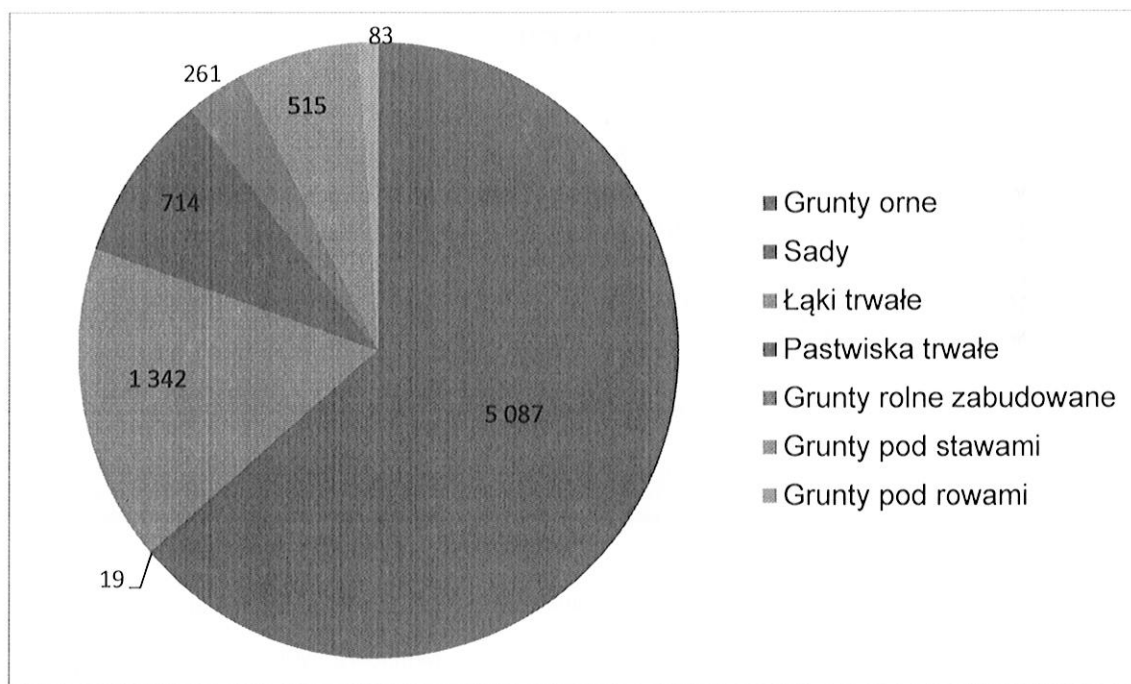
*GZ – Gaz ziemny,
IB – surowce ilaste ceramiki budowlanej,
KN – kruszywa naturalne

2.4. Gleby

Na obszarze gminy występują gleby pseudobielicowe, gleby brunatne oraz mady. Skalą macierzystą występujących tu gleb były piaski luźne i słabogliniaste, gliny lekkie, gliny ciężkie oraz ility. Największy udział mają gleby pseudobielicowe występujące na terenie całej gminy. Pojedynczy płat gleb zabagnionych, glejowych występuje na zachód od Kuźni Goszczańskiej, a płat gleb brunatnych właściwych występuje przy Grabownie Wielkim. Miejscami można spotkać gleby pochodzenia aluwialnego typu madów rzecznych. Głównie występują one wzdłuż doliny rzeki Prądni oraz w rejonie stawów rybnych. Są to gleby lekkie i bardzo lekkie oraz żyzne.

Na wartość produkcyjną gleb silny wpływ ma ich żyzność. Na terenie raportowanej gminy dominują gleby klasy bonitacyjnej V (słabe) i VI (najsłabsze) – 67,16%. Gleby klasy IV (średnie) obejmują 29,57% powierzchni, a klasy III (średnio dobre) 3,27%³.

Użytki rolne zajmują 8 021 ha powierzchni, co stanowi 47,78% całego obszaru gminy. Strukturę poszczególnych użytków rolnych prezentuje poniższy wykres.

źródło: GUS, opracowanie własne

Rysunek 6. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Twardogóra [ha] (stan na rok 2014)

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra na lata 2016-2020, Twardogóra 2016.

2.5. Klimat

Gmina Twardogóra tak jak cała Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Na terenie kraju można wydzielić także regiony klimatyczne, które charakteryzują się określonym wpływem klimatu kontynentalnego lub oceanicznego. Gmina Twardogóra zgodnie z klasyfikacją wg W. Okołowicza, znajduje się w regionie śląsko-wielkopolskim. Charakteryzuje się on najsilniejszym w Polsce wpływem klimatycznym mas powietrza znad Atlantyku, łagodnymi zimami z nietrwałą pokrywą śnieżną i stosunkowo niewielkimi opadami.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,0°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 17,5°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -2,6°C. W ciągu roku temperatura waha się w granicach 20,1°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 557 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 80 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 26 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich.

2.6. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Twardogóra leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry. Długość cieków wodnych na terenie gminy osiąga długość 60 km, a najważniejszymi z nich są rzeki Prądnia, Skorynia, Oleśnica, Boguszycki Potok i Chelstówka.

Obszar analizowanej jednostki terytorialnej leży w zlewniach 6 rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 5. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Twardogóra

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW600017136139	Widawa od źródła do Czarnej Widawy
RW60001714269	Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu
RW60001714289	Malinowa Woda
RW60001714329	Prądnicza
RW600018136689	Oleśnica od źródła do Boguszyckiego Potoku
RW60001814449	Sąsiecznica od źródła do Głębokiego Rowu

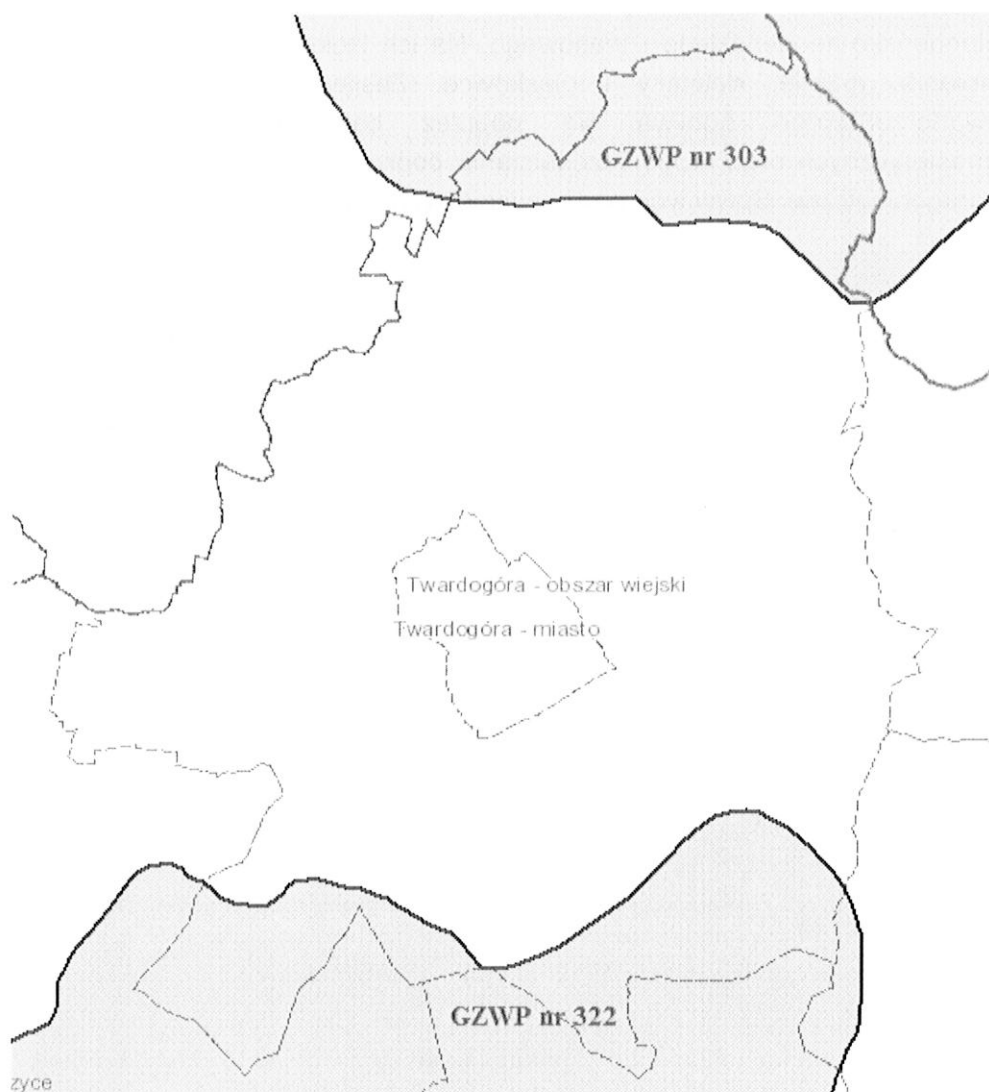
źródło: PGW WP

Wody podziemne

Gminy Twardogóra objęta jest zasięgiem dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)⁴:

⁴ Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017.

- **GZWP nr 303 Pradolina Barycz – Głogów (E)** – zbiornik jest położony wzdłuż rzeki Baryczy, na przedpolu Wzgórz Trzebnickich i Twardogórskich. Jest zbiornikiem o charakterze porowym, na ogół pozbawiony izolacji lub słabo izolowany od powierzchni terenu. Oszacowane w ramach badań modelowych zasoby dyspozycyjne wynoszą 123 330 m³/d. Pobór wód podziemnych na obszarze zbiornika stanowi zaledwie 21% oszacowanych zasobów dyspozycyjnych.
- **GZWP nr 322 Zbiornik Oleśnica** – zbiornik należy do grupy zbiorników, poligenetycznych. W jego skład wchodzi system rynien subglacialnych oraz zbiornik międzymorenowy. Zasoby dyspozycyjne łącznie dla poziomu międzymorenowego i rynnowego są równe 39 476 m³/d.

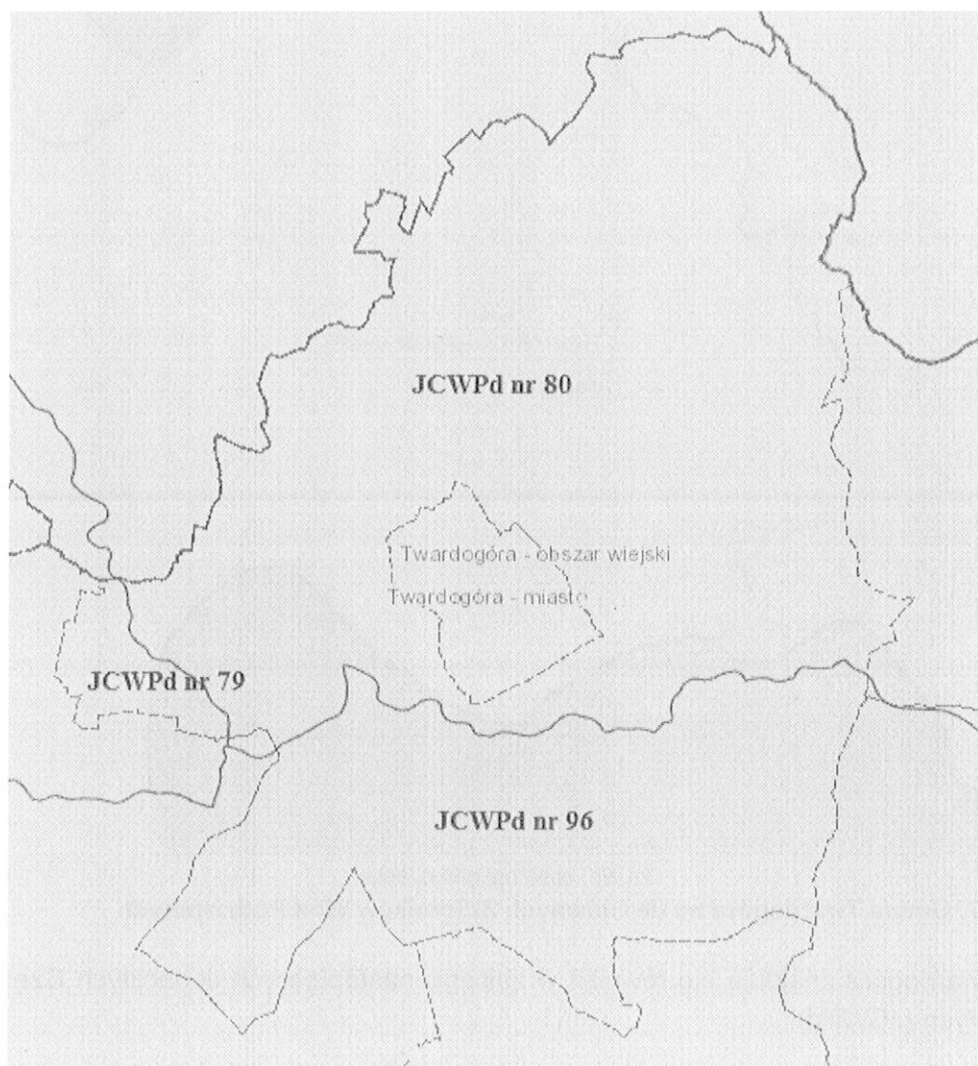
źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Rysunek 7. Gmina Twardogóra na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Gmina Twardogóra znajduje się również w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd)⁵:

⁵ Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych (172) podział obowiązujący w latach 2016-2021, PIG-PIB, Warszawa.

- **JCWPd nr 79** – składa się z dwóch pięter wodonośnych: czwartorzędowego i neogeńskiego. Na ich litologię składają się piaski i żwiry. Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Odpływ wód podziemnych wymuszony jest drenującym charakterem doliny Odry i Baryczy oraz jej dopływów.
- **JCWPd nr 80** – składa się z dwóch pięter wodonośnych: czwartorzędowego i neogeńskiego. Na ich litologię składają się piaski i żwiry. Zasilanie wód podziemnych piętra czwartorzędowego zachodzi głównie na drodze bezpośredniej infiltracji opadów do warstwy wodonośnej – dolina Baryczy, bądź poprzez nadkład utworów słabo przepuszczalnych – obszar wysoczyznowy. Zasilanie zbiornika trzeciorzędowego odbywa się na drodze przesączania z nadległych poziomów czwartorzędowych.
- **JCWPd nr 96** – składa się z dwóch pięter wodonośnych: czwartorzędowego, paleogeńsko-neogeńskiego i triasowego. Na ich litologię składają się piaski, żwiry, wapienie, margle, dolomity i piaskowce. Zasilanie wód podziemnych piętra czwartorzędowego odbywa się poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych oraz drogą przesączania poprzez nadległe poziomy i przez okna hydrogeologiczne. Spływ wód powierzchniowych odbywa się w kierunku rzeki Odry.

źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Rysunek 8. Gmina Twardogóra na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych

2.7. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Twardogóra występują następujące formy ochrony przyrody⁶:

- Park krajobrazowy,
- Obszary Natura 2000,
- Rezerwat przyrody,
- Użytek ekologiczny,
- Pomnik przyrody.

Park krajobrazowy Dolina Baryczy

Województwa: dolnośląskie, wielkopolskie

Powiaty: oleśnicki, trzebnicki, ostrowski, rawicki, górowski, milicki

Gminy: Milicz, Pakosław, Przygodzice, Żmigród, Wąsosz, Krośnice, Rawicz, Twardogóra, Cieszków, Trzebnica, Prusice, Jutrosin, Sośnie, Odolanów

Data utworzenia: 01.07.1996

Powierzchnia: 87 040,00 ha

Akt prawny o utworzeniu: Rozporządzenie Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie utworzenia i ochrony parku krajobrazowego Dolina Baryczy

Obowiązujący akt prawny: Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego w sprawie Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy, dla terenu Parku leżącego w granicach województwa dolnośląskiego

Celem ochrony dla terenu Parku leżącego w granicach województwa dolnośląskiego jest zachowanie doliny rzeki Baryczy wraz z łakami, starorzeczami i terenami podmokłymi oraz zachowanie stawów i innych zbiorników wodnych, będących siedliskami chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”

Kod: PLH020041

Rodzaj: dyrektywa siedliskowa

Województwa: dolnośląskie, wielkopolskie

Powiaty: oleśnicki, trzebnicki, ostrowski, rawicki, górowski, milicki

Gminy: Twardogóra, Milicz, Cieszków, Trzebnica, Prusice, Przygodzice, Jutrosin, Żmigród, Sośnie, Odolanów, Wąsosz, Krośnice

Data wyznaczenia: 06.03.2009

Powierzchnia: 82 026,38 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)

Obszar obejmuje rozległe bagniste obniżenie doliny Baryczy. Jest to typowa rzeka nizinna z wieloma dopływami, fragmentami terenów zalewanych i dobrze zachowanymi starorzeczami. Obszar obejmuje kompleks łąk zalewowych, stawów rybnych, pól uprawnych i rozległych terenów leśnych. O specyfice terenu decyduje bogata sieć hydrograficzna

⁶ crfop.gdos.gov.pl/crfop

z licznymi kanałami, naturalnymi i sztucznymi ciekami wodnymi, stawami i mokradłami. Obszar ważny dla zachowania bioróżnorodności (14 typów siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 15 gatunków z Załącznika II). Dobrze wykształcone i zachowane zbiorowiska leśne: największy kompleks łęgów jesionowo-olsowych w południowo-zachodniej Polsce, łęgi dębowo-wiązowe-jesionowe oraz starodrzewia grądowe i buczynowe. Również ważne są zbiorowiska podmokłych łąk, muraw napiaskowych, torfowisk przejściowych i nitrofilnych ziołorośli okrajowych.

Obszar Natura 2000 „Leśne Stawki koło Goszcza”

Kod: PLH020101

Rodzaj: dyrektywa siedliskowa

Województwo: dolnośląskie

Powiat: oleśnicki

Gmina: Twardogóra

Data wyznaczenia: 01.03.2011

Powierzchnia: 111,92 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Obszar zlokalizowany jest w dolinie bezimiennego potoku, na którym założono kilka stawów rybnych wielkości ok. 0,5 ha. Proponowany obszar obejmuje także piaszczyste skarpy tworzące brzegi doliny strumienia, porośnięte głównie przez monokulturowe drzewostany sosnowe. Jedynie wzdłuż koryta potoku wykształcone są niewielkie powierzchnie zbiorowisk łęgowych. Obszar podlega intensywnej penetracji ze strony ludzi, jednak trudno dostępne, podmokłe miejsca cofek wody, spiętrzanej w stawach i gęsto porośniętej roślinnością umożliwiają znalezienie zwierzętom bezpiecznych kryjówek. Obszar Natura 2000 leży w bezpośredniej bliskości wsi Troska i Goszcz i jest wykorzystywany przez mieszkańców do celów rekreacyjnych (kąpiel, wędkarstwo).

Obszar jest podstawowym obecnie miejscem reintrodukcji żółwia błotnego *Emys orbicularis* na Dolnym śląsku. Stanowi także istotne uzupełnienie luki w rozmieszczeniu czerwończyka nieparka w sieci Natura 2000 pomiędzy doliną Baryczy od północy a ostojami w okolicach Oleśnicy od południa. Fauna ssaków ujętych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej reprezentowana jest jedynie przez wydrę *Lutra lutra*, która zasiedla zarówno sam potok jak i zasilane jego wodami stawy rybne.

Obszar Natura 2000 „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego”

Kod: PLH020091

Rodzaj: dyrektywa siedliskowa

Województwo: dolnośląskie

Powiat: oleśnicki

Gminy: Twardogóra, Dobroszyce, Oleśnica (wiejska), Oleśnica (miejska)

Data wyznaczenia: 01.03.2011

Powierzchnia: 1 118,81 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów

mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Obszar stanowi kompleks łąk kośnych wilgotnych i świeżych oraz szuwarów po obu stronach rzeki Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku. Obejmuje on też las (w tym priorytetowe łągi olszowo-jesionowe) oraz w nieznacznym stopniu pola uprawne. Obszar ma kluczowe znaczenie dla przetrwania czerwonoćczyka fioletka na Dolnym Śląsku. Obszar chroni rzadkie już na Nizinie Śląskiej zespoły ekstensywnych łąk wilgotnych z rdestem węzownikiem rośliną żywicielską gąsienic czerwonoćczyka fioletka. Dodatkowo wartość ostoi podwyższa obecność licznych populacji trzepli zielonej, pachnicy dębowej, czerwonoćczyka nieparka, kumaka nizinnego, wydry i bobra.

Obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy”

Kod: PLB020001

Rodzaj: dyrektywa ptasia

Województwa: dolnośląskie, wielkopolskie

Powiaty: oleśnicki, trzebnicki, ostrowski, milicki

Gminy: Twardogóra, Milicz, Cieszków, Trzebnica, Przygodzice, Żmigród, Sośnie, Odolanów, Krośnice

Data wyznaczenia: 05.11.2004

Powierzchnia: 55 516,83 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

Obowiązujący akt prawny: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków

Występuje tu 5 dużych i 5 małych kompleksów stawów rybnych (w sumie 130 stawów) wraz z otaczającymi łąkami, gruntami ornymi, mokradłami i lasami. W związku z prowadzoną intensywnie hodowlą ryb, głównie karpia, w sąsiedztwie stawów odstrzeliwane są ptaki rybożerne (czaple, kormorany). Ostoja ptasia o randze europejskiej E 54. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar. Występuje co najmniej 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasie, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Rezerwat przyrody „Torfowisko koło Grabowna”

Województwo: dolnośląskie

Powiat: oleśnicki

Gmina: Twardogóra

Data uznania: 01.09.1980

Powierzchnia: 4,22 ha

Akt prawny o uznaniu: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 sierpnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Obowiązujący akt prawny: Zarządzenie Nr 11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko koło Grabowna”

Rezerwat torfowiskowy, którego celem ochrony jest zachowanie torfowiska o interesującej roślinności i stratygrafii.

Użytek ekologiczny „Leśne stawki koło Goszcza”

Rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków

Województwo: dolnośląskie

Powiat: oleśnicki

Gmina: Twardogóra

Data ustanowienia: 14.02.1995

Powierzchnia: 55,31 ha

Akt prawny o ustanowieniu: Rozporządzenie Nr 1 Wojewoda Wrocławskiego z 3 stycznia 1995 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej formy ochrony przyrody

Obowiązujący akt prawny: Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22.08.2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Bogaty zespół chronionych gatunków batracho i herpetofauny oraz naturalnych zespołów roślinnych, cieków i zbiorników wodnych. Celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk.

Pomnik przyrody (nie nadano nazwy)

Rodzaj: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków

Województwo: dolnośląskie

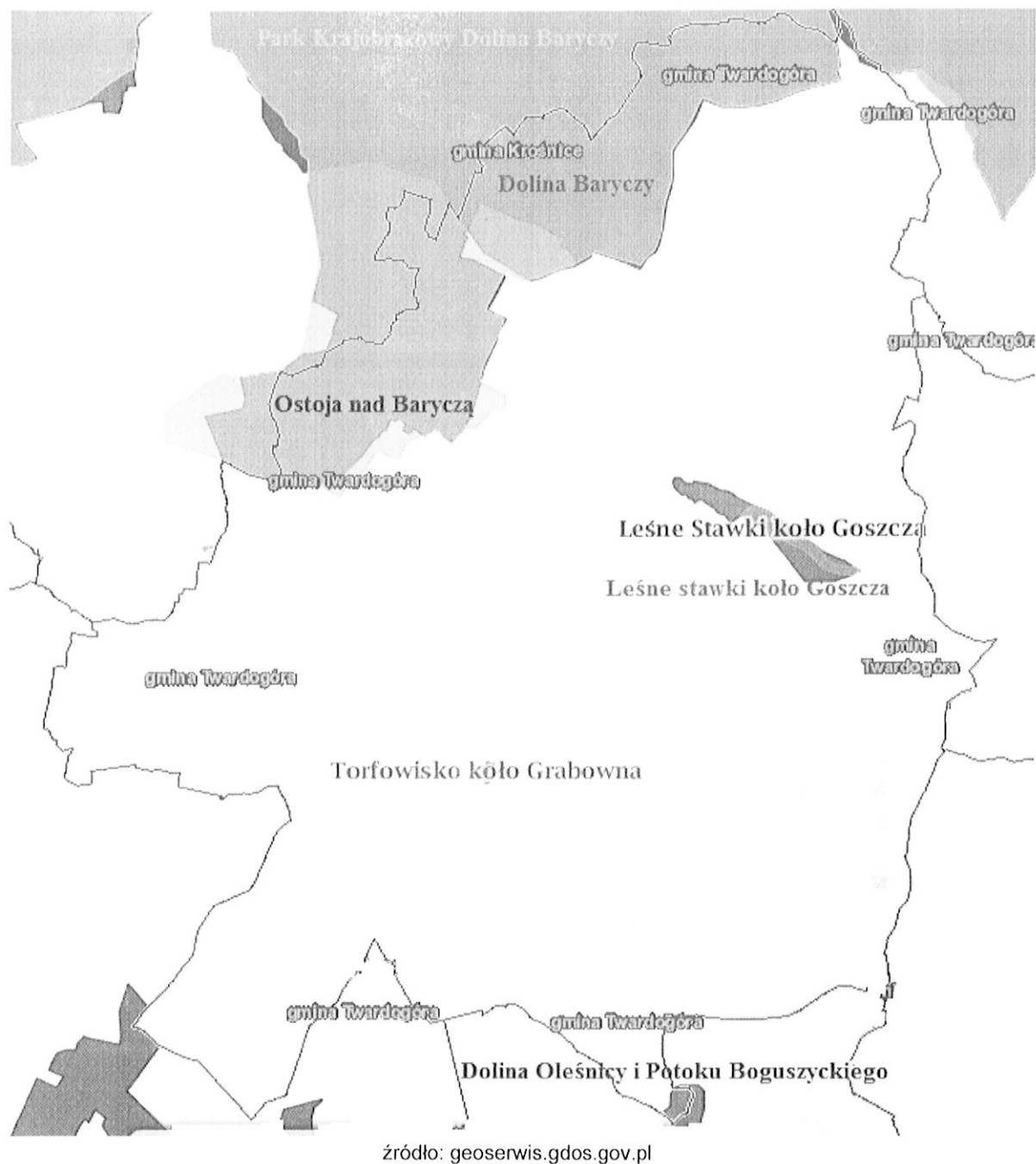
Powiat: oleśnicki

Gmina: Twardogóra

Data ustanowienia: 16.06.1981

Akt prawny o ustanowieniu: Decyzja nr 9/81 Wojewody Wrocławskiego z dnia 16 czerwca 1981 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody grupy głazów narzutowych

Grupa 2 obiektów geologicznych – granitognejsy skandynawskie o charakterystycznym czerwonym skaleniem. Głazy narzutowe położone są w części wschodniej wsi Gola Wielka, na poboczu drogi gminnej (utwardzonej), w kierunku leśniczówki Twardogóra, na łuku drogi ok. 30 m od granicy lasu.

Rysunek 9. Usytuowanie form ochrony przyrody na terenie gminy Twardogóra

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra

Tabela 6. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra – zadania o charakterze ogólnym, lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Ochrona klimatu i jakości powietrza							
1.	Modernizacja energetyczna zasobów mieszkaniowych (termomodernizacja budynków)	mieszkańcy	2016-2018	2	Brak danych	Środki mieszkańców	Termomodernizacja budynków mieszkalnych prowadzona przez mieszkańców we własnym zakresie.
2.	Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne lub OZE	mieszkańcy	2018	3	206 898,16	Środki mieszkańców, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródła ciepła na terenie gminy Twardogóra. Wymiana pieców w lokalach mieszkalnych oraz w domach jednorodzinnych.
3.	Montaż źródeł ciepła o wyższej sprawności	mieszkańcy	2018	3	206 898,16	Środki mieszkańców, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródła ciepła na terenie gminy Twardogóra. Wymiana pieców w lokalach mieszkalnych oraz w domach jednorodzinnych.
4.	Modernizacja energetyczna budynków publicznych	Gmina Twardogóra	2016	3	53 416,72	Środki własne	Wymiana stolarki okiennej (korytarze i część gospodarcza) i drzwi do świetlicy w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. św. Jadwigi w Twardogórze.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2016	3	474 466,47	Środki własne	Przebudowa dachu w budynku Gimnazjum i Szkoły Podstawowej nr 2 w Twardogórze. Roboty remontowo-naprawcze w zakresie zwiększenia energetyczności obejmowały demontaż i montaż okien połaciowych drewnianych z roletami zewnętrznymi, wymianę wiatroizolacji i izolacji cieplnych z wełny mineralnej, pokrycie dachów styropapą, docieplenia, montaż klimatyzatorów.
			2016	3	113 844,41	Środki własne	Przebudowa dachu (wymiana dachówki) na budynku SZP ZOZ w Twardogórze. Roboty remontowo-naprawcze w zakresie zwiększenia energetyczności obejmowały ułożenie folii wiatroizolacyjnej, wymianę wyłazów dachowych, ław kominarskich i okien dachowych.
			2016	3	345 832,31	Środki własne	Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania byłego dworca PKP w Twardogórze. Roboty remontowo-naprawcze w zakresie zwiększenia energetyczności obejmowały remont pokrycia dachu, remont i docieplenie elewacji, wymianę stolarki okiennej i remont oraz wymianę stolarki drzwiowej.
			2018	3	25 158,45	Fundusz sołecki	Docieplenie ścian budynku sali wiejskiej i OSP wraz z drenażem w m. Grabowno Wielkie.
					71 265,00	Dopłata do funduszu sołeckiego	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
5.	Montaż OZE – produkcja energii elektrycznej bądź ciepłej	Gmina Twardogóra	2017	1	13 550,00	Środki własne, Środki Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	„Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej – mikroinstalacje fotowoltaiczne w budynkach jednorodzinnych na terenie wybranych gmin Dolnego Śląska” uzyskał w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego dofinansowanie w wysokości 20,717 mln zł przy całkowitym koszcie projektu 24,458 mln zł, w tym udział gminy 1,517 mln zł, co oznacza, że w 14 gminach zamontowanych zostanie ponad 600 mikroinstalacji, czyli ok. 40 w każdej gminie. Wydatki poniesiono na płatność dla Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość ze Świdnicy – obciążenie z tytułu wspólnej realizacji projektu.
			2018		19 550,00		
Gospodarka wodna							
6.	Weryfikacja rzeczywistych zasobów wód podziemnych w eksploatowanych ujęciach (poziom zwierciadła wód, aktualna wydajność ujęć)	Gmina Twardogóra	2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 24.11.2009 r. na pobór wód podziemnych ze studni nr 1z w Brzezince, gm. Oleśnica, o głębokości 21,0 m, dla wodociągu Twardogóra.
			2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 15.10.2015 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych za pomocą studni wierconych nr S-3 i S-3AW w Miodarach.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							gm. Dobroszyce po uprzednim uzdatnieniu w Stacji Uzdatniania Wody w Sądziejach, gm. Twardogóra.
			2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 12.08.2014 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych za pomocą studni wierconej nr II o głębokości 40,0 m i wydajności 40,0 m ³ /h zlokalizowanej w obrębie Cheństw, gm. Twardogóra.
			2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 07.12.2015 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych za pomocą studni nr I zlokalizowanej, o głębokości 39,0 m, wydajności 25,0 m ³ /h w obrębie Cheństw, gm. Twardogóra.
			2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 08.12.2017 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych za pomocą studni wierconych nr 1, 2, 2z zlokalizowanych w Grabownie Wielkim, gm. Twardogóra na potrzeby wodociągu grupowego w gminie Twardogóra.
			2018	2	W ramach działalności	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
					statutowej		wodnoprawnego z dn. 23.08.2018 r. na wykonanie urządzeń wodnych polegających na przebudowie istniejącej studni głębinowej nr 2 i wykonanie studni głębinowej nr 2AVV" służących do poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych ujęcia Sosnówka – Brzezinka.
			2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Obowiązywanie pozwolenia wodnoprawnego z dn. 23.08.2018 r. na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych ujęcia Sosnówka – Brzezinka, składającego się z pięciu studni.
			01.06.2016-22.06.2016	3	49 200,00	Środki własne	Ekspertyza hydrogeologiczna stanu technicznego dwóch studni głębinowych na ujęciach wody podziemnej nr 2 i 2AVV zlokalizowanych w Sosnówce.
			09.05.2017-30.06.2017	3	528 900,00	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Modernizacja studni głębinowej na ujęciu wody podziemnej nr 1z w Brzezince wraz z remontem rurociągu wody surowej pomiędzy ujęciem wody podziemnej nr 1z w Brzezince, a ujęciem wody podziemnej nr 2 w Sosnówce, obejmująca budowę nowego rurociągu wody surowej, budowę nowych kabli zasilających i sterowniczych, budowę nawierzchni utwardzonej, remont budynku rozdzielni.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
7.	Opracowanie i realizacja programu odbudowy i konserwacji rowów i przepustów	Gmina Twardogóra	11.07.2017-30.03.2018	3	404 670,00	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Modernizacja ujęć wody podziemnej Sosnówka – Brzezinka, obejmująca likwidację otworu studziennego 2AW i OW2, wykonanie nowego otworu studziennego 2AW" oraz opracowanie dokumentacji projektowej i powykonawczej.
			01.06.2016-22.06.2016	3	110 700,00	Środki własne	Ekspertyza hydrogeologiczna stanu technicznego sześciu studni głębinowych na ujęciach wody podziemnej: obręb Miodary, gm. Dobroszyce (2 studnie), obręb Chełstów, gm. Twardogóra (1 studnia), obręb Grabowno Wielkie, gm. Twardogóra (3 studnie).
			05.04.2018-03.06.2018				
			2016	2	18 378,00	Środki własne	Remonty i naprawa rowów komunalnych i przepustów w systemie awaryjnym. Wymiana przepustu drogowego w Kuźni Goszczańskiej, wymiana przepustu drogowego w Grabownie Wielkim, remont przepustu przy ul. Lesnej oraz remont dwóch przepustów w Wesółce.
			2017	2	18 602,00	Środki własne	Remonty i naprawa rowów komunalnych i przepustów w systemie awaryjnym. Wymiana przepustu drogowego w Goli Małej, wykonanie odwodnienia drogi w Bukowiniec obok boiska.
			2018	2	8 419,40	Środki własne	Remonty i naprawa rowów komunalnych i przepustów w systemie awaryjnym. Remont rowu przydrożnego z płyt

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							azurowych przy drodze gminnej w m. Olszówka, odwodnienie pasa drogowego w m. Domasławice, remont (wymiana) przepustu drogowego w drodze wewnętrznej (dz. 213) oraz wykonanie odwodnienia (wpusty uliczne) w drodze wewnętrznej (dz. nr 224/2) w m. Moszyce.
			2016	2	48 100,00, w tym dofinansowanie 28 000,00	Środki własne, Województwo Dolnośląskie	Bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych wodnych szczegółowych będących własnością Gminy Twardogóra.
			2017	2	39 168,12	Środki własne, Województwo Dolnośląskie (49,06%)	Miejscem wykonania zadania jest obręb Bukowinka, Goszcz, Grabowno Małe, Grabowno Wielkie, Moszyce i Olszówka.
8.	Racjonalna gospodarka stawowa i rybacka	Właściele	2016-2018	2	Brak danych	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
Gospodarka wodno-ściekowa							
9.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na obszarze poza Aglomeracją Twardogóra	Gmina Twardogóra	2016	3	1 410 029,86	Środki własne, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich, obszar Aglomeracji. Zrealizowano III etap robót kanalizacyjnych w miejscowości Goszcz i Grabowno Wielkie, oraz odcinki kanalizacji sanitarnej w Moszycach i Dąbrowie. Łączna długość wybudowanych kolektorów wyniosła 6 131 mb, w tym sieci grawitacyjnej 4 963 mb. Ponadto zawarto umowę z inspektorem nadzoru inwestorskiego na kwotę 5 900,00 zł oraz nadzór archeologiczny – 4 800,00 zł.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2016	3	91 020,00	Środki własne	Zlecono i opracowano koncepcję kanalizowania terenów gminy nie wchodzących w skład aglomeracji Twardogóra. Zadanie o wartości 30 000,00 zł opracowano w 2015 r., płatność częściowa (10 000,00 zł w 2015 r., 20 000,00 zł w 2016 r.). Ponadto rozstrzygnięto postępowanie przetargowe i zlecono opracowanie dokumentacji projektowej na budowę sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Grabowno Małe, Olszówka, Trzy Chatupy, Nowa Wieś Goszczańska, Łazisko, Dragów, Zakrzów. Zakończenie dokumentacji projektowej nastąpiło w grudniu 2017 r., jednak ze względu na przewidywane terminy naboru wniosków o dofinansowanie uzgodniono z biurem projektowym wcześniejsze zakończenie projektu dla sołectwa Grabowno Małe celem umożliwienia złożenia wniosku.
			2017	3	233 000,00		
			2017	3	67 979,70	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowno Małe. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji o finansowaniu ze środków PROW ogłoszono przetarg nieograniczony. Złożone oferty znacznie przekraczały zaplanowane środki finansowe, wobec czego podjęto decyzję o unieważnieniu, i ogłoszeniu ponownego postępowania przetargowego. Realizacja rzeczowa została przewidziana na lata 2018-2019. Ponadto dokonano montażu czterech

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							aplikatorów powietrza w przepompowniach ścieków oraz sfinansowano opłaty przyłączeniowe z tytułu wykonania zasilania elektrycznego do pompowni ścieków.
			2018	3	3 406 263,59	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowo Małe. Zrealizowano I etap prac obejmujący zakres IA – kanalizacja sanitarna we wsi Grabowo Małe z odcinkami tłocznymi i pompowniami. Wykonano 2 675,30 mb PVC 200, 500,01 mb PVC 160, 1 175,5 mb PE 100 oraz jedną pompownię ścieków. Zadanie zakończono 21.11.2018 r.
10.	Budowa przyłączy kanalizacyjnych w Aglomeracji	Gmina Twardogóra	2016	3	409 626,50	Środki własne, wpłaty mieszkańców	Budowa przyłączy kanalizacyjnych na terenach wiejskich. Zrealizowano 49 szt. przyłączy kanalizacji sanitarnej do posesji na terenie miejscowości Goszcz i Grabowo Wielkie.
11.	Analiza sytuacji w zakresie wód opadowych odprowadzanych do zbiorczych systemów kanalizacji deszczowej	Gmina Twardogóra	2016-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania
12.	Rozpoznanie możliwości pozyskania dodatkowych zasobów wód podziemnych na ewentualne potrzeby sektora produkcyjnego lub rolnego	Gmina Twardogóra	2016-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania
13.	Ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie	Gmina	2016-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	zaopatrzenia w wodę w gminie. Wprowadzenie uchwały Rady Miejskiej w/s hierarchii korzystania z wód w sytuacjach krytycznych	Twardogóra					
Gospodarka odpadami							
14.	Udoskonalanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	Gmina Twardogóra	2016	2	2 135 517,43	Środki własne	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W ramach wydanych środków zbierano odpady komunalne zmieszane, które zostały przekazane do RIPOK. Środki zostały wydatkowane również na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, które w części zostały przekazane do recyklingu poza terenem gminy Twardogóra, a w części do ponownego wykorzystania na terenie gminy (m.in. odpady z betonu, gruzu budowlanego pochodzące z remontów i rozbiórek.
			2017	2	2 469 112,59		
			2018	2	2 898 776,88		
		Zakład Gospodarki Komunalnej	2017-2018	3	2 240 174,41	Środki własne, Urząd Gminy Twardogóra (675 314,64), Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	Modernizacja punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Twardogórze. Zrealizowano m.in. zakup pojazdu do wywozu kontenerów, budowę dwóch wiat do gromadzenia odpadów, remont budynku garażowo-magazynowego wraz z adaptacją części pomieszczeń garażowych dla obsługi PSZOK, tj. stworzenie punktu przyjmowania rzeczy używanych oraz punktu napraw.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		Gmina Twardogóra, Zakład Gospodarki Komunalnej	2018	3	300 000,00	Środki własne Gminy Twardogóra	Zakup śmieciarki z zabudową drukomorową – MAN TGS 28.320, do obsługi systemu gospodarki odpadami. Jej konstrukcja umożliwia jednoczesne zbieranie odpadów zmieszanych i biodegradowalnych. Łączna pojemność komór wynosi 19,4 m³. Pojazd jest przyjazny środowisku ze względu na zgodność z normą emisji spalin Euro 6. Pojazd obsługuje teren gminy Twardogóra od 05.03.2018 r. Koszt leasingu operacyjnego 5-letniego zakupionego sprzętu to 1 051 066,41 zł.
15.	Kontynuacja usuwania azbestu z terenu Gminy	Gmina Twardogóra	2016	2	21 173,92	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (85%), środki mieszkańców (15%)	Demontaż, transport i utylizacja odpadów zawierających azbest.
			2017	2	20 210,78		
			2018	2	10 604,70		
16.	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina Twardogóra	2016	2	Brak poniesionych kosztów	Środki własne	Brak potrzeby realizacji zadania. nie wystąpiły dzikie wysypiska.
			2017	2	1 354,84		Likwidacja 2 dzikich wysypisk śmieci, usunięcie gruzu z ul. Wrocławskiej, który został przetransportowany do PSZOK w Grabownie Wielkim.
			2018	2	1 490,20		Likwidacja 2 dzikich wysypisk śmieci.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Ochrona przyrody							
17.	Wdrażanie odpowiedniej polityki ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu	Gmina Twardogóra	2016	2	4 699,14	Środki własne	Bieżąca pielęgnacja ekspozycji kwiatowych w centrum miasta.
			2016	2	21 480,30	Środki własne	Cięcia sanitarne zupełne i pielęgnacyjne w drzewostanie na nieruchomościach stanowiących własność gminy Twardogóra oraz przycinka gałęzi drzew stwarzających zagrożenie.
			2017	2	32 893,00		
			2018	2	30 677,60		
			2016	2	307 806,75	Środki własne	Pielęgnacja terenów zielonych. Pracami pielęgnacyjnymi objęto tereny zielone położone przy ciągach komunikacyjnych na terenie miasta Twardogóra, teren nad rzeką Skorynią od ul. Wielkopolskiej do nasypu kolejowego, place zabaw, rejon cmentarza komunalnego oraz teren wzdłuż rowu R-AL. Zakres prac obejmował m.in. koszenie trawników, formowanie żywopłotów, remont ławek parkowych, nasadzenia i pielęgnację na rabatach kwiatowych, grabienie liści.
			2017	2	349 570,54		
			2018	2	361 291,74		
18.	Zalesianie gruntów rolnych	Gmina Twardogóra	2017	3	2 000,00	Środki własne	Wykonano operat dendrologiczny na potrzeby oczyszczenia pasa drogi gminnej w Goszczu (dz. 479, obręb Goszcz).
			2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
			maj 2018	3	40 000,00 (koszt)	Środki własne	Inwentaryzacja zieleni i gospodarka

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		Twardogóra			całego zadania)		drzewostanem w ramach sporządzenia dokumentacji projektowej, budowlanej i wykonawczej przebudowy i zagospodarowania Placu Piastów w Twardogórze.
Zasoby geologiczne i gleby							
20.	Rekultywacja terenów zdegradowanych i niekorzystnie przekształconych	Właściciele	2016-2018	2	W ramach działalności gospodarczej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
21.	Rekultywacja składowiska w Grabownie Wielkim.	Gmina Twardogóra	2016	1	79 053,00	Środki własne	Dolnośląski Projekt Rekultywacji sp. z o.o – dopłaty na rekompensaty i zaliczki oraz objęcie udziałów w Projekcie. Celem spółki jest wykonanie rekultywacji składowiska odpadów komunalnych w Grabownie Wielkim. Spółka pozyskała na ten cel środki z WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 50% kosztów netto oraz dodatkowo ubiega się o dotację ze środków NFOŚiGW.
			2017	1	117 060,82		
			2018	1	301 996,95		
Wszystkie obszary							
22.	Edukacja ekologiczna	Gmina Twardogóra	2016	3	2 583,00	Środki własne	Zakup 300 toreb bawełnianych.
			2016	3	8 953,47	Środki własne	Organizacja Twardogórskich Dni Ziemi w Goszczu. Zakupiono m.in. materiały edukacyjne o Dolinie Baryczy, torby bawełniane (300 szt.), materiały do przygotowania części artystycznych i wystaw.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2018	3	6 209,17	Środki własne	Organizacja Twardogórskich Dni Ziemi w Goszczu. Zakupiono materiały dekoracyjne, stroje, torby promocyjne i notesy na magnesie, artykuły spożywcze i papiernicze.
			wrzesień 2016	3	350,00	Środki własne	Akcja „Sprzątanie świata”. Uczestniczyły dzieci z miejskiego przedszkola oraz uczniowie wszystkich szkół z terenu gminy. Zorganizowano wyjazd na warsztaty dydaktyczne dla uczniów ZSS w Twardogórze.
			wrzesień 2017	3	4 953,98	Środki własne	Akcja „Sprzątanie świata”. Uczestniczyły dzieci z miejskiego przedszkola oraz uczniowie wszystkich szkół z terenu gminy. Zakupiono nagrody dla uczestników akcji, w postaci pomocy dydaktyczno-wychowawczych.
			wrzesień 2018	3	4 973,39	Środki własne	
			2017	3	267,00	Środki własne	Zaprojektowanie i wydrukowanie plakatów dotyczących dofinansowania budowy mikroinstalacji fotowoltaicznych.
			2018	3	5 039,90	Środki własne	Zakup materiałów na piknik ekologiczny organizowany przez SP nr 2 w Twardogórze.

Tabela 7. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra – zadania o charakterze szczegółowym, lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu							
1.	Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Twardogóra, w tym m.in.: Termomodernizacja i usprawnienie energetyczne obiektów publicznych (m.in. budynków gimnazjum, szkół podstawowych i przedszkoli, SPZOZ, obiektów ZGKiM, budynku Urzędu Miasta i Gminy).	Gmina Twardogóra	2016	3	31 980,00	Środki własne	Opracowanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej.
			2016-2018	3	-	-	Szczegółowe informacje w punktach 2.4.5 tabeli 6.
			2016	3	34 421,55	Środki własne	Budowa nowych punktów oświetlenia drogowego. Wykonanie oświetlenia przy placu rekreacyjnym obok ścieżki spacerowej.
2.	Sukcesywna wymiana oświetlenia ulicznego i zewnętrznego należącego do Gminy.	Gmina Twardogóra	2017	3	36 781,19	Środki własne	Budowa nowych punktów oświetlenia drogowego. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowych nowych obwodów oświetlenia drogowego w Moszycach ul. Sportowa i Goszczu ul. Młyńska za kwotę 20 418 zł oraz zakupiono mapy do celów.
			2017	3			
			2017	3	20 153,00	Fundusz sołecki	Budowa oświetlenia drogowego w ramach

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
					30 139,00	Dopłata do funduszu sołeckiego	funduszu sołeckiego.
			2018	3	39 286,70	Środki własne	Budowa nowych punktów oświetlenia drogowego. Wykonanie kolejnych punktów (3 latarni) oświetlenia drogowego przy drodze wojewódzkiej nr 448 pomiędzy Chęstówkiem i Twardogorą oraz oświetlenia drogowego w goli Wielkiej z udziałem funduszu sołeckiego – 10 latarni.
3.	Sukcesywna wymiana oświetlenia wewnętrznego w obiektach publicznych.	Gmina Twardogóra	2016-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
4.	Usprawnienie energetyczne w budynkach mieszkańców gminy w zakresie wymiany kotłów (na gazowe) oraz inwestycji w OZE.	Gmina Twardogóra	2017	1	13 550,00	Środki własne, Środki mieszkańców, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	„Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej – mikroinstalacje fotowoltaiczne w budynkach jednorodzinnych na terenie wybranych gmin Dolnego Śląska” uzyskany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego dofinansowanie w wysokości 20,717 mln zł przy całkowitym koszcie projektu 24,458 mln zł, w tym udział gminy 1,517 mln zł, co oznacza, że w 14 gminach zamontowanych zostanie ponad 600 mikroinstalacji, czyli ok. 40 w każdej gminie. Wydatki poniesiono na płatność dla Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość ze Świdnicy – obciążenie z tytułu wspólnej realizacji projektu.
			2018	1	19 550,00		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Inne działania na rzecz ochrony powietrza atmosferycznego (oraz ograniczania hałasu)							
5.	Poprawa stanu technicznego i przebudowa dróg (w tym dojazdowych do gruntów rolnych).	Gmina Twardogóra	2016	3	120 352,18	Środki własne	Przebudowa drogi powiatowej nr 1490D Goszcz-Syców – porozumienie z Powiatem Oleśnickim. W ramach zawartego porozumienia gmina partycipowała w realizacji robót budowlanych polegających na wykonaniu nowej nawierzchni bitumicznej drogi powiatowej na odcinku długości ok. 1 km.
			2016	3	75 000,00	Środki własne	Przebudowa pasa drogi wojewódzkiej nr 448 w m. Moszyce w zakresie budowy chodnika. W ramach zadania dokonano płatności za wykonanie zadania na przełomie 2015 r./2016 r.
			2016	3	1 056 873,61	Środki własne (65%), Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (35%)	Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 448 Goszcz-Moszyce. Zlecono realizację dokumentacji projektowej budowy ścieżki pieszo-rowerowej, ogłoszono (dwukrotnie) przetarg na realizację robót budowlanych. Zakres zrealizowanych robót to ciąg pieszo-rowerowy o szerokości 2,5 m i długości 2,050 km wykonany z asfaltobetonu (1,908 km) oraz z kostki betonowej (0,142 km). Ponadto w ramach zadania zlecono nadzór inwestorski oraz archeologiczny.
			2016	3	737 484,80	Środki własne, Urząd	Budowa drogi gminnej w m. Gola Wielka – droga transportu rolnego. Opracowano

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	dokumentację projektową budowy drogi asfaltowej wraz z mijankami na podstawie. Wykonano nawierzchnię jezdni z asfaltobetonu na podbudowie z kruszywa wraz z wjazdami na posesje. Całkowita długość drogi wynosi 1 628,7 mb. Ponadto zadanie obejmowało nadzór inwestorski i oznakowanie informacyjne wynikające z umowy o dofinansowanie zadania ze środków UMWD.
			2016	3	15 990,00	Środki własne	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej 12034D w m. Sosnówka o długości ok. 0,887 km. W 2017 r. opracowanie dokumentacji projektowej budowy drogi asfaltowej wraz z mijankami. W 2018 r. przebudowa istniejących warstw konstrukcji nawierzchni i wykonanie nowej, dostosowanej do obciążenia 100 kN/osi, przebudowa drogi, w tym korekta geometrii i parametrów łuków poziomych i pionowych, przebudowa istniejących wjazdów, wycinka i zabezpieczenie istniejących drzew i krzewów, wykonanie utwardzenia poboczy, wykonanie mijanek, zabezpieczenie sieci uzbrojenia terenu, przebudowa i zabezpieczenie kolidującej z przedmiotową inwestycją sieci teletechnicznej i energetycznej, budowa oświetlenia ulicznego wraz z podłączeniem do sieci elektroenergetycznej, wykonanie elementów organizacji ruchu (oznakowanie poziome i pionowe). Powierzchnia
			2017	3	638 082,54	Środki własne, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (352 761,00)	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							projektowej drogi wyniosła ok. 3 189,20 m ² , a pobocza ok. 1 331,50 m ² .
			2016	3	95 203,20	Środki własne	Wykonanie nawierzchni bitumicznej w m. Pajęczak o łącznej długości 960 mb i szerokości 3,4 m.
			2016	3	312 688,56	Środki własne, Starostwo Powiatowe w Oleśnicy	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Drogoszowicach i na odcinku Drogoszowice-Sosnówka w ramach systemu ścieżek pieszo-rowerowych Gminy Twardogóra. Zaplanowano realizację kolejnego odcinka ciągu pieszo-rowerowego w m. Sosnówka – prawa strona jadąc od Twardogóry. Zakres rzeczowy obejmował wybudowanie ciągu pieszo-rowerowego strona prawa o szerokości 2,5 m i długości 0,51 km wykonany z kostki betonowej szarej gr. 8 cm wraz ze zjazdami na posesję z kostki betonowej czerwonej lub grafitowej gr. 8 cm, odwodnieniem, tj. wpusty uliczne, przepusty pod zjazdami, rowy przydrożne i przykanaliki, oznakowaniem poziomym i pionowym.
			2017	3	50 000,00	Starostwo Powiatowe w Oleśnicy	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej w m. Sosnówka – strona lewa, etap 2. W 2017 r. rozstrzygnięto przetarg i zlecono wykonanie zadania. Umowę zawarto w grudniu. W 2018 r. wykonano roboty budowlane. Gmina występowała jako inwestor zastępczy.
			2018	3	199 734,86		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2017	1	34 440,00	Środki własne	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Goszcz-Domasławice. W 2017 r. zlecono realizację dokumentacji projektowej. Złożono wnioski o dofinansowanie zadania w ramach środków Unii Europejskiej. W 2018 r. wszczęto trzykrotnie postępowanie przetargowe w wyniku, których złożone oferty na wykonanie zadania znacznie przewyższały kwotę oszacowaną na podstawie kosztorysu inwestorskiego. Z uwagi na małe zainteresowanie potencjalnych wykonawców, w dwóch postępowaniach złożono tylko po jednej ofercie, postanowiono ogłosić kolejny przetarg w I połowie 2019 r.
			2018	1	Brak poniesionych kosztów		
			2017	3	59 999,40	Środki własne	Przebudowa pasa drogi gminnej w Moszycach nr 120294D. Wykonano odcinek nawierzchni jezdni o długości ok. 550 mb.
			2017	3	175 725,24	Środki własne	Budowa dróg. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy dróg w Goszczu w ul. Leśnej, Parkowej i Rzemieślniczej oraz zjazdu z drogi powiatowej w Twardogórze na działkę nr 31 AM 13 wraz z sieciami wod.-kan. Kwota wydatkowana dotyczy ponadto map do celów projektowych (6 400 zł). Dodatkowo w ramach zadania wydatkowano środki na wykonanie nakładów bitumicznych dróg gminnych w m. Chelstówek (29 770,50 zł).

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Sosnówka (75 000,75 zł) oraz Dragówek (43 277,99 zł).
			2017		63 000,00	Środki własne	Przebudowa nawierzchni bitumicznej wokół Placu Piastów w Twardogórze. W 2017 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowej. Sporządzono 4 koncepcje, które przedstawiono inwestorowi i konserwatorowi zabytków. Z powodu wniesienia uwag przez konserwatora zabytków termin przesunięto do 30.06.2018 r. W 2018 r. nastąpiło wykonanie wymiany warstwy ścieralnej gr. 5 cm nawierzchni ulic (frezowanie istniejącej nawierzchni i wykonanie nowej warstwy ścieralnej), regulacja infrastruktury zlokalizowanej w istniejących jezdniach, przebudowa istniejących wpustów ulicznych wraz z przykanalikami, wykonanie nowego oznakowania poziomego i pionowego. Powierzchnia jezdni wyniosła ok. 3 226 m ² .
			2018	3	451 639,09	Środki własne (220 016,02), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (231 623,07)	Budowa drogi wojewódzkiej nr 448 w m. Goszcz – korekta łuku. Porozumienie z Województwem Dolnośląskim – udział finansowy w zadaniu, które będzie realizowane przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei. Zadanie w trakcie realizacji w systemie zaprojektuj i wybuduj na etapie zatwierdzania dokumentacji projektowej. Wkład Gminy stanowi 1/3 wartości projektu.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2018	3	601 863,06	Środki własne (50%), Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (50%)	Remont nawierzchni jezdni drogi wojewódzkiej nr 448 Skwer Jana Pawła II w Twardogórze – wymiana nawierzchni bitumicznej.
			2018	3	175 600,00	Środki własne (5 600,00), Starostwo Powiatowe w Oleśnicy (170 000,00)	Wykonanie chodnika i nakładki bitumicznej w drodze powiatowej nr 1479D (Twardogóra ul. Leśna) i 1451D (Twardogóra ul. Trzebnicka) o powierzchni ok. 1 730 m ² .
			2018	3	445 154,00	Środki własne, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (226 170,00)	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Goszcz (ul. Leśna). Wybudowano odcinek drogi o nawierzchni bitumicznej o łącznej długości 1 088 mb.
			2018	1	6 000,00	Środki własne	Przebudowa drogi gminnej w m. Dąbrowa. Opracowanie dokumentacji projektowej.
			2018	3	139 637,80	Środki własne	Budowa dróg. Zlecono opracowanie projektów na remont nawierzchni bitumicznych dla ulic na terenie miasta Twardogóra: Grunwaldzka, Waryńskiego, Spokojna, Młyńska, Lipowa, Brzozowa, Jagiełły, Tulipanów, Róż, Jadwigi, Paderewskiego, Szkolna, Staszica, Kołłątaja – 56 580 zł, oraz dokumentację przebudowy skrzyżowania Gdańska/Powstańców – 5 842,50 zł. Kwota obejmuje również dopełnienie

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							środków funduszu sołeckiego na nakładę bitumiczną w Drągowie w wysokości 46 500 zł oraz w Goli Małej – 13 360 zł.
			2016	2	65 318,76	Środki własne	Remont dróg asfaltowych. Wykonano remont dróg masą mineralno-bitumiczną o łącznej powierzchni ok. 143 m ² , remont mieszanką grysowo-emulsyjną w ilości ok. 69 ton.
			2017	2	89 388,52	Środki własne	Remont dróg asfaltowych. Wykonano remont ok. 517 m ² nawierzchni bitumicznej masą mineralno-asfaltową drobnociarnistą na gorąco o średniej grubości 4 cm wraz z posmarowaniem emulsją krawędzi remontowanych nawierzchni dróg, obejmujące ulice na terenie miasta Twardogóra, m.in. Partyzantów, Grunwaldzką, Waryńskiego, Staszica, św. Jadwigi, Młyńską, Brzozową, Gdańską, Plac Kolejowy, Plac Piastów, Paderewskiego, Ogrodową, Kopernika, Długą, drogę Sądziwo-Chełstówek, miejscowości Moszyce, Bukowinka, Chełstów. Ponadto wykonano remonty częściowe nawierzchni bitumicznych dróg gminnych przy użyciu ok. 52 ton mieszanki grysowo-emulsyjnej. Miejsce realizacji robót: ul. Jagiełły, św. Jadwigi, Partyzantów, Róż, Tulipanów, Grunwaldzka, Waryńskiego, Szkolna, Lipowa, Sosnowa, Brzozowa w Twardogórze, Sądziwo-Chełstów,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							Olśzówka. Zakupiono również mieszankę mineralno-asfaltową na zimno 8 ton oraz wykonano wbudowania jako awaryjne remonty nawierzchni.
			2018	2	135 128,02	Środki własne	Remont dróg asfaltowych. Zakup masy mineralno-asfaltowej na zimno, remonty cząstkowe nawierzchni dróg asfaltowych przy użyciu w/w mieszanki, remont części nawierzchni jezdni asfaltowej w ul. Paderewskiego, remont ul. Bydgoskiej w zakresie wymiany nawierzchni jezdni asfaltowej i chodnika z kostki betonowej, opracowanie dokumentacji projektowej pn. „Komunikacja wewnętrzna i nowe miejsca parkingowe przy ul. Paderewskiego i Poznańskiej w Twardogórze”, opracowanie dokumentacji projektowej budowy drogi gminnej ul. Myńskiej w m. Goszcz, utwardzenie nawierzchni zjazdu przed budynkiem OSP w Domasławicach.
			2016	2	129 975,44	Środki własne	Remont dróg gruntowych. Zrealizowano zakup kruszywa do utwardzania dróg, transport wraz z rozplantowaniem i zawalowaniem gruzu budowlanego i mieszanki kamiennej w ilości ok. 2 400 ton oraz profilowanie dróg gruntowych przy użyciu równiarki i walca na drogach gminnych na terenie miasta i gminy Twardogóra zgodnie z wnioskami mieszkańców i poszczególnych sołectw w ilości ok. 17 000 m ² . Ponadto dokonano

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							kruszenia zgromadzonego materiału betonowego, którym następnie remontowano drogi gruntowe.
			2017	2	138 563,36	Środki własne	Remont dróg gruntowych. Zakup kruszywa do utwardzania dróg w ilości ok. 1 800 ton, transport wraz z rozplantowaniem i zawalowaniem gruzu budowlanego i mieszanki kamiennej w ilości ok. 2 750 ton na terenie miasta i gminy zgodnie z wnioskami mieszkańców i poszczególnych sołectw.
			2018	2	159 586,88	Środki własne	Remont dróg gruntowych. Kruszenie zgromadzonego materiału betonowego na terenie byłego składowiska odpadów komunalnych w Grabowie Wielkim, dostawa mieszanki granitowej do utwardzania dróg w ilości ok. 700 ton, transport wraz z rozplantowaniem i zawalowaniem gruzu budowlanego i/lub zakupionej mieszanki granitowej w ilości ok. 1 920 ton oraz profilowanie ok. 27 390 m ² dróg gruntowych przy użyciu równiarki i walca na terenie miasta i gminy.
			2016	3	21 200,79	Fundusz sołecki	Modernizacja dróg gminnych na terenach wiejskich w ramach funduszu sołeckiego.
					42 030,58	Dopłata do funduszu sołeckiego	
			2017	3	38 817,60	Fundusz sołecki	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
					77 635,20	Dopłata do funduszu sołeckiego	
					1 448,86	Fundusz sołecki	
					2 897,71	Dopłata do funduszu sołeckiego	Modernizacja dróg gminnych na terenach wiejskich w ramach funduszu sołeckiego – utwardzenie drogi w m. Drogoszowice
					10 000,00	Fundusz sołecki	
					46 640,00	Dopłata do funduszu sołeckiego	Modernizacja dróg gminnych na terenach wiejskich w ramach funduszu sołeckiego – sołectwo Olszówka
					14 500,00	Fundusz sołecki	
					29 000,00	Dopłata do funduszu sołeckiego	Modernizacja drogi gminnej w m. Dragów.
					16 810,00	Fundusz sołecki	
6.	Usprawnienia komunikacyjne w zakresie	Gmina	2018	3	33 620,00	Dopłata do funduszu sołeckiego	Powierzchniowe utwardzenie drogi gminnej nr 101954D w m. Grabowo Małe.
					6 994,25	Fundusz sołecki	
					13 988,49	Dopłata do funduszu sołeckiego	Utwardzenie kruszywem odcinków dróg gruntowych w m. Moszyce.
					324 382,00	Środki własne, Starostwo	Przebudowa skrzyżowania drogi

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	organizacji ruchu . W tym przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 448, drogi powiatowej nr 1490D (ul. Sycowska) i drogi gminnej nr 101926D (ul. Rynek) w miejscowości Goszcz.	Twardogóra				Powiatowe w Oleśnicy	wojewódzkiej nr 448, drogi powiatowej nr 1490D (ul. Sycowska) i drogi gminnej nr 101926D (ul. Rynek) w miejscowości Goszcz. Zlecono realizację dokumentacji projektowej przebudowy dróg różnych kategorii w skrzyżowanie typu rondo. Po opracowaniu dokumentacji ogłoszony został (dwukrotnie) przetarg na wyłonienie wykonawcy robót. W ramach zadania dokonano płatności za prace projektowe 43 050,00 zł oraz pierwszy odbiór częściowy obejmujący roboty rozbiórkowe i kanalizację deszczową.
			2017	3	2 808 420,35	Środki własne, Starostwo Powiatowe w Oleśnicy (200 000,00), Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (1 161 438,00)	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 448, drogi powiatowej nr 1490D (ul. Sycowska) i drogi gminnej nr 101926D (ul. Rynek) w miejscowości Goszcz. Zakres zadania obejmował: przebudowa dróg na skrzyżowanie typu rondo z przejezdną wyspą środkową ronda, przebudowa istniejących chodników, przebudowa istniejących wjazdów na posesję, przebudowa ul. W. Korfanteo, przebudowa zatoki postojowej, budowa drogi wewnętrznej dla autobusów, przebudowa historycznego traktu pieszego, budowa wysepek kanalizujących, budowa kanalizacji deszczowej z odprowadzeniem wód opadowych i roztopowych do rzeki Prądnia, przesadzenie 2 szt. istniejących drzew, przestawienie istniejącej kapliczki,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							budowa oświetlenia ulicznego, przebudowa, przebudowa i zabezpieczenie sieci uzbrojenia terenu: sieć wodociągowa, teletechniczna, gazowa, energetyczna, wykonanie terenów zieleni niskiej, wykonanie elementów organizacji ruchu (oznakowanie poziome i pionowe). Czynności odbiorowe zakończono 13.06.2017 r.
			2016	1	54 120,00	Środki własne	Rozbudowa drogi gminnej Sądroyce-Dąbrowa wraz z przebudową skrzyżowań z drogami powiatowymi nr 1470D i 1480D. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy odcinka drogi gminnej o długości ok. 1,7 km wraz z przebudową dwóch skrzyżowań w drogach powiatowych w krzyżowania typu rondo. Uzyskano pozwolenia na budowę i na tej podstawie złożono wniosek o dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych oraz ogłoszono postępowanie przetargowe.
			2017	3	6 119 593,95	Środki własne, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, budżet państwa (2 290 776,41) Urząd Marszałkowski Województwa	Rozbudowa drogi gminnej Sądroyce-Dąbrowa długości ok. 1,7 km wraz z przebudową skrzyżowań z drogami powiatowymi nr 1470D i 1480D w skrzyżowania typu rondo. Zakres inwestycji obejmował ponadto: rozbudowę przedmiotowej drogi, w tym korektę geometrii i parametrów łuków poziomych i

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						Dolnośląskiego (343 140,00), Starostwo Powiatowe w Oleśnicy (594 026,43)	pionowych, przebudowę istniejących warstw konstrukcji nawierzchni i wykonanie nowej, dostosowanej do obciążenia 110 kN/os, budowę ścieżki rowerowej z możliwością ruchu pieszego, przebudowę istniejących chodników, budowę nowych, przebudowę istniejących wjazdów indywidualnych i zjazdów do pól i łąk, przebudowę i budowę rowów drogowych, wykonanie odwodnienia drogi, budowę i przebudowę przepustów pod zjazdami, przebudowę przepustów pod koroną drogi gminnej, budowę wysepek kanalizacyjnych, wykonanie poboczy, wycinkę i zabezpieczenie istniejących drzew i krzewów, odmulenie, wyprofilowanie istniejących rowów melioracyjnych, wykonanie elementó7. organizacji ruchu (oznakowanie poziome i pionowe, urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego), budowę oświetlenia ulicznego – oświetlenie skrzyżowań typu rondo, zabezpieczenie i przebudowę kolidujących z przedmiotową inwestycją następujących sieci uzbrojenia: sieć wodociągowa, gazownicza, teletechniczna, energetyczna. Powierzchnia projektowanej drogi wyniosła ok. 13 270,80 m², powierzchnia a projektowanych chodników ok. 333,60 m², powierzchnia projektowanej ścieżki rowerowej z możliwością ruchu pieszego ok 4 118,80 m², powierzchnia projektowanych terenów zieleni ok. 875,40

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							m ² , powierzchnia projektowanych zjazdów z kostki betonowej ok. 480,60 m ² , powierzchnia projektowanych zjazdów o nawierzchni bitumicznej ok. 725,80 m ² .
8.	Przebudowa drogi nr 448 w m. Chełstówek	Gmina Twardogóra	2017	1	2 460,00	Środki własne	Przewiduje się wykup nieruchomości niezbędnych do wykonania przebudowy drogi. Zadanie realizowane będzie na podstawie spisane porozumienia z Województwem Dolnośląskim po otrzymaniu zezwoleń administracyjnych. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy pasa drogi wojewódzkiej na odcinku od Ronda solidarności do skrzyżowania z drogami gminnymi w m. Chełstówek (za przystankiem PKS) ok. 1,5 km. Ze względu na długi okres oczekiwania na uzgodnienia z PKP realizacja zadania została wydłużona do czasu uzyskania zezwolenia z PKP.
			2018		brak poniesionych kosztów		
Gospodarka wodno-ściekowa							
9.	Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich (miejscowości poza aglomeracją Twardogóra) m.in.: Grabowno Małe, Olszówka, Domasławice itd.	Gmina Twardogóra	2016	3	91 020,00	Środki własne	Zlecono i opracowano koncepcję kanalizacji terenów gminy nie wchodzących w skład aglomeracji Twardogóra. Zadanie o wartości 30 000,00 zł opracowano w 2015 r., płatność częściowa (10 000,00 zł w 2015 r., 20 000,00 zł w 2016 r.). Ponadto rozstrzygnięto postępowanie przetargowe i zlecono opracowanie dokumentacji
			2017		233 000,00		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							projektowej na budowę sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Grabowo Małe, Olszówka, Trzy Chatupy, Nowa Wieś Górszczyńska, Łazisko, Długów, Zakrzów. Zakończenie dokumentacji projektowej nastąpiło w grudniu 2017 r., jednak ze względu na przewidywane terminy naboru wniosków o dofinansowanie uzgodniono z biurem projektowym wcześniejsze zakończenie projektu dla sołectwa Grabowo Małe celem umożliwienia złożenia wniosku.
							Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowo Małe. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji o finansowaniu ze środków PROW ogłoszono przetarg nieograniczony. Złożone oferty znacznie przekraczały zaplanowane środki finansowe, wobec czego podjęto decyzję o unieważnieniu, i ogłoszeniu ponownego postępowania przetargowego. Realizacja rzeczowa została przewidziana na lata 2018-2019. ponadto dokonano montażu czterech aplikatorów powietrza w przepompowniach ścieków oraz sfinansowano opłaty przyłączeniowe z tytułu wykonania zasilania elektrycznego do pompowni ścieków.
			2017	3	67 979,70	Środki własne	
			2018	3	3 406 263,59	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabowo Małe. Zrealizowano I etap prac obejmujący zakres IA – kanalizacja

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Ochrona powierzchni ziemi							
10.	Rekultywacja składowiska odpadów w Grabownie Wielkim. Rekultywacja Obszarów Wiejskich - Dolnośląski Projekt Rekultywacyjny	Gmina Twardogóra	2016	1	79 053,00	Środki własne	Dolnośląski Projekt Rekultywacji sp. z o.o. – dopłaty na rekompensaty i zaliczki oraz objęcie udziałów w Projekcie. Celem spółki jest wykonanie rekultywacji składowiska odpadów komunalnych w Grabownie Wielkim. Spółka pozyskała na ten cel środki z WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 50% kosztów netto oraz dodatkowo ubiega się o dotację ze środków NFOŚiGW.
			2017	1	117 060,82		
			2018	1	301 996,95		
11.	Obsługa i zarządzanie systemem gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Twardogóra	2016	2	2 135 517,43	Środki własne	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W ramach wydanych środków zbierano odpady komunalne zmieszane, które zostały przekazane do RIPOK. Środki zostały wydatkowane również na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, które w części zostały przekazane do recyklingu poza terenem gminy Twardogóra, a w części do ponownego wykorzystania na terenie gminy (m.in. odpady z betonu, gruzu budowlanego
			2017	2	2 469 112,59		
			2018	2	2 898 776,88		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							pochodzące z remontów i rozbiórek.
12.	Realizacja "Planu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Twardogóra". Kontynuacja	Gmina Twardogóra	2016	2	21 173,92	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	Demontaż, transport i utylizacja odpadów zawierających azbest.
			2017		20 210,78		
			2018		10 604,70		
Ochrona przyrody							
13.	Rewitalizacja obszarów wiejskich. Restauracja zespołu pałacowego w Goszczu – zagospodarowanie parku	Gmina Twardogóra	2016	1	1 626,08	Środki własne	Restauracja zespołu pałacowego w Goszczu – zagospodarowanie parku.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Jak wynika z tabeli nr 6 w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2018 r. w ramach Programu Ochrony Środowiska wyznaczone zostały 22 zadania o charakterze ogólnym, z których realizacji podjęto się 19. Natomiast, zgodnie z tabelą nr 7 wyznaczono 13 zadań o charakterze szczegółowym – podjęto się realizacji wszystkich zadań. Wyznaczone zadania dotyczyły zagadnień takich jak: ochrona klimatu i jakości powietrza, ograniczanie hałasu, gospodarka wodna, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona przyrody, zasobów geologicznych i gleb. Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego.

Stopień realizacji zadań dla gminy Twardogóra wynosi 91,42%.

5. Ocena systemu monitoringu

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Twardogóra zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z 2015 roku (rok bazowy) ze stanem na lata 2016-2018.

Tabela 8. Wskaźniki monitoringu

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2015	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
1.	Ludność według faktycznego miejsca zamieszkania	osoba	13 009	13 084	13 081	13 060	
2.	Gęstość zaludnienia	os/km ²	77	78	78	78	
Ochrona powietrza							
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy dolnośląskiej							
3.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	-	A	A	A	A	
4.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	-	A	A	A	A	
5.	pył zawieszony PM10	-	C	C	C	C	
6.	pył zawieszony PM2,5	-	C	A	A	A	
7.	Benzen (C ₆ H ₆)	-	A	A	A	A	
8.	Tlenek węgla (CO)	-	A	A	A	A	
9.	Ołów (Pb)	-	A	A	A	A	
10.	Arsen (As)	-	C	C	C	C	
11.	Kadm (Cd)	-	A	A	A	A	

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2015	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
12.	Nikiel (Ni)	-	A	A	A	A	
13.	Benzo(a)piren (B _a P)	-	C	C	C	C	
14.	Ozon (O ₃)	-	C	C	C	C	
Gospodarka wodno-ściekowa							
15.	Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej	km	158,2	158,4	160,3	161,5	
16.	Połączenia rozdzielczej sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 472	2 520	2 564	2 599	
17.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	12 507	12 589	12 595	b.d.	
18.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	96,1	96,2	96,3	b.d.	
19.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	331,9	338,3	339,0	362,6	
20.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	25,6	26,0	26,0	27,7	
21.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	83,8	89,7	91,3	91,9	
22.	Przylączka prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1 208	1 297	1 321	1 348	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2015	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
	i zbiorowego zamieszkania						
23.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	218,3	264,5	258,8	287,2	
24.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	8 390	8 642	8 675	b.d.	
25.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	64,5	66,1	66,3	b.d.	
26.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	660	450	221	b.d.	
27.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	20	25	115	b.d.	
28.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	szt.	8 280	8 916	8 839	8 929	
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu							
29.	BZT ₅	kg/rok	2 218	1 625	2 422	3 111	
	ChZT	kg/rok	11 284	10 268	14 299	12 961	
	Zawiesina ogólna	kg/rok	2 539	2 609	3 202	5 750	
	Azot ogólny	kg/rok	4 151	3 940	3 184	3 952	
	Fosfor ogólny	kg/rok	640	293	225	259	

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2015	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
30.	Osady wytworzone w ciągu roku	t	107	287	154	222	
Pola elektromagnetyczne							
31.	Poziom PEM						
	Twardogóra	V/m	<0,3	-	-	<0,3	
Gospodarka odpadami							
32.	Liczba mieszkańców objęta systemem odbierania odpadów komunalnych	os.	11 249	11 157	11 065	11 051	
33.	Masa zebranych odpadów komunalnych łącznie	Mg	3 948,4	4 964,913	4 750,841	5 566,928	
34.	Masa zebranych odpadów komunalnych zmieszanych	Mg	2 550,7	3 024,300	3 043,800	3 472,860	
35.	Masa zebranych odpadów komunalnych segregowanych	Mg	1 397,7	1 940,613	1 707,041	2 094,068	
36.	Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	36 Wymagane ≥16	36 Wymagane ≥18	30,33 Wymagane ≥20	27 Wymagane ≥30	
37.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż	%	100 Wymagane	100 Wymagane	100 Wymagane	0 Wymagane	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2015	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
	niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych		≥40	≥42	≥45	≥50	
38.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	%	0 Wymagane ≤50	0 Wymagane ≤45	0 Wymagane ≤45	0 Wymagane ≤40	
Zasoby przyrodnicze							
39.	Lesistość	%	45,2	45,2	45,1	45,6	
40.	Całkowita powierzchnia gruntów leśnych	ha	7 821,93	7 817,66	7 794,28	7 875,19	
41.	Całkowita powierzchnia lasów	ha	7 591,43	7 593,10	7 569,72	7 650,63	
42.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	1 346,72	1 346,72	1 346,72	1 342,67	
43.	Nasadzenia drzew	szt.	13	0	113	18	
44.	Nasadzenia krzewów	szt.	0	0	3	1 612	

źródło: GUS, WIOŚ we Wrocławiu

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian,

kolor czerwony – pogorszenie wartości wskaźnika.

Stan wskaźników monitoringu na terenie gminy Twardogóra na przestrzeni analizowanego okresu czasu poprawił się lub nie uległ zmianie w 36 przypadkach, natomiast w 8 uległ pogorszeniu. Wskaźniki te są związane głównie ze zmniejszającą się liczbą ludności oraz stanem powietrza. Nie udało się w 2018 r. uzyskać wymaganego poziomu recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, co spowodowane było tym, że mimo odebrania od mieszkańców dużej ilości selektywnie zgromadzonych odpadów komunalnych, znaczna ich ilość nie została poddana ani procesowi recyklingu, ani odzyskowi. Stało się tak m.in. z uwagi na złą jakość surowców wtórnych zebranych „u źródła” oraz brakiem rynku zbytu przekazanych odpadów. Nie osiągnięto poziomu recyklingu innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych ponieważ odpady w roku sprawozdawczym były czasowo zmagazynowane, a nie przekazane do dalszego zagospodarowania.

5.1. Ochrona powietrza

Emisję zanieczyszczeń do powietrza powodują zarówno źródła naturalne, jak i antropogeniczne. Do tych pierwszych zaliczamy zjawisko wietrzenia skał, pożary czy procesy biologiczne (rozkład materii organicznej, pylenie roślin). Zanieczyszczeniami związanymi z działalnością człowieka są natomiast: przemysł energetyczny, transportowy, sektor komunalno-bytowy. Zanieczyszczanie powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do zanieczyszczeń pyłowych zalicza się pyły zawieszone PM₁₀ i PM_{2,5}, które uważa się za najpoważniejsze zagrożenie zdrowia ludzi. Ma to związek ze zróżnicowaniem wielkości ich cząstek oraz składu chemicznego. Mogą zawierać metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i rakotwórcze oraz toksyczne związki organiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Ponadto pyły zawieszone mogą być nośnikami bakterii i wirusów, które są przyczyną podrażnień układu oddechowego i alergii. Pyły mają również szkodliwy wpływ na rośliny, gdyż osadzając się na powierzchni liści pochłaniają światło i zatykają aparaty szparkowe, utrudniając proces fotosyntezy. Największy wpływ na wielkość ich emisji mają źródła bytowo-komunalne, określane jako źródła powierzchniowe tzw. niska emisja. Drugą istotną przyczyną tych zanieczyszczeń są emisje pochodzące z energetyki zawodowej i transportu.

Monitoring WIOŚ we Wrocławiu⁷

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r. poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo dolnośląskie zostało podzielone na 4 strefy: aglomeracja wrocławska, miasto Legnica, miasto Wałbrzych oraz strefa dolnośląska w skład której wchodzi pozostała część województwa.

⁷ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2016 i 2017 rok, WIOŚ we Wrocławiu, 2017, 2018. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za 2018 rok, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, 2019.

WIOŚ we Wrocławiu prowadził monitoring jakości powietrza za pomocą 28 stacji pomiarowych w 2016 r. oraz 27 w 2017 r. i 2018 r. Zakres prowadzonego monitoringu obejmował pomiary stężeń dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , które to prowadzone były metodą automatyczną (pomiary ciągłe) oraz, prowadzone metodą manualną (pobór prób w terenie i oznaczenia laboratoryjne), pomiary pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM_{10} . W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO_2), tlenku azotu (NO) i ozonu (O_3). Na terenie gminy Twardogóra nie były zlokalizowane stacje pomiarowe.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach państwowego monitoringu środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012, poz. 1031). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Strefę dolnośląską obejmującą gminę Twardogóra zaliczono do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych następujących substancji: pył zawieszony PM_{10} , arsen, benzo(a)piren i ozonu. Ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu zaliczono do klasy D2. Dla pozostałych substancji strefę zaliczono do klasy A, oznaczającej poziom stężenia nie przekraczający poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych. Biorąc pod uwagę ochronę roślin strefę dolnośląską zaliczono do klasy D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu oraz do klasy A oznaczającej brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki oraz poziomu docelowego ozonu. W 2018 r. zanotowano przekroczenie poziomu docelowego ozonu i zaklasyfikowano strefę do klasy C.

W ramach omawianej oceny WIOŚ we Wrocławiu wyznaczył również obszary przekroczeń wartości normatywnych stężeń zanieczyszczeń na terenie gmin województwa dolnośląskiego. W gminie Twardogóra stwierdzono przekroczenia benzo(a)pirenu na powierzchni 2,6 km^2 (2016 r.) i 15,3 km^2 (2017 r.) zamieszkiwanej przez 2 045 (2016 r.)

i 6 810 (2017 r.) osób, spowodowane oddziaływaniem emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków, oraz ozonu (cel długoterminowy) i ozonu w odniesieniu do kryterium ochrony roślin (cel długoterminowy) spowodowanych oddziaływaniem naturalnych źródeł emisji lub zjawisk nie związanych z działalnością człowieka.

5.2. Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje także na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla obszaru województwa.

Sieć pomiarowa monitoringu obejmowała 108 punktów w 2016 r. i 97 w 2017 r. (dane za 2018 r. nie zostały jeszcze opublikowane), jednak żaden punkt nie był zlokalizowany na terenie gminy Twardogóra. W poniższej tabeli przedstawiono stan jakości jednolitych części wód powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem teren analizowanej gminy, na podstawie informacji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tabela 9. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Twardogóra

Nazwa JCWP	Status	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
Widawa od źródła do Czarnej Widawy	SZCW (silnie zmieniona część wód)	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu	NAT (naturalna)	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Malinowa Woda	NAT (naturalna)	umiarkowany	dobry	zły
Prądnica	SZCW (silnie zmieniona część wód)	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły
Oleśnica od źródła do Boguszyckiego Potoku	SZCW (silnie zmieniona część wód)	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły
Sąsiecznica od źródła do Głębokiego Rowu	SZCW (silnie zmieniona część wód)	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły

źródło: PGW WP

Z powyższych danych wynika, że stan JCWP na terenie gminy Twardogóra jest zły.

Wody podziemne⁸

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, natomiast w sieci regionalnej wykonuje WIOŚ. Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Na terenie województwa dolnośląskiego w 2016 roku wykonano badania w 86 punktach pomiarowych WIOŚ i 82 punktach PIG PIB w ramach monitoringu diagnostycznego, w 2017 r. wykonano badania w 51 punktach WIOŚ i 29 punktach PIG PIB. Na terenie gminy Twardogóra WIOŚ przeprowadził badania w 2016 r., których wyniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10. . Wyniki oceny jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym na terenie gminy Twardogóra

Wskaźnik	Wynik
Miejscowość	Sosnówka/Brzezinka
JCWPd	96
Stratygrafia	Q
Typ wody	HCO ₃ – SO ₄ – Ca
Azotany	1,63
Klasa	II

źródło: WIOŚ we Wrocławiu

5.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Obsługą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Twardogórze. Gmina Twardogóra zaopatrywana jest w wodę do picia i do celów gospodarczych z ujęć Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanych w Sądziejach, Chelstowie i Grabownie Wielkim. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 96,3% mieszkańców gminy. Przedsiębiorstwo dostarcza w ciągu doby 1,1 dam³ wody. Zużycie na potrzeby gospodarki i ludności wyniosło w 2016 r. 3 259,1 dam³, w 2017 r. 3 260,6 dam³, a w 2018 r. 3 293,0 dam³.

⁸ Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego rok 2016 i 2017, WIOŚ we Wrocławiu 2017, 2018.

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Twardogóra jest obsługiwana przez jedną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów. Przepustowość dobową oczyszczalni wynosi 1 921 m³/dobę. Sieć kanalizacyjna obsługuje 66,3% mieszkańców, w tym w mieście 91,1% ludności, a na obszarach wiejskich 39,7% mieszkańców.

Teren gminy Twardogóra wobec uwarunkowań prawnych podzielony został w zakresie procesu zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczania ścieków na dwa główne obszary: Obszar Aglomeracji Twardogóra (obejmujący miasto Twardogóra oraz miejscowości Chełstów, Chełstówek, Sądrożyce, Drogoszowice, Sosnówka, Dąbrowa, Moszyce, Goszcz i Grabowo Wielkie) i obszar gminy poza aglomeracją Twardogóra (obejmujący pozostałe miejscowości).

5.4. Hałas

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Hałas jest uznawany za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku ludzi. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on między innymi zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany działalnością człowieka można podzielić na komunikacyjny i przemysłowy (instalacyjny). Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Źródłami hałasu przemysłowego są dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także wyposażenie zakładów przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych oraz procesy technologiczne w nich zachodzące.

W raportowanym okresie na terenie gminy Twardogóra nie były prowadzone pomiary hałasu, co wynika z niewielkiego znaczenia tej kategorii uciążliwości w skali całej gminy. Źródłem hałasu, powodującym pogorszenie warunków akustycznych w gminie, mogą być ruch samochodowy na drodze wojewódzkiej 448 oraz zakłady produkcyjne w obrębie zabudowy mieszkaniowej.

5.5. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące (PEM) występuje w postaci naturalnej (źródłami są Ziemia, Słońce, zjawiska atmosferyczne) oraz sztucznej (związane z powszechnym wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz nowych technik radiowych). Pola elektromagnetyczne występują w otoczeniu wszystkich urządzeń elektrycznych.

Podstawowymi źródłami pól elektromagnetycznych są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne,

- stacje radiolokacyjne,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia,
- urządzenia powszechnego użytku, m.in. kuchenki mikrofalowe, aparaty komórkowe.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi w ramach jednego z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku w 135 punktach w trzyletnich cyklach pomiarowych, po 45 punktów dla każdego roku⁹. W każdym z tych 45 punktów pomiary wykonuje się raz w roku kalendarzowym. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. (Dz. U. nr 221 poz. 1645) pomiarami objęto tereny miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pozostałe miasta i tereny wiejskie, ustalając na każdym z wymienionych obszarów badawczych po 15 punktów pomiarowych, zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności.

Na terenie gminy Twardogóra znajduje się jeden punkt pomiarowy, w miejscowości Twardogóra. Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska WIOŚ wykonał pomiary 26.09.2018 r. Zmierzona wartość $<0,3$ V/m była znacznie niższa od wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Analizując wieloletnie badania pól elektromagnetycznych można założyć, że na terenie gminy Twardogóra nie ma realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

5.6. Gospodarka odpadami

Infrastruktura zagospodarowania odpadów¹⁰

Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpady komunalne mogą być zagospodarowane jedynie w regionalnych instalacjach do przetwarzania odpadów (RIPOK) lub instalacjach do zastępczej obsługi regionów. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2016-2022 wyznaczył 6 regionów gospodarki odpadami: północny, północno-centralny, południowy, wschodni, zachodni i środkowosudecki. Gmina Twardogóra wchodzi w skład regionu północno-centralnego obejmującego 25 gmin. Na jego terenie znajdują się: trzy instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, dwie kompostownie odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Zmieszane odpady z terenu gminy Twardogóra w latach 2016-2017 przekazywane były do RIPOK w miejscowości Rudna Wielka w powiecie górowskim, natomiast w 2018 r. do RIPOK w Krynicznie w powiecie średzkim.

Ilość odpadów komunalnych¹¹

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy w latach 2016-2018 prowadził Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Twardogórze.

⁹ Badania poziomów pól elektromagnetycznych w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2018 roku, WIOŚ we Wrocławiu 2019.

¹⁰ Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2016-2022, Wrocław 2016.

¹¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Twardogóra za 2016, 2017 i 2018 r.

Liczba osób objętych systemem gospodarki odpadami, wg złożonych deklaracji w 2016 r. wynosiła 11 157, w 2017 r. 11 065, i w 2018 r. 11 051. Ilość odpadów wytworzonych i odebranych z terenu gminy Twardogóra przedstawiono w tabeli, zestawiając rok 2015 (rok bazowy) z latami 2016-2018.

Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmę wywozową na terenie gminy Twardogóra za lata 2015-2018

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2015	2016	2017	2018
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	70,6	27,210	-	43,046
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	182,8	67,500	235,031	-
15 01 04	Opakowania z metali	-	-	2,923	14,894
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	-	-	-	252,760
15 01 07	Opakowania ze szkła	197,7	222,700	187,343	218,270
16 01 03	Zużyte opony	10,4	10,180	32,320	30,220
16 80 01	Magnetyczne i optyczne nośniki informacji	-	-	-	0,142
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	414,0	506,640	291,780	464,200
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	-	251,240	204,870	208,400
17 04 05	Żelazo i stal	2,3	-	-	-
17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	171,1	-	-	-
20 01 01	Papier i tektura	-	63,960	46,593	66,740
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,2	0,092	0,186	0,349
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	2,0	3,858	6,135	4,454
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,2	0,116	0,280	0,148

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2015	2016	2017	2018
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,2	-	-	0,742
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,1	9,049	9,679	7,338
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,9	4,108	2,514	3,745
20 01 39	Tworzywa sztuczne	-	151,040	8,227	-
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	216,0	440,960	536,440	414,100
20 03 01	Zmieszane odpady komunalne	2 550,7	3 024,300	3 043,800	3 472,860
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	119,6	181,960	142,720	364,520
	Razem	3 948,4	4 964,913	4 750,841	5 566,928

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Twardogóra za 2015, 2016, 2017 i 2018 rok

Na terenie gminy, znajdują się dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK): w Twardogórze przy ul. Wrocławskiej 15 oraz w Grabownie Wielkim, na terenie byłego składowiska odpadów.

Przeterminowane leki można oddawać do PSZOK w Twardogórze oraz do aptek znajdujących się na terenie miasta.

6. Podsumowanie

Zadania wyznaczone w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra zostały w zdecydowanej większości zrealizowane z godnie z zamierzeniami inwestycyjnymi.

W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra w latach 2016-2018 podjęto się realizacji 19 zadań o charakterze ogólnym oraz 13 zadań o charakterze szczegółowym, wynikających z zapisów ww. Programu. Nie przeprowadzono jedynie analizy sytuacji w zakresie wód opadowych, rozpoznania możliwości pozyskania dodatkowych zasobów wód podziemnych dla celów produkcyjnych i rolnych oraz nie podjęto uchwały w sprawie hierarchii korzystania z wód w sytuacjach krytycznych. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie 91,42%, co jest bardzo dobrym wynikiem i oznacza, że zamierzenia Programu zostały praktycznie w całości zrealizowane.

Gmina pozyskiwała środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak dotacje ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, budżetu Państwa oraz funduszy europejskich takich jak Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, czy Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Władze Gminy Twardogóra przeznaczają znaczne nakłady finansowe na rozwój infrastruktury drogowej, pieszo-rowerowej, kanalizacyjnej sanitarnej, modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, wspieranie finansowe mieszkańców w zakresie wymiany systemów grzewczych oraz budowę i modernizację oświetlenia drogowego. Gmina wybiera te inwestycje, które z punktu widzenia potrzeb omawianej jednostki samorządu terytorialnego są najważniejsze i najpilniejsze, w stosunku do jakości środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców. Oprócz zadań inwestycyjnych, które angażowały największe nakłady finansowe, jednostka rozdysponowywała również środki na utrzymywanie terenów zieleni, gospodarkę odpadami komunalnymi, rekultywację składowiska odpadów w Grabownie Wielkim, usuwanie materiałów zawierających azbest oraz edukację ekologiczną.

Ostatecznie realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra za lata 2016-2018 ocenia się pozytywnie. Ocenę potwierdza przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy. Wskazuje ona, że zwiększyła się długość podstawowych sieci infrastrukturalnych, takich jak sieć wodociągowa, kanalizacyjna, a co za tym idzie, zwiększył się odsetek mieszkańców mających dostęp i korzystających z infrastruktury zapewniającej poprawę jakości środowiska na terenie omawianej gminy. Zwiększyła się również powierzchnia lasów i nieznacznej poprawie uległa jakość powietrza (w zakresie pyłu PM10) co świadczy o skutecznej realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2018 r.)	8
Tabela 2. Liczba ludności gminy Twardogóra w latach 2009-2018	8
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.12.2018 r.)	10
Tabela 4. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Twardogóra (stan na 31.12.2018 r.)	12
Tabela 5. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Twardogóra	14
Tabela 6. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra – zadania o charakterze ogólnym, lata 2016-2018	22
Tabela 7. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Twardogóra – zadania o charakterze szczegółowym, lata 2016-2018	36
Tabela 8. Wskaźniki monitoringu	56
Tabela 9. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Twardogóra	63
Tabela 10. Wyniki oceny jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym na terenie gminy Twardogóra	64
Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmę wywozową na terenie gminy Twardogóra za lata 2015-2018	67

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Twardogóra na tle powiatu oleśnickiego	5
Rysunek 2. Podział fizyczno-geograficzny gminy Twardogóra	6
Rysunek 3. Plan gminy Twardogóra	7
Rysunek 4. Procesy demograficzne w gminie Twardogóra	9
Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	9
Rysunek 6. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Twardogóra [ha] (stan na rok 2014)	13
Rysunek 7. Gmina Twardogóra na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych	15
Rysunek 8. Gmina Twardogóra na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych	16
Rysunek 9. Usytuowanie form ochrony przyrody na terenie gminy Twardogóra	21

**UCHWAŁA NR XV.....2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 20 listopada 2019 r.**

w sprawie wyznaczenia przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Kierownika ds. Lecznictwa w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Twardogórze

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 49 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190 ze zm.) oraz § 10 pkt 2 lit. g Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 lutego 2018 r. w sprawie sposobu przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą (Dz. U. z 2018 r. poz. 393 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Wyznacza się do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Kierownika ds. Lecznictwa w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Twardogórze jako przedstawiciela podmiotu tworzącego Pana/Panią

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Mieczysław Kowalski

Zup. BURMISTRZA

Sporządził: *Janina Cielakajto*
Sekretarz Miasta i Gminy

Sprawdził pod względem prawnym:
Beata Brągoszka
RADCA PRAWNY
nr opk. 1489

Zatwierdził:
Paweł Czuliński
BURMISTRZ

UZASADNIENIE

W związku z koniecznością ponownego ogłoszenia dotyczącego postępowania konkursowego na stanowisko zastępcy kierownika ds. leczenia w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, Kierownik Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Twardogórze pismem z dnia 6 listopada 2019 r. zwróciła się z prośbą o wskazanie przedstawiciela podmiotu tworzącego do udziału w pracach komisji konkursowej.

Zgodnie z art.49 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, przedstawiciela podmiotu tworzącego do przeprowadzenia konkursu na stanowisko zastępcy kierownika ds. leczenia wskazuje organ tworzący, którym w przypadku Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Twardogórze jest Gmina Twardogóra.

BURMISTRZ
Paweł Czuliński

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia2019 r.**

w sprawie określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 5d ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755, ze zm.), **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Określa się wzór wniosku o wypłatę dodatku energetycznego stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
Mieczysław Kowalski**

DYREKTOR

Sporządził:
mgr Jolanta Kulig

RADCA PRAWNY

Sprawdził pod względem prawnym:
mgr Jolanta Kulig

BURMISTRZ

Zatwierdził:
Paweł Czuliński

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 5d ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 ze zm.) Rady gminy mają obowiązek określenia w drodze uchwały wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego. W związku z powyższym wzór wniosku stanowiący załącznik do niniejszej uchwały wymaga ustanowienia przez Radę Miejską w Twardogórze.

BURMISTRZ
Paweł Czuliński

Załącznik nr.....
do Uchwały nr.....
Rady Miejskiej
w Twardogórze
z dnia.....

.....
miejscowość i data

.....
nazwa organu

.....
adres organu

WNIOSEK o przyznanie dodatku energetycznego

1. DANE WNIOSKODAWCY:

.....
(imię i nazwisko)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL

.....
(adres zamieszkania: miejscowość, ulica, nr domu, nr lokalu)

.....
(numer telefonu)

Liczba osób w gospodarstwie domowym:

2. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE OSÓB ZAMIESZKUJĄCYCH W GOSPODARSTWIE DOMOWYM

1.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

2.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

3.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

4.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

5.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

6.
(imię i nazwisko) (stopień pokrewieństwa) (data urodzenia)

3. WNOSZĘ O PRZEKAZYWANIE ZRYCZAŁTOWANEGO DODATKU ENERGETYCZNEGO*:

Na wskazany poniżej rachunek bankowy:

Nr rachunku:

Inna forma płatności

4. OŚWIADCZENIE

Oświadczam, co następuje:

1. powyższe dane są prawdziwe,
2. mam przyznany dodatek mieszkaniowy na okres od do
decyzja nr
3. zamieszkuję w miejscu dostarczania energii elektrycznej,
4. zapoznałem/łam się z warunkami uprawniającymi do uzyskania zryczałtowanego dodatku energetycznego,
5. umowa kompleksowa lub umowa sprzedaży energii elektrycznej zawarta z przedsiębiorcą energetycznym jest obowiązująca,

W związku z powyższym wnoszę o przyznanie dodatku energetycznego na
osobowe gospodarstwo domowe na okres od do 20.....r. w
wysokości zgodnie z art. 5c ust 1-4 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne.

**W przypadku zmiany wysokości przyznanego świadczenia w związku z
obowiązującymi przepisami, wyrażam zgodę na zmianę decyzji zgodnie z
obowiązującym stanem prawnym.**

5. DO WNIOSKU DOLĄCZAM*:

- kopie umowy kompleksowej (umowa na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) lub umowy sprzedaży energii elektrycznej (umowa na sprzedaż energii elektrycznej) zawartą z przedsiębiorcą energetycznym (oryginał do wglądu)
- inne

6. WARUNKI UPRAWNIAJĄCE DO UZYSKANIA DODATKU ENERGETYCZNEGO

1. Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorcą energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.
2. Dodatek energetyczny wypłacany jest do 10 dnia każdego miesiąca z góry, z wyjątkiem miesiąca stycznia, w którym dodatek energetyczny wypłaca się do 30 stycznia danego roku.

.....
(data, podpis wnioskodawcy)

.....
(data i podpis pracownika przyjmującego wniosek)

INFORMACJA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH ZGODNIE Z ART. 13 RODO

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz.UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), dalej "RODO", informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Twardogórze, ul. 1-go Maja 2, 56-416 Twardogóra.
(nazwa i adres oraz dane kontaktowe)
2. Inspektorem ochrony danych osobowych w ZGM w Twardogórze jest Pani/Pani Barbara Gabryelska, iod@zgm.twardogora.pl.
(imię i nazwisko, kontakt: adres e-mail, nr telefonu)
3. Pana/Pani dane osobowe przetwarzane będą w celu otrzymania pomocy finansowej o charakterze socjalnym - wypłata dodatku energetycznego.
4. Pana/Pani dane osobowe przetwarzane będą na podstawie ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne; ustawy z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych; ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
5. Pana/Pani dane osobowe będą przetwarzane przez upoważnionych pracowników administratora danych osobowych.
6. Pana/Pani dane osobowe będą przetwarzane (przechowywane) przez okres 5 lat od dnia zaprzestania wypłacania dodatku,
7. Przysługuje Panu/Pani prawo do wglądu i poprawy przetwarzanych Pana/Pani danych osobowych w każdym czasie.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany. Nie będą podlegać profilowaniu.
9. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej. W przypadku takiego zamiaru zostanie Pani/Pan odrębnie poinformowana/y.
10. Podanie danych osobowych wynika z przepisów prawa. Konsekwencją niepodania danych osobowych będzie brak rozpatrzenia wniosku w sprawie dodatku energetycznego.
11. Ma Pani/Pan prawo do:
 - dostępu do swoich danych osobowych i uzyskania kopii,
 - sprostowania swoich danych,
 - ograniczenia ich przetwarzania,
 - wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych.
12. Ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi dotyczącej niezgodności przetwarzania przekazanych danych osobowych z RODO do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych z siedzibą ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.

.....
(data, podpis osoby informowanej)

* niepotrzebne skreślić

**UCHWAŁA NR2019
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 2019 r.**

w sprawie uchwalenia Programu współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 ze zm.)
uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się roczny Program współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
Mieczysław Kowalski**

Sporządził: *K. Konecny*

Sprawdził pod względem prawnym.....

RADCA PRAWNY

Beata Brąkowska

nr upr. 1489

BURMISTRZ

Zatwierdził.....

Załącznik
do Uchwały Nr2019
Rady Miejskiej w Twardogórze
z dnia 2019 r.

**PROGRAM WSPÓŁPRACY
GMINY TWARDOGÓRA
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ PODMIOTAMI, O KTÓRYCH
MOWA W ART. 3 UST. 3 USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R.
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE, NA ROK 2020**

I. Wprowadzenie

Prowadzenie przez samorząd gminny działalności we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jest realizacją konstytucyjnej zasady pomocniczości, zgodnie, z którą państwo i jego struktury powinny wykonywać tylko te zadania, które nie mogą być realizowane przez podmioty znajdujące się jak najbliżej obywatela. Podmiotami znajdującymi się jak najbliżej obywatela są przede wszystkim samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe. Podmioty te stanowią podstawę współczesnego społeczeństwa. Obie te struktury łączy wspólny cel, jakim jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców, przy czym w realizacji tego celu rola organizacji pozarządowych stale wzrasta. Obserwuje się również wzrost współpracy władz publicznych ze strukturami organizacji pozarządowych. Działalność organizacji pozarządowych znacząco wpływa na rozwój miasta i gminy oraz jakości życia jego mieszkańców. Wiele dziedzin życia nie mogłoby dziś funkcjonować bez aktywności obywatelskiej. Wyrazem dążenia Gminy Twardogóra do szerokiej współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest Program współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2020. Program pozwoli na pobudzenie i wspieranie przez gminę działalności tych organizacji i podmiotów oraz realizację przez nie zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej.

II. Postanowienia ogólne

Ilekróć jest mowa o:

1. **ustawie** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U z 2019 r. poz. 688 ze zm.);
2. **programie** – należy przez to rozumieć Program współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2020.
3. **organizacjach** – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy.

III. Główny cel programu i szczegółowy cel programu

1. Głównym celem programu jest prowadzenie przez Gminę Twardogóra działalności w sferze zadań publicznych gminy określonych w art. 4 ustawy we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy, prowadzącymi odpowiednio do terytorialnego zakresu działania gminy, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy.

Celem współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi jest również dążenie do budowy społeczeństwa obywatelskiego.

2. Celami szczegółowymi programu są:

- a) tworzenie warunków do wzmacniania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
- b) wspieranie działań organizacji w zakresie realizacji ustawowych zadań Gminy Twardogóra;
- c) zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych przez organizacje pozarządowe na rzecz społeczności lokalnej;
- d) wspieranie oraz powierzenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych

IV. Zasady współpracy

Rozległość i zakres działań, w jakie angażują się organizacje pozarządowe, społeczny charakter tych działań oraz wzrastający poziom realizowanych usług powodują, że organizacje powinny być postrzegane jako cenny partner dla jednostek samorządu terytorialnego. Rozszerzają bowiem możliwość wyboru sposobu zaspokajania potrzeb społecznych.

Jednym z ważniejszych zadań samorządu jest rozwój Gminy Twardogóra oraz poprawa warunków życia jej mieszkańców. Prowadzenie aktywnej polityki w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi jest jednym z głównych elementów programu.

Niniejszy program współpracy opiera się na sześciu podstawowych zasadach współpracy:

- 1) **zasada pomocniczości** – samorząd udziela pomocy organizacjom pozarządowym, w niezbędnym zakresie, uzasadnionym potrzebami wspólnoty samorządowej, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
- 2) **zasada suwerenności stron** – władze samorządowe i organizacje pozarządowe, samodzielnie i w sposób niezależny podejmują działania w zakresie współpracy;
- 3) **zasada partnerstwa** – wspólne, wzajemne działania i współdziałania Gminy Twardogóra i organizacji pozarządowych na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów;
- 4) **zasada efektywności** – dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów z realizacji zadań publicznych zleczanych przez Gminę Twardogóra;
- 5) **zasada uczciwej konkurencji** – przyznawanie środków publicznych przez Gminę Twardogóra oraz ich wydatkowanie przez organizacje pozarządowe odbywa się zgodnie z prawem, nie naruszając dobra wzajemnych działań;
- 6) **zasada jawności** – procedury postępowania przy realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, sposób udzielania oraz wykonania zadania są jawne.

V. Zakres przedmiotowy, formy współpracy i priorytetowe zadania publiczne

1. Przedmiot współpracy stanowią głównie zadania określone w ustawie, dotyczące zadań publicznych realizowanych przez gminę.

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmuje:

- 1) zlecanie realizacji zadań publicznych tj. powierzenie wykonania zadania wraz z udzieleniem dotacji na jego finansowanie lub wspieranie realizacji zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji;
- 2) wzajemne informowanie się o kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania współpracy;
- 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych w dziedzinach związanych z działalnością statutową danej organizacji;

3. Do obszarów obejmujących przedsięwzięcia organizacyjne i zadania publiczne, które mogą być zlecone organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w ustawowych trybach, przy współdziale Gminy Twardogóra, zalicza się następujące priorytetowe zadania:

- 1) organizacja działalności na rzecz rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji w Gminie Twardogóra;
- 2) organizacja działalności kulturalnej i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 3) organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży (w tym ferie zimowe i letnie);
- 4) propagowanie walorów turystycznych i tradycji historycznych naszego regionu;
- 5) działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 6) działania mające na celu ochronę i promocję zdrowia wśród mieszkańców gminy.

VI. Okres realizacji programu

Program reguluje współpracę Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w roku 2020.

VII. Sposób realizacji programu

1. Niniejszy program zostanie zrealizowany poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy, zadań publicznych na zasadach i w trybach określonych w ustawie.

2. Program może być realizowany poprzez:

- 1) ogłoszenia o otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych;
- 2) realizację zadań publicznych na podstawie ofert złożonych przez organizacje pozarządowe z własnej inicjatywy.

3. Za przebieg realizacji programu ze strony Gminy Twardogóra odpowiadają:

- 1) Rada Miejska i jej Komisje – w zakresie uchwalania programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, utrzymywania kontaktów z liderami organizacji pozarządowych, poprzez zapraszania na posiedzenia Rady Miejskiej i Komisji stosownie do omawianych materiałów, w zakresie wytyczania polityki społecznej i finansowej gminy;
- 2) Burmistrz Miasta i Gminy Twardogóra – w zakresie wyznaczenia pełnomocnika do współpracy z organizacjami pozarządowymi, dysponowania środkami wydzielonymi w budżecie gminy na współpracę z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 3) Referaty i samodzielne stanowiska pracy Urzędu Miasta i Gminy w Twardogórze – w zakresie bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach swoich kompetencji określonych regulaminowo.

VIII. Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu

W roku 2020 na realizację zadań publicznych objętych niniejszym programem planuje się przeznaczyć kwotę 216.000 tys. zł

IX. Sposób oceny realizacji programu

Stosownym sprawozdaniem, w trybie określonym w ustawie, zostanie przedstawiona ocena realizacji programu. W ocenie tej głównymi miernikami efektywności programu będą następujące dane:

- 1) liczba organizacji realizujących zadania publiczne;
- 2) liczba osób biorących bezpośredni udział w realizacji zadań przez organizacje pozarządowe;
- 3) wysokość środków finansowych przyznanych organizacjom pozarządowym z budżetu Gminy Twardogóra;
- 4) osiągnięcia poszczególnych organizacji w realizacji zadania wraz ze swoimi podopiecznymi.

X. Sposób tworzenia programu oraz sposób konsultowania

Program współpracy Gminy Twardogóra z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego został przygotowany przez Burmistrza Miasta i Gminy Twardogóra, a następnie został poddany konsultacjom, określonym w Uchwale Nr XLII/283/10 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi

i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

XI. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowej do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

1. Każdorazowo, w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert na realizację zadań publicznych, wynikających z programu współpracy, w celu opiniowania składanych ofert Burmistrz Miasta i Gminy Twardogóra powołuje imienny skład komisji konkursowej, w tym Przewodniczącego i członków komisji konkursowej.
2. Pracami komisji konkursowej kieruje Przewodniczący.
3. Termin i miejsce posiedzenia komisji konkursowej określa jej Przewodniczący.
4. Komisja konkursowa dokonuje oceny merytorycznej złożonych ofert.
5. Z prac komisji konkursowej sporządza się protokół i przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.5a ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 roku poz. 688 ze zm.) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ma obowiązek w terminie do 30 listopada przyjąć program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok następny.

Niniejszy projekt uchwały zawiera wszystkie elementy, o których mowa w art.5 ust.4 w/w ustawy. Projekt ten został również poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi w sposób określony w uchwale Nr XLII/283/10 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 25 czerwca 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Celem uchwały jest przede wszystkim prowadzenia przez Gminę Twardogóra działalności w sferze zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zostanie to zrealizowane głównie poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.

BURMISTRZ
Paweł Czuliński